

Využívanie externých foriem financovania MSP

Záverečná správa z kvantitatívneho prieskumu názorov
a stanovísk medzi malými a strednými podnikateľmi

Prieskum realizovala agentúra Crystal Call, a.s.
na základe zadania Slovak Business Agency.

OBSAH

ÚVOD	3
Popis cieľov prieskumu	3
Popis vzorky	3
1 Využívanie externých finančných zdrojov	8
1.1 Využívané finančné zdroje na začiatku podnikania	8
1.2 Využívané finančné zdroje v priebehu posledných 12 mesiacov ..	11
2 Nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania ako prekážka pre fungovanie a rozvoj firiem	15
3 Bankový úver ako zdroj externého financovania	18
3.1 Využívanie zaručenia bankového úveru verejnou zárukou	18
3.2 Úspešnosť získania bankového úveru	21
3.3 Dôvody zamietnutia bankového úveru	23
3.4 Výška získaného bankového úveru	27
3.5 Účel využitia bankového úveru	30
3.6 Formy ručenia bankového úveru	33
3.7 Vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru	36
3.8 Vnímanie limitujúcich faktorov pre získanie bankových úverov	39
4 Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania	43
4.1 Vnímanie možnosti získania externých finančných zdrojov z podporných nástrojov verejného sektora	43
4.2 Vnímanie zmien v podmienkach pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora	45
5 Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít	49
6 Vnímanie dôvodov nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu	62
7 Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch	66
7.1 Potreba využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch	66

7.2 Predpokladaný účel využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch.....	68
7.3 Predpokladané formy využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch.....	72
8 Metodika prieskumu	76
9 Zhrnutie výsledkov	77
Zoznam tabuliek.....	81
Zoznam grafov	86
Dotazník.....	88

ÚVOD

Popis cieľov prieskumu

Slovak Business Agency (ďalej „SBA“) predstavuje v SR kľúčovú a najstaršiu špecializovanú inštitúciu z hľadiska podpory malých a stredných podnikov (ďalej „MSP-PO“). Vznikla v roku 1993 spoločnou iniciatívou EÚ a vlády SR. Je to jedinečná platforma verejného a súkromného sektora. **SBA chce byť prvou voľbou slovenských firiem pri vzniku a rozvoji ich podnikania.**

Cieľom prieskumu medzi podnikateľmi fyzickými osobami (ďalej „FO“) a predstaviteľmi malých a stredných podnikov právnickými osobami (ďalej „MSP-PO“) bolo zistiť názory a stanoviská k využívaniu externých foriem financovania.

Prieskum sa špecificky zameriaval na nasledujúce oblasti:

- využívanie externých finančných zdrojov – na začiatku podnikania a v posledných 12 mesiacoch;
- vnímanie nepriaznivej situácie v oblasti získavania externých finančných zdrojov;
- hodnotenie bankového úveru ako zdroju externého financovania – samotné využívanie bankového úveru, využívanie zaručenia verejnou zárukou a využívanie iných foriem zaručenia bankového úveru, úspešnosť získania úveru a dôvody zamietnutia, výška a účel získaného bankového úveru;
- vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru a vnímanie limitujúcich faktorov;
- hodnotenie podporných nástrojov verejného sektora ako externý zdroj financovania – vnímanie možnosti ich získania, vnímanie zmien v podmienkach pre ich získanie;
- využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít;
- vnímanie dôvodov nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu;
- vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch – vnímanie potreby ich využitia, predpokladané formy využitia externých zdrojov financovania.

Popis vzorky

Prieskum bol realizovaný formou telefonických rozhovorov v období od 7. októbra do 26. októbra 2015 na celkovej vzorke 1000 podnikateľov.¹

Nasledujúce tabuľky prinášajú prehľad štruktúry skúmanej vzorky z hľadiska ich právnej formy, veľkostnej kategorizácie podľa počtu zamestnancov, hlavného druhu činnosti a krajského členenia. Tiež podľa ukazovateľov popisujúcich FO a MSP-PO

¹ Podrobný popis prieskumu v kapitole 8 Metodika prieskumu.

podľa ich životného cyklu, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb na celkových tržbách v roku 2014.

Skúmaní podnikatelia podľa typu

Typ podnikateľa	v%
FO – podnikateľ – fyzická osoba	25,0
MSP-PO – malý a stredný podnik – právnická osoba	75,0

Podľa nastavených kvót prieskumu vzorku tvorilo 25% podnikateľov fyzických osôb (FO - živnostníci, podnikatelia v slobodnom povolaní, samostatne hospodáriaci roľníci) a 75% predstaviteľov malých a stredných podnikov (MSP-PO).

Skúmaní podnikatelia podľa počtu zamestnancov

Počet zamestnancov	v%		
	FO	MSP-PO	celok
0 až 9 zamestnancov	96,4	40,0	54,1
10 až 49 zamestnancov	2,4	33,3	25,6
50 až 249 zamestnancov	1,2	26,7	20,3

Celkovo bolo v skúmanej vzorke 54% podnikateľov s počtom zamestnancov menej ako 9, ďalej 26% podnikateľov s počtom zamestnancov od 10 do 49 a napokon 20% podnikateľov s počtom zamestnancov od 50 do 249. V kategórii fyzických osôb prirodzene vysoko prevažovali podnikatelia s počtom zamestnancov do 9 (96%).

Skúmaní podnikatelia podľa právnej formy podnikania

Právna forma podnikania	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Živnostník	100,0	0,0	25,0
Spoločnosť s ručením obmedzeným	0,0	92,7	69,5
Akciová spoločnosť	0,0	5,7	4,3
Iné	0,0	1,6	1,2

Medzi malými a strednými podnikmi bola prevažná väčšina spoločností s ručením obmedzeným (93%), ďalších 6% tvorili akciové spoločnosti. Celkovo bolo v skúmanej vzorke 70% spoločností s ručením obmedzeným.

Skúmaní podnikatelia podľa sídla firmy z hľadiska krajského členenia

Kraj sídla podnikateľa	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Bratislava a Bratislavský kraj	15,2	34,5	29,7
Trnavský kraj	10,4	9,1	9,4
Trenčiansky kraj	10,8	7,9	8,6
Nitriansky kraj	12,8	10,9	11,4
Žilinský kraj	15,2	9,7	11,1
Banskobystrický kraj	10,8	8,7	9,2
Prešovský kraj	14,4	9,1	10,4
Košický kraj	10,4	10,1	10,2

Najväčšia časť skúmaných podnikateľov má sídlo v Bratislavskom kraji (30%). Ostatné kraje sú zastúpené na úrovni 10% s maximálnou odchýlkou +/- 2%.

Skúmaní podnikatelia podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti – podrobné členenie

Hlavný druh ekonomickej činnosti	v%		
	FO	MSP-PO	celok
A. Poľnohospodárstvo, lesníctvo, rybolov	5,6	3,5	4,0
B. Ťažba a dobývanie	1,6	0,4	0,7
C. Priemyselná výroba	11,6	7,3	8,4
D. Dodávka elektriny a plynu	0,8	0,4	0,5
E. Dodávka vody a odpady	0,8	0,5	0,6
F. Stavebníctvo	20,8	8,0	11,2
G. Veľkoobchod a maloobchod	23,6	28,3	27,1
H. Doprava a skladovanie	3,6	5,6	5,1
I. Ubytovacie a stravovacie služby	3,6	3,7	3,7
J. Informácie a komunikácia	2,0	4,0	3,5
K. Finančné a poisťovacie činnosti	2,8	9,1	7,5
L. Činnosti v oblasti nehnuteľností	0,8	5,1	4,0
M. Odborné, vedecké, technické činnosti	4,8	6,8	6,3
N. Administratívne, podporné služby	10,0	10,8	10,6
O. Verejná správa a obrana	0,0	0,5	0,4
P. Vzdelávanie	1,2	0,8	0,9
Q. Zdravotníctvo a sociálna pomoc	1,2	1,1	1,1
R. Umenie, zábava a rekreácia	0,4	0,3	0,3
S. Ostatné činnosti	4,8	3,9	4,1

Skúmaní podnikatelia podľa hlavného druhu ekonomickej činnosti – hrubšie členenie

Hlavný druh ekonomickej činnosti	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Poľnohospodárstvo (A)	5,6	3,5	4,0
Priemysel (B, C, D, E)	14,8	8,7	10,2
Stavebníctvo (F)	20,8	8,0	11,2
Obchod (G)	23,6	28,3	27,1
Ubytovanie a stravovanie (I)	3,6	3,7	3,7
Doprava a informácie (H, J)	5,6	9,6	8,6
Odborné a obchodné služby (K, L, M, N)	18,4	31,7	28,4
Ostatné (O, P, Q, R, S)	7,6	6,5	6,8

Z hľadiska druhu ekonomickej činnosti bolo najväčšie zastúpenie v oblasti odborných a obchodných služieb (celkovo 28%, v skupine malých a stredných podnikov až 32%), potom nasledoval obchod (27%) a stavebníctvo (11%, v skupine živnostníkov až 21%).

Z hľadiska životného cyklu bola väčšina podnikateľov vo fáze zrelosti (48%) a vo fáze expanzie (23%). Rovnako čo sa týka dĺžky podnikania, prevažovali dlhodobo podnikajúce firmy – 60% podnikalo viac ako 10 rokov, následne s dĺžkou 5-10 rokov ďalších 19% podnikateľov.

Skúmaní podnikatelia podľa fázy životného cyklu firmy

Fáza životného cyklu firmy	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	7,2	1,9	3,2
Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	14,8	1,4	13,0
Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	14,8	26,1	23,3
Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	43,2	50,1	48,4
Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	16,8	8,4	10,5
nevie, bez odpovede	3,2	1,1	1,6

Skúmaní podnikatelia podľa dĺžky podnikania

Dĺžka podnikania	v%		
	FO	MSP-PO	celok
Menej ako 3 roky	8,4	4,4	5,4
Od 3 do 5 rokov	22,4	12,3	14,8
Od 5 do 10 rokov	14,8	20,4	19,0
10 a viac rokov	53,6	62,4	60,2
nevie, bez odpovede	0,8	0,5	0,6

Skúmaní podnikatelia podľa podielu tržby z vývozu tovarov a služieb na celkových tržbách

Kraj sídla podnikateľa	v%		
	FO	MSP-PO	celok
0 % - firma nevyváža tovary a služby	68,8	56,7	59,7
Menej ako 25 %	14,0	14,9	14,7
Od 25 % do 50 %	6,0	10,0	9,0
Viac ako 50 %	3,6	13,6	11,1
nevie, bez odpovede	7,6	4,8	5,5

Väčšina podnikateľov nevyváža tovary a služby (60%), prípadne je podiel tržieb z tohto vývozu do 25% na celkových tržbách (ďalších 15% podnikateľov vo vzorke).

Výsledky prieskumu

1 Využívanie externých finančných zdrojov

1.1 Využívané finančné zdroje na začiatku podnikania

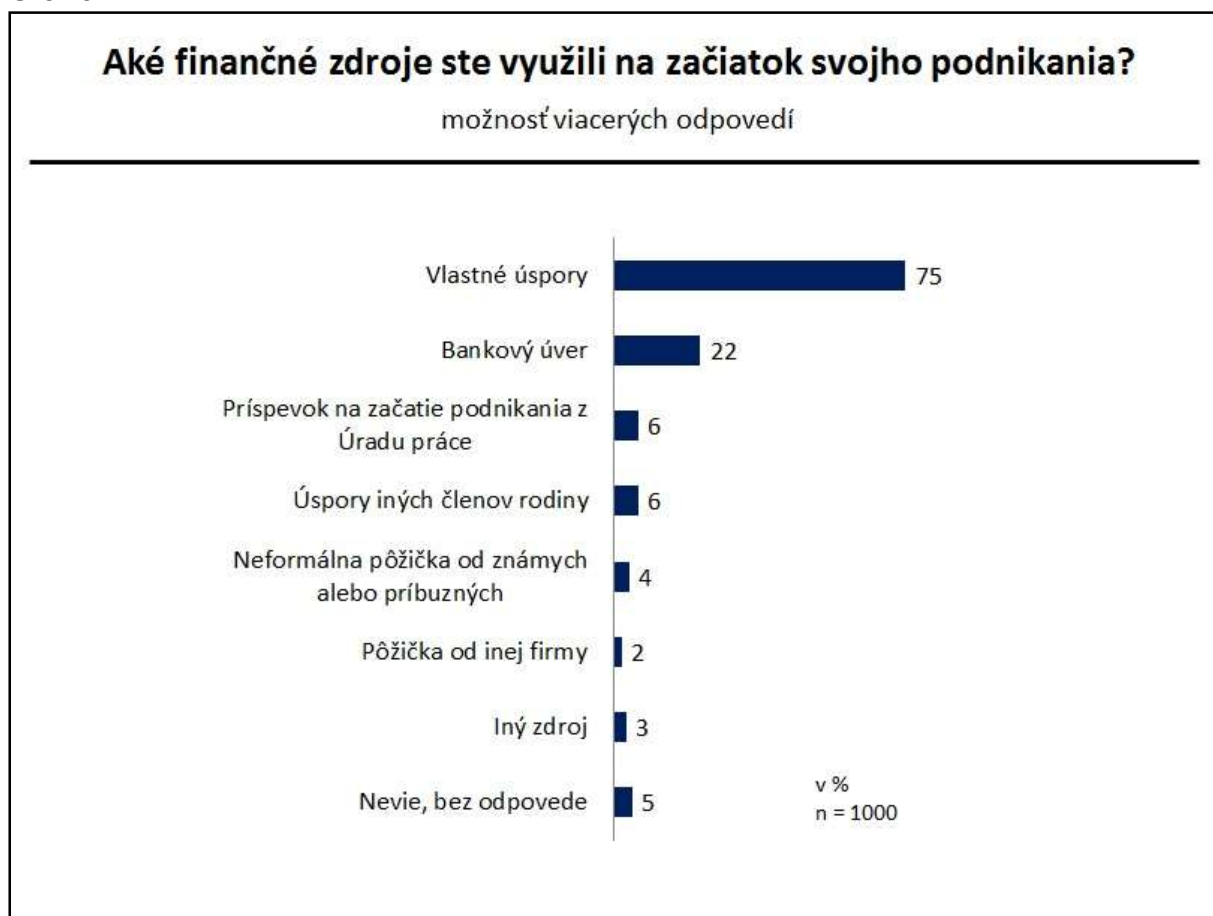
Najčastejšie využívaným zdrojom financií na začiatku podnikania boli **vlastné úspory (75%)**.

2 z 10 oslovených podnikateľov (22%) uviedli **bankový úver** ako zdroj, ktorým financovali začiatok svojho podnikania.

Ako ďalšie boli využívané na začiatku podnikania tieto zdroje: **príspevok na začatie podnikania z Úradu práce (6%)**, **úspory iných členov rodiny (6%)**, **neformálna pôžička od známych alebo príbuzných (2%)**, **pôžička od inej firmy (2%)**, **iný zdroj (3%)**.

5% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 1

Tab. 1A

Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Vlastné úspory	Úspory iných členov rodiny	Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných	Bankový úver	Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce	Pôžička od inej firmy	Iný zdroj	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		74,5	6,2	3,9	22,2	6,3	2,1	3,3	4,9
POČET ZAMESTNANCOV	FO	82,0	8,0	3,6	17,2	16,0	2,0	2,0	0,4
	MSP-PO	72,0	5,6	4,0	23,9	3,1	2,1	3,7	6,4
	0 až 9 zamestnancov	82,3	6,8	4,4	17,4	9,1	1,3	2,2	1,5
	10 až 49 zamestnancov	68,0	6,3	3,5	27,0	1,6	3,1	4,3	9,8
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	62,1	4,4	3,0	29,1	4,9	3,0	4,9	7,9
	Poľnohospodárstvo	70,0	2,5	5,0	32,5	0,0	5,0	5,0	2,5
	Priemysel	73,5	7,8	2,9	23,5	6,9	3,9	6,9	2,0
	Stavebníctvo	74,1	6,3	2,7	20,5	8,9	0,0	3,6	3,6
	Obchod	74,2	6,6	6,6	25,5	4,8	2,2	1,5	6,3
	Ubytovanie a stravovanie	70,3	10,8	2,7	32,4	5,4	5,4	5,4	8,1
	Doprava a informácie	80,2	4,7	2,3	20,9	3,5	0,0	3,5	5,8
	Odborné a obchodné služby	78,2	4,9	3,2	15,1	8,1	1,4	2,1	4,6
	Ostatné	60,3	8,8	1,5	29,4	7,4	4,4	7,4	5,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	75,4	5,7	3,7	18,5	2,4	2,4	3,0	7,1
	Trnavský kraj	74,5	9,6	4,3	22,3	3,2	1,1	2,1	4,3
	Trenčiansky kraj	69,8	5,8	1,2	25,6	7,0	2,3	3,5	3,5
	Nitriansky kraj	76,3	4,4	5,3	21,9	8,8	0,0	2,6	5,3
	Žilinský kraj	77,5	5,4	1,8	20,7	6,3	1,8	3,6	2,7
	Banskobystrický kraj	71,7	7,6	5,4	30,4	13,0	3,3	5,4	3,3
	Prešovský kraj	71,2	4,8	1,9	26,9	8,7	4,8	1,9	4,8
	Košický kraj	76,5	7,8	7,8	19,6	8,8	1,0	4,9	3,9
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	82,0	8,0	3,6	17,2	16,0	2,0	2,0	0,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	74,7	5,9	4,0	24,0	2,9	1,6	2,9	6,0
	Akciová spoločnosť	41,9	2,3	4,7	27,9	2,3	9,3	4,7	11,6
	Iné	25,0	0,0	0,0	0,0	16,7	8,3	50,0	8,3

Celkovo **viac využili vlastné úspory** (Tab. 1A) ako finančný zdroj na začiatku podnikania, oproti celoslovenskému priemeru (75%), najmä FO (82%), firmy s 0 až 9

zamestnancami (82%), firmy z odvetvia dopravy a informácií (80%), firmy zo Žilinského kraja (78%) a živnostníci (82%).

Naopak, **najmenej často využili vlastné úspory** (Tab. 1A), oproti celoslovenskému priemeru (75%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (62%), podnikatelia v ostatných odvetviach (60%) a firmy z Trenčianskeho kraja (70%), podnikatelia iných právnych foriem (25%).

Bankový úver využili najviac (Tab. 1A) podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva (33%) a z oblastí ubytovania a stravovania (32%). **Príspevok z úradu práce využili najviac** fyzické osoby – podnikatelia (16%). **Využívanie úspor iných členov rodiny sa najviac** týka podnikateľov z oblasti ubytovania a stravovania (11%). **Využitie neformálnej pôžičky od známych najčastejšie** uvádzali podnikatelia v oblasti obchodu (6%) a z Košického kraja (8%). **Pôžička od inej firmy bola použitá najčastejšie** u podnikateľov z oblasti poľnohospodárstva, tiež z oblasti ubytovania a stravovania (rovnako po 5%). **Iný zdroj financovania uvádzajú najčastejšie** podnikatelia inej právnej formy (až 50%).

Vlastné úspory oproti celoslovenskému priemeru (75%) **používajú najviac** (Tab. 1B) firmy, ktoré sú na trhu krátko – menej ako 3 roky (82%). **Bankový úver používajú častejšie** firmy vo fáze útlmu (až 29%). **Príspevok od Úradu práce využívajú najviac** firmy, ktoré sú na trhu 3-5 rokov (14%). **Úspory iných členov rodiny využívajú najčastejšie** tiež podnikatelia, ktorí sú na trhu 3-5 rokov (10%). **Neformálnu pôžičku od známych využívajú najčastejšie** firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (9%). **Pôžičku od inej firmy využívajú najčastejšie** firmy, ktorých podiel z tržieb vývozu tovarov a služieb je od 25-50% (3%). **Iný zdroj financovania využívajú najčastejšie** firmy, ktorých podiel z tržieb vývozu tovarov a služieb je viac ako 50% (6% takýchto firiem).

Tab. 1B

Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Vlastné úspory	Úspory iných členov rodiny	Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných	Bankový úver	Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce	Pôžička od inej firmy	Iný zdroj	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		74,5	6,2	3,9	22,2	6,3	2,1	3,3	4,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	71,9	6,3	9,4	21,9	6,3	0,0	0,0	3,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	78,5	9,2	5,4	18,5	10,0	2,3	2,3	2,3
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	76,4	6,4	3,4	17,6	8,2	2,6	3,4	4,7
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	72,3	5,4	2,3	24,2	3,9	1,4	3,7	6,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	76,2	5,7	8,6	28,6	7,6	2,9	1,9	3,8
	nevie, bez odpovede	75,0	6,3	6,3	18,8	12,5	12,5	12,5	6,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	81,5	1,9	3,7	14,8	5,6	1,9	0,0	0,0
	Od 3 do 5 rokov	79,7	10,1	4,1	19,6	14,2	3,4	2,7	2,0
	Od 5 do 10 rokov	77,4	3,2	3,2	18,4	11,1	1,6	3,2	3,7
	10 a viac rokov	72,1	6,6	4,2	24,8	2,7	2,0	3,5	6,5
	nevie, bez odpovede	33,3	0,0	0,0	16,7	33,3	0,0	33,3	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	74,9	6,2	3,5	22,3	5,9	2,3	3,0	4,4
	Menej ako 25 %	78,9	5,4	6,8	19,7	7,5	0,0	3,4	3,4
	Od 25 % do 50 %	78,9	7,8	2,2	22,2	6,7	3,3	0,0	4,4
	Viac ako 50 %	64,0	3,6	1,8	27,0	2,7	1,8	6,3	7,2
	nevie, bez odpovede	72,7	10,9	7,3	18,2	14,5	3,6	5,5	10,9

1.2 Využívané finančné zdroje v priebehu posledných 12 mesiacov

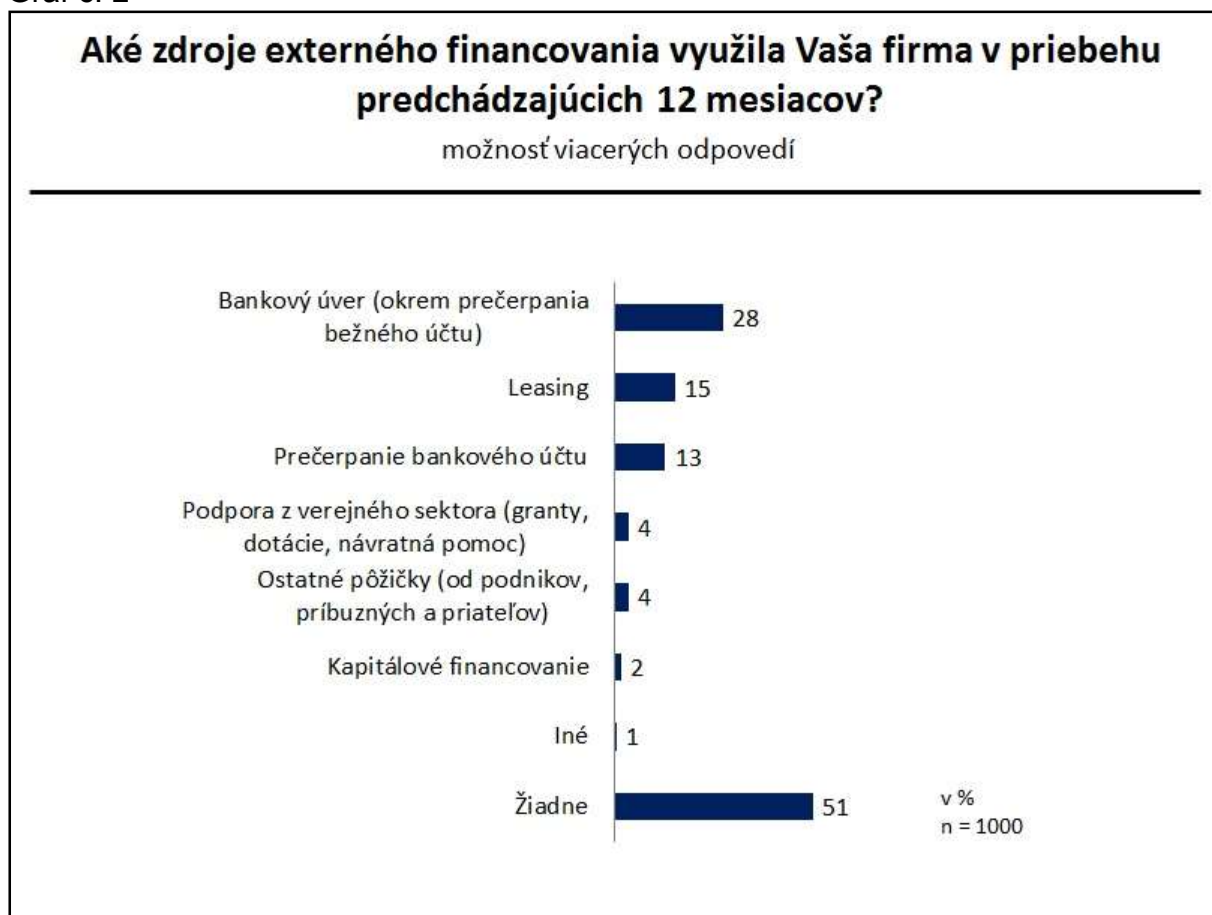
Polovica podnikateľov (51%) deklarovala, že **nevyužila** v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov **žiadnu formu externého financovania**.

Takmer 3 z 10 oslovených respondentov (28%) uviedli, že v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov využili ako zdroj externého financovania **bankový úver**.

15% podnikateľov deklarovalo využitie **leasingu** a **13%** formu **prečerpania na bankovom účte**.

Najmenej často využívané zdroje boli: **podpora z verejného sektora** (4%), **ostatné pôžičky** (4%), **kapitálové financovanie** (2%) a **iné zdroje** (1%).

Graf č. 2

Celkovo **častejšie využili bankový úver** (Tab. 2A) ako externý zdroj financovania v priebehu posledných 12 mesiacov, ako celoslovenský priemer (28%), najmä MSP-PO (33%), firmy s 10 až 49 zamestnancami a firmy s 50 až 249 zamestnancami (obe po 38%), podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva (45%), firmy v Banskobystrickom kraji (35%) a spoločnosti s ručením obmedzeným (33%).

Prečerpanie bankového účtu využívajú najčastejšie (Tab. 2A) firmy v Košickom kraji (19%), a firmy v oblasti priemyslu (22%). **Ostatné pôžičky boli využité najčastejšie** v oblasti poľnohospodárstva (10%). Takisto **leasing bol častejšie využívaný** v oblasti dopravy a informácie (33%), celkovo sa však týka najviac akciových spoločností (26%).

Využitie podpory z verejného sektora dosahuje celkovo nízke čísla (4%); medzi podnikateľmi, ktorí uviedli, že túto formu externého financovania využili, boli viac ako celoslovenský priemer (Tab. 2A) zastúpené firmy s 50 až 249 zamestnancami (9%). Kapitálové financovanie sa najviac využíva vo firmách s najväčším počtom zamestnancov (50-249 zamestnancov), avšak stále iba 3%.

Žiadne externé zdroje financovania najčastejšie nevyužili (Tab. 2A) fyzické osoby podnikatelia (74%). **Bez externých zdrojov financovania sa zaoberajú** hlavne podnikatelia z oblasti poľnohospodárstva (možnosť žiadne zdroje uviedlo iba 23% podnikateľov z tejto oblasti).

Tab. 2A

Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Kapitálové financovanie	Žiadne	Iné
CELÁ VZORKA		27,7	13,0	3,5	15,4	3,7	1,6	50,6	0,5
	FO	12,8	5,2	3,6	6,4	1,6	0,0	74,4	0,0
	MSP-PO	32,7	15,6	3,5	18,4	4,4	2,1	42,7	0,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	19,2	11,6	3,5	11,6	2,4	0,7	60,1	0,2
	10 až 49 zamestnancov	37,5	12,5	2,7	19,9	2,0	2,3	41,8	0,8
	50 až 249 zamestnancov	37,9	17,2	4,4	19,7	9,4	3,0	36,5	1,0
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	45,0	7,5	10,0	22,5	10,0	0,0	22,5	0,0
	Priemysel	34,3	21,6	2,9	17,6	5,9	2,0	44,1	0,0
	Stavebníctvo	25,9	8,0	2,7	12,5	1,8	1,8	54,5	0,9
	Obchod	32,8	13,7	3,0	11,1	1,8	1,5	50,2	1,1
	Ubytovanie a stravovanie	24,3	5,4	5,4	16,2	10,8	2,7	62,2	0,0
	Doprava a informácie	18,6	14,0	4,7	32,6	1,2	1,2	43,0	0,0
	Odborné a obchodné služby	21,1	12,3	3,5	13,0	3,5	1,8	57,4	0,0
	Ostatné	30,9	14,7	1,5	17,6	7,4	1,5	47,1	1,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	25,3	12,8	4,7	14,1	1,7	2,0	52,2	1,0
	Trnavský kraj	27,7	13,8	2,1	12,8	1,1	1,1	55,3	0,0
	Trenčiansky kraj	30,2	5,8	1,2	9,3	2,3	1,2	59,3	1,2
	Nitriansky kraj	27,2	12,3	5,3	19,3	4,4	1,8	49,1	0,9
	Žilinský kraj	28,8	16,2	0,9	15,3	6,3	2,7	45,9	0,0
	Banskobystrický kraj	34,8	12,0	3,3	22,8	4,3	2,2	41,3	0,0
	Prešovský kraj	28,8	11,5	4,8	21,2	2,9	0,0	48,1	0,0
	Košický kraj	24,5	18,6	2,9	9,8	9,8	1,0	52,0	0,0
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	12,8	5,2	3,6	6,4	1,6	0,0	74,4	0,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	32,9	16,1	3,3	18,1	3,7	2,0	43,0	0,7
	Akciová spoločnosť	30,2	11,6	7,0	25,6	2,3	2,3	39,5	0,0
	Iné	25,0	0,0	0,0	8,3	50,0	8,3	33,3	0,0

Tab. 2B

Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Kapitálové financovanie	Žiadne	Iné
CELÁ VZORKA		27,7	13,0	3,5	15,4	3,7	1,6	50,6	0,5
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	18,8	9,4	9,4	9,4	3,1	0,0	59,4	3,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	20,0	11,5	4,6	13,1	3,1	1,5	53,8	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	31,3	14,2	3,9	15,9	4,3	3,9	45,9	0,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	30,6	14,5	3,1	16,7	3,9	0,8	48,6	0,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	20,0	7,6	1,9	10,5	1,0	1,0	64,8	0,0
	nevie, bez odpovede	18,8	6,3	0,0	31,3	12,5	0,0	43,8	0,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	16,7	3,7	5,6	3,7	1,9	1,9	70,4	0,0
	Od 3 do 5 rokov	20,9	10,1	4,7	15,5	4,1	1,4	52,0	0,7
	Od 5 do 10 rokov	21,1	17,9	4,2	13,2	5,3	2,6	53,7	0,5
	10 a viac rokov	32,2	13,0	2,8	17,1	3,0	1,3	47,8	0,5
	nevie, bez odpovede	50,0	16,7	0,0	16,7	33,3	0,0	16,7	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	25,6	10,2	2,7	15,1	3,5	1,2	55,3	0,5
	Menej ako 25 %	27,9	19,7	4,8	15,6	2,7	3,4	44,2	0,0
	Od 25 % do 50 %	34,4	11,1	7,8	17,8	4,4	2,2	38,9	1,1
	Viac ako 50 %	33,3	26,1	1,8	17,1	3,6	0,0	43,2	0,0
	nevie, bez odpovede	27,3	1,8	5,5	10,9	7,3	3,6	50,9	1,8

Bankový úver využili najviac firmy (Tab. 2B) vo fáze expanzie (31%) a zrelosti (31%), tiež firmy, ktorých podiel z tržieb na vývoze tovarov a služieb je medzi 25-50% (34%) a viac ako 50% (33%). **Prečerpanie bankového účtu využili najviac** firmy, ktorých podiel tržieb na vývoze tovarov a služieb je viac ako 50% (26%). **Ostatné pôžičky využili najviac** firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (9%). **Leasing sa najčastejšie týkal** firiem, ktoré sú na trhu via ako 10 rokov (17%) a firiem, s podielom tržby na vývoze tovarov a služieb 25-50% (19%). **Bez externých zdrojov sa najčastejšie zaobišli firmy**, ktoré sú na trhu do 3 rokov (70%).

2 Nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania ako prekážka pre fungovanie a rozvoj firiem

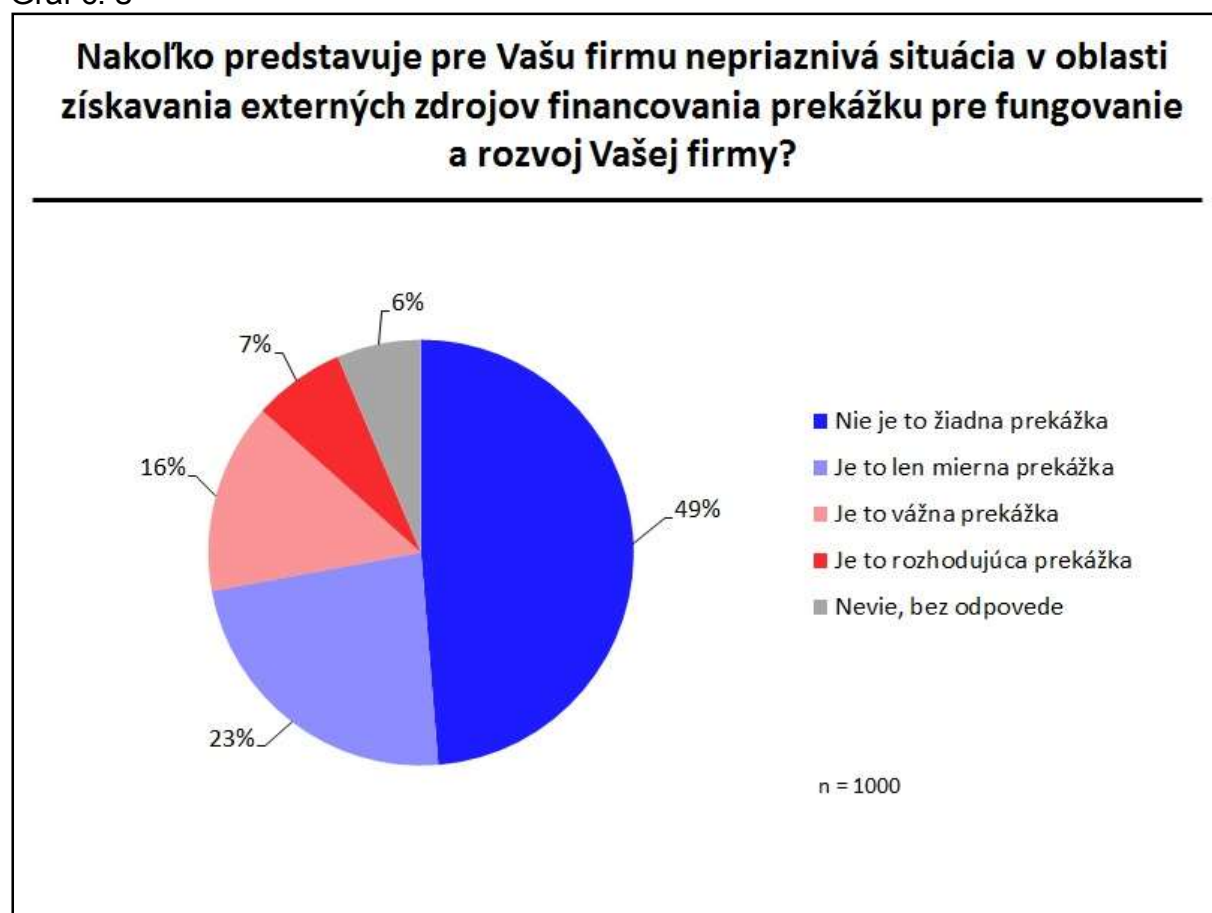
Takmer polovica podnikateľov (49%) uviedla, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania **nie je žiadna prekážka pre fungovanie a rozvoj firmy**.

23% podnikateľov uviedlo, že **ide len o miernu prekážku** pre fungovanie a rozvoj firmy.

Naopak, **takmer štvrtina (23%) konštatovala, že ide o prekážku pre rozvoj a fungovanie firmy**, pričom za vážnu prekážku ju považuje 16% respondentov a za rozhodujúcu prekážku 7% respondentov.

6% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 3

Oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 3A), **iba mierne častejšie uvádzajú, že nejde o žiadnu prekážku** pre rozvoj a fungovanie, najmä FO (51%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (50%), opýtaní v oblasti odborných a obchodných služieb (50%), firmy v Žilinskom kraji (54%) a Košickom kraji (52%).

Že sa **jedná o miernu prekážku uvádzajú najčastejšie** (Tab. 3A) akciové spoločnosti (30%), že je to **vážna prekážka uvádzajú najčastejšie** takisto akciové spoločnosti (21%).

To, že sa jedná o **rozhodujúcu prekážku uvádzajú najčastejšie** (Tab. 3A) firmy z oblasti poľnohospodárstva (10%) a firmy z Prešovského kraja (11%). **Najmenej často je to rozhodujúca prekážka** pre akciové spoločnosti (2%) a firmy s veľkým počtom zamestnancov (50-249 zamestnancov), kde to je 4%.

Tab. 3A

Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		48,7	23,4	14,5	7,0	6,4
	FO	50,8	17,2	15,6	7,2	9,2
	MSP-PO	48,0	25,5	14,1	6,9	5,5
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	48,1	22,7	14,4	8,1	6,7
	10 až 49 zamestnancov	49,6	22,7	15,6	7,0	5,1
	50 až 249 zamestnancov	49,3	26,1	13,3	3,9	7,4
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	42,5	27,5	17,5	10,0	2,5
	Priemysel	48,0	21,6	18,6	7,8	3,9
	Stavebníctvo	49,1	18,8	20,5	8,0	3,6
	Obchod	49,4	25,1	13,7	7,4	4,4
	Ubytovanie a stravovanie	35,1	29,7	10,8	8,1	16,2
	Doprava a informácie	47,7	26,7	12,8	4,7	8,1
	Odborné a obchodné služby	50,4	23,2	11,3	6,3	8,8
	Ostatné	51,5	17,6	17,6	5,9	7,4
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	49,8	25,6	13,8	5,7	5,1
	Trnavský kraj	50,0	20,2	16,0	7,4	6,4
	Trenčiansky kraj	46,5	25,6	14,0	7,0	7,0
	Nitriansky kraj	49,1	21,9	14,0	7,0	7,9
	Žilinský kraj	54,1	18,9	10,8	7,2	9,0
	Banskobystrický kraj	42,4	29,3	12,0	8,7	7,6
	Prešovský kraj	42,3	23,1	20,2	10,6	3,8
	Košický kraj	52,0	19,6	16,7	4,9	6,9
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	50,8	17,2	15,6	7,2	9,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	48,6	25,3	13,8	7,2	5,0
	Akciová spoločnosť	39,5	30,2	20,9	2,3	7,0
	Iné	41,7	16,7	8,3	8,3	25,0

Tab. 3B

Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nie je to žiadna prekážka	Je to len mierna prekážka	Je to vážna prekážka	Je to rozhodujúca prekážka	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		48,7	23,4	14,5	7,0	6,4
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	50,0	18,8	18,8	6,3	6,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	37,7	36,2	15,4	5,4	5,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	48,9	24,9	12,9	8,2	5,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	52,9	21,5	14,0	5,2	6,4
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	42,9	13,3	19,0	15,2	9,5
	nevie, bez odpovede	43,8	31,3	6,3	6,3	12,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	50,0	29,6	14,8	5,6	0,0
	Od 3 do 5 rokov	47,3	28,4	14,2	5,4	4,7
	Od 5 do 10 rokov	46,8	21,6	14,2	7,9	9,5
	10 a viac rokov	49,8	22,1	14,3	7,3	6,5
	nevie, bez odpovede	16,7	33,3	50,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	48,4	21,1	16,1	6,9	7,5
	Menej ako 25 %	44,2	30,6	13,6	6,1	5,4
	Od 25 % do 50 %	46,7	30,0	11,1	6,7	5,6
	Viac ako 50 %	55,9	17,1	11,7	11,7	3,6
	nevie, bez odpovede	52,7	30,9	10,9	1,8	3,6

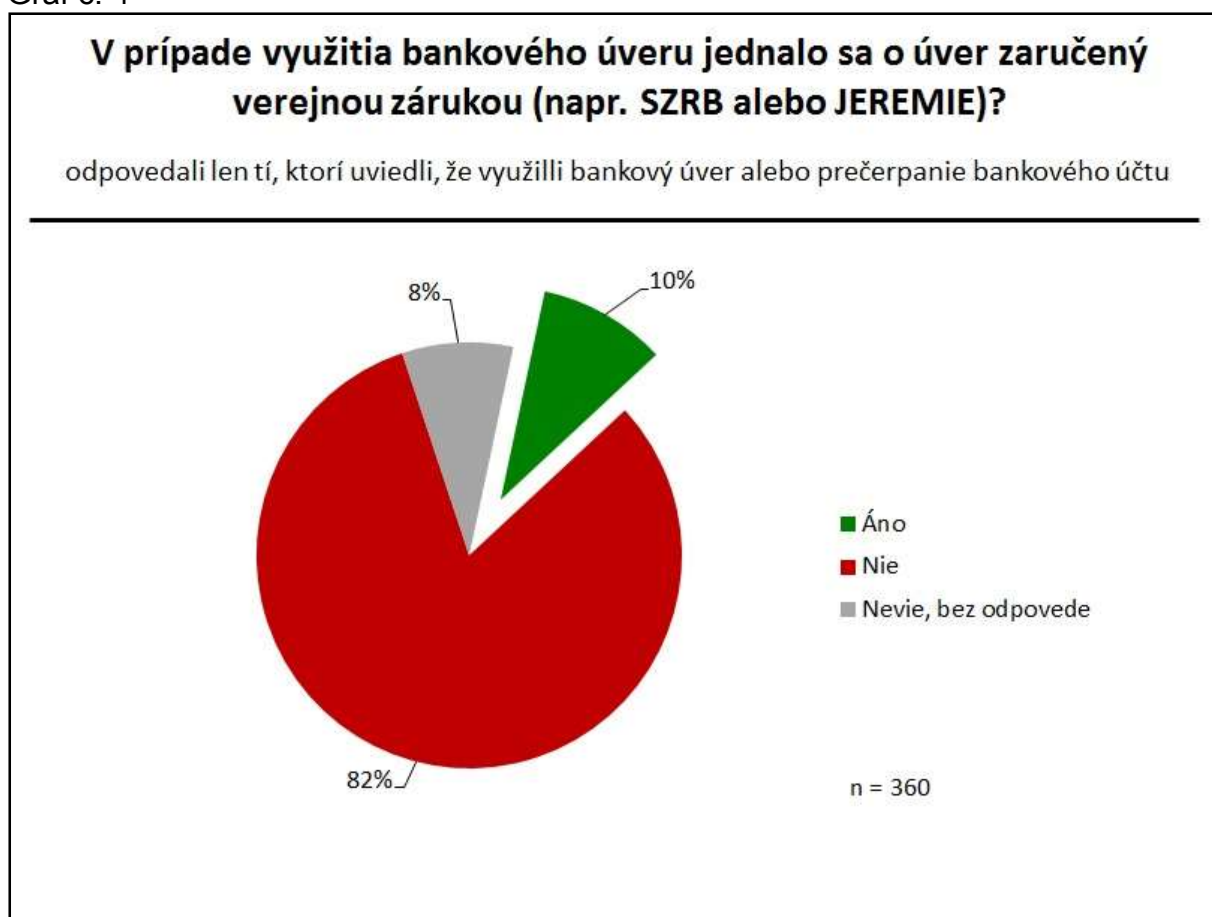
Ako žiadna prekážka je to najčastejšie (Tab. 3B) pre firmy s veľkým podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb (viac ako 50%), kde to je 56% a medzi firmami vo fáze zrelosti (53%). **Vážnou prekážkou je to najčastejšie** pre firmy vo fáze útlmu (19%) a pre firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (19%). **Rozhodujúcou prekážkou je to predovšetkým** pre firmy vo fáze útlmu (15%).

3 Bankový úver ako zdroj externého financovania

3.1 Využívanie zaručenia bankového úveru verejnou zárukou

Podnikatelia, ktorí využili ako zdroj externého financovania **bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu, tento úver zaručili verejnou zárukou v 10% prípadov**. Až 82% podnikateľov nepoužilo na ručenie verejnú záruku (SZRB alebo JEREMIE). 8% podnikateľov deklaruje, že nevie akým spôsobom majú vyriešené ručenie v ich prípade.

Graf č. 4

Celkovo **ručia najčastejšie verejnou zárukou** (Tab. 4A) FO podnikatelia (27%), z odvetvia ubytovania a stravovania (22%), podnikatelia z Nitrianskeho kraja (18%). **Neručenie verejnou zárukou je v porovnaní s celoslovenským priemerom (82%) porovnateľné** u MSP-PO (83%), v stredných podnikoch s 50 až 249 zamestnancami (84%), **častejšie** u podnikateľov z odvetvia obchodu (87%), u podnikateľov v Trenčianskom kraji (94%), u spoločnosti s ručením obmedzeným (84%).

Tab. 4A

V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?				
Riadkové % VZORKA: 360 podnikateľov		Áno	Nie	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		9,7	81,7	8,6
	FO	26,8	68,3	4,9
	MSP-PO	7,5	83,4	9,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	11,4	79,9	8,7
	10 až 49 zamestnancov	6,1	82,5	11,4
	50 až 249 zamestnancov	11,3	83,5	5,2
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	15,8	68,4	15,8
	Priemysel	6,7	86,7	6,7
	Stavebníctvo	8,3	80,6	11,1
	Obchod	7,0	87,0	6,1
	Ubytovanie a stravovanie	22,2	77,8	0,0
	Doprava a informácie	12,0	76,0	12,0
	Odborné a obchodné služby	13,1	78,6	8,3
	Ostatné	7,4	77,8	14,8
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	6,9	81,4	11,8
	Trnavský kraj	2,9	85,3	11,8
	Trenčiansky kraj	3,2	93,5	3,2
	Nitriansky kraj	17,5	80,0	2,5
	Žilinský kraj	9,5	78,6	11,9
	Banskobystrický kraj	13,5	78,4	8,1
	Prešovský kraj	16,2	83,8	0,0
	Košický kraj	10,8	75,7	13,5
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	26,8	68,3	4,9
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	7,0	83,9	9,1
	Akciová spoločnosť	16,7	77,8	5,6
	Iné	0,0	66,7	33,3

Verejnou zárukou ručia častejšie tí (Tab. 4B), ktorí sú vo fáze začatia podnikateľskej činnosti – produkt, služba zatiaľ neobchodovaná (25%). **V porovnaní s celoslovenským priemerom ručenia verejnou zárukou** (10%) výrazne viac ručia tí, ktorí podnikajú menej ako 3 roky (36%) a častejšie nevedia odhadnúť podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb (20%).

Neručenie verejnou zárukou sa častejšie (Tab. 4B) vyskytuje u podnikateľov, ktorí sú vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (93%), podnikajú viac než 10 rokov (84%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je menej ako 25% (90%) .

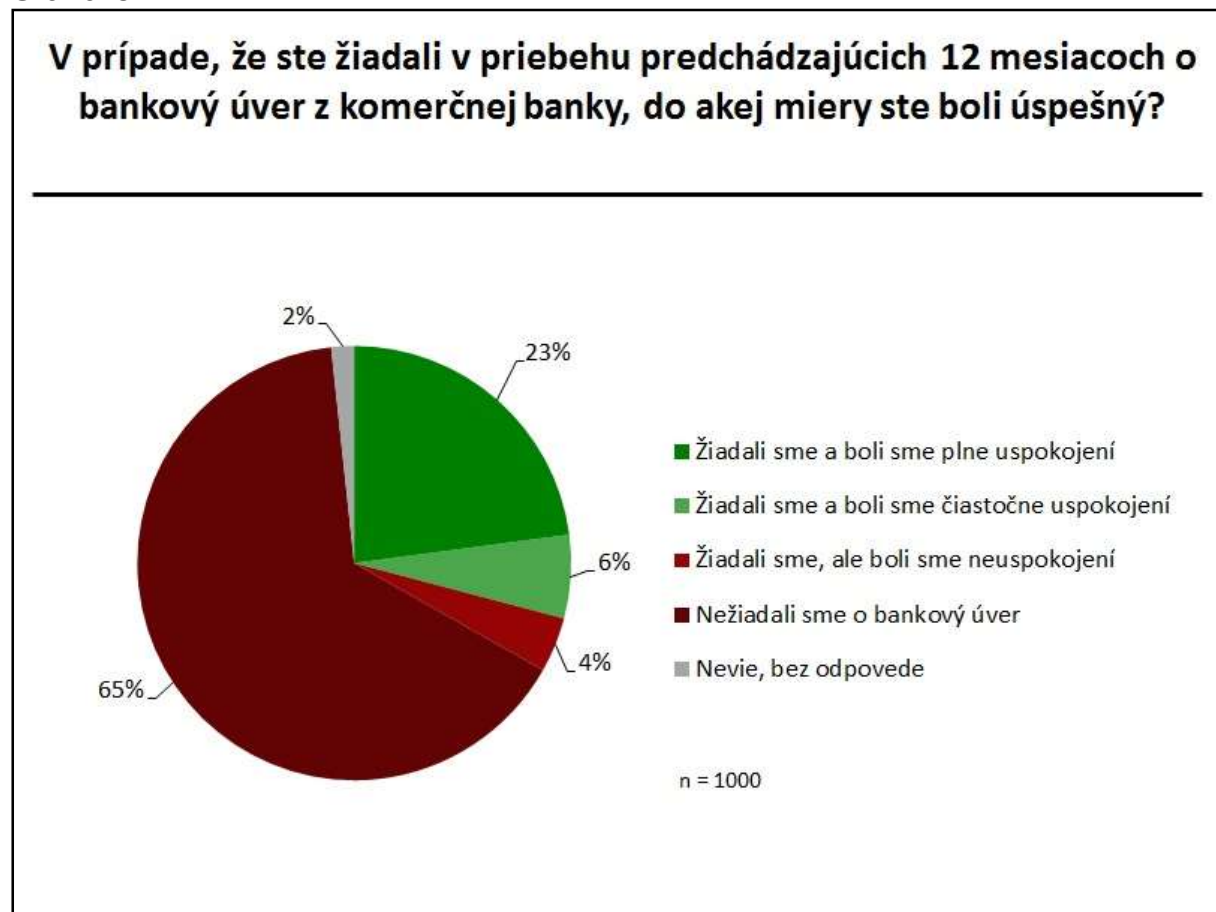
Tab. 4B

V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?				
Riadkové % VZORKA: 360 podnikateľov		Áno	Nie	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		9,7	81,7	8,6
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	25,0	62,5	12,5
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	21,6	73,0	5,4
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	7,4	84,2	8,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	8,9	82,1	8,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	3,7	92,6	3,7
	nevie, bez odpovede	0,0	33,3	66,7
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	36,4	54,5	9,1
	Od 3 do 5 rokov	14,0	79,1	7,0
	Od 5 do 10 rokov	9,7	80,6	9,7
	10 a viac rokov	7,5	83,8	8,8
	nevie, bez odpovede	25,0	75,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	10,4	80,7	8,9
	Menej ako 25 %	6,5	90,3	3,2
	Od 25 % do 50 %	10,5	81,6	7,9
	Viac ako 50 %	7,5	81,1	11,3
	nevie, bez odpovede	20,0	60,0	20,0

3.2 Úspešnosť získania bankového úveru

Takmer dve tretiny podnikateľov (65%) v predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky **vôbec nežiadalo**. **Tretina podnikateľov (33%) o bankový úver žiadala**, celkovo takmer štvrtina (23%) podnikateľov bola plne úspešná. Len čiastočne uspokojil bankový úver potreby 6% podnikateľov. **Mierne nižší podiel tvoria neuspokojení podnikatelia (4%)** a v 2% prípadov nevedeli podnikatelia k tejto otázke zaujať svoje stanovisko.

Graf č. 5

Oproti celoslovenskému priemeru (23%) (Tab. 5A) **žiadalo v posledných 12 mesiacoch s plnou úspešnosťou o bankový úver z komerčnej banky mierne viac** podnikateľov z MSP-PO (27%), podnikatelia s 50 až 249 zamestnancami (33%), z odvetvia poľnohospodárstva (38%), so sídlom najmä v Žilinskom (26%) a Prešovskom kraji (26%), s právnou formou akciovej spoločnosti (35%).

Žiadosti, ktoré boli uspokojené len čiastočne, deklarovali najčastejšie (Tab. 5A) podnikatelia s 10 až 49 zamestnancami (8%), z odvetvia priemyslu (12%), sídliacim v Nitrianskom (9%) a Banskobystrickom kraji (9%), s právnou formou s.r.o. (8%).

Podnikatelia, ktorým **nebolo v žiadosti o bankový úver z komerčnej banky vyhovené sú najmä tí** (Tab. 5A), ktorí majú od 0 do 9 zamestnancov (5%), podnikajú najčastejšie v odvetví poľnohospodárstva (8%), sídlia v Trenčianskom kraji (7%), a podnikajú prostredníctvom inej právnej formy (8%).

O bankový úver nežiadali najmä (Tab. 5A) FO podnikatelia (81%), s počtom zamestnancov 0 až 9 (73%), z odvetvia dopravy a informácií (76%), sídliaich najčastejšie v Trnavskom kraji (71%).

Tab. 5A

V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Žiadali sme a boli sme plne uspokojení	Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení	Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení	Nežiadali sme o bankový úver	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		22,9	6,2	4,1	65,1	1,7
POČET ZAMESTNANCOV	FO	10,0	4,0	4,4	80,8	0,8
	MSP-PO	27,2	6,9	4,0	59,9	2,0
	0 až 9 zamestnancov	15,0	5,4	4,8	73,2	1,7
	10 až 49 zamestnancov	31,6	7,8	3,5	54,7	2,3
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	33,0	6,4	3,0	56,7	1,0
	Poľnohospodárstvo	37,5	7,5	7,5	45,0	2,5
	Priemysel	26,5	11,8	3,9	57,8	0,0
	Stavebníctvo	17,0	8,0	6,3	67,9	0,9
	Obchod	28,8	5,9	2,6	60,5	2,2
	Ubytovanie a stravovanie	21,6	0,0	5,4	70,3	2,7
	Doprava a informácie	12,8	5,8	3,5	75,6	2,3
	Odborné a obchodné služby	19,4	3,9	4,2	70,8	1,8
KRAJ SÍDLA	Ostatné	23,5	8,8	4,4	61,8	1,5
	Bratislava a Bratislavský kraj	21,9	5,4	3,7	65,3	3,7
	Trnavský kraj	16,0	7,4	5,3	71,3	0,0
	Trenčiansky kraj	25,6	3,5	7,0	64,0	0,0
	Nitriansky kraj	22,8	8,8	3,5	64,9	0,0
	Žilinský kraj	26,1	4,5	4,5	64,9	0,0
	Banskobystrický kraj	25,0	8,7	2,2	64,1	0,0
	Prešovský kraj	26,0	4,8	4,8	64,4	0,0
PRÁVNÁ FORMA	Košický kraj	21,6	7,8	2,9	61,8	5,9
	Živnostník	10,0	4,0	4,4	80,8	0,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	26,9	7,5	4,2	59,3	2,2
	Akciová spoločnosť	34,9	0,0	0,0	65,1	0,0
	Iné	16,7	0,0	8,3	75,0	0,0

Najčastejší úspešní žiadatelia o bankový úver boli podnikatelia (Tab. 5B), ktorí sa nachádzajú **v expanzii** (27%) **a vo fáze zrelosti** (26%), podnikajú 10 a viac rokov (27%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je od 25% do 50% (33%).

Čiastočne uspokojení boli podnikatelia (Tab. 5B), ktorí sú **vo fáze začatia podnikateľskej činnosti** (13%), podnikajú od 3 do 5 rokov (10%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb je menej ako 25% (12%).

Podnikatelia, ktorí v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky žiadali (Tab. 5B), ale **neboli so svojou žiadosťou úspešní**, sú

najmä takí, ktorí sú **vo fáze začiatočného rozvoja** (7%), podnikajú menej ako 3 roky (7%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je najčastejšie od 25% do 50% (6%).

O bankový úver nežiadali najmä tí (Tab. 5B), ktorí zažívajú vo svojej obchodnej činnosti **fázu útlmu podnikateľskej aktivity** (77%), podnikajú menej ako 3 roky (80%) a nevyvážajú tovary a služby (69%).

Tab. 5B

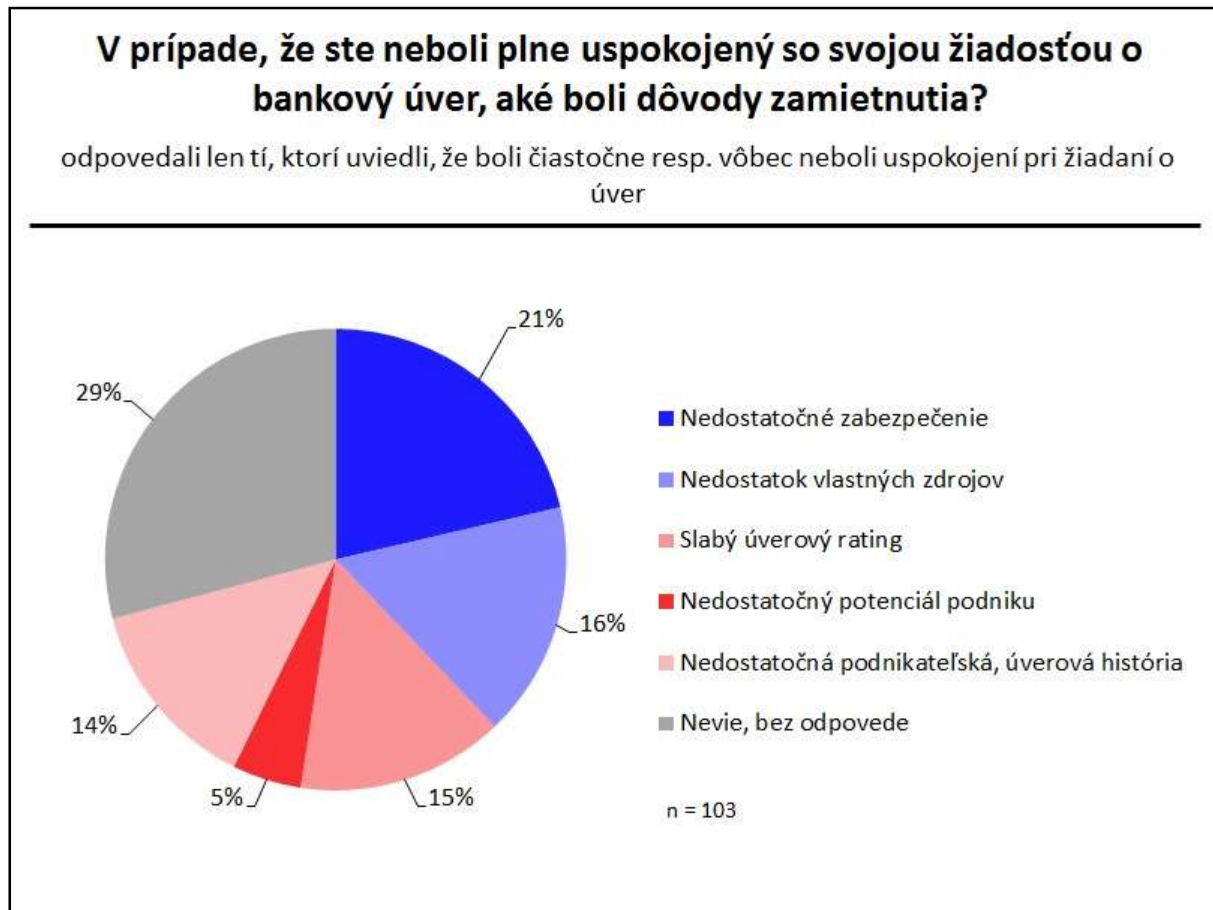
V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešný?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Žiadali sme a boli sme plne uspokojení	Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení	Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení	Nežiadali sme o bankový úver	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		22,9	6,2	4,1	65,1	1,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	18,8	12,5	3,1	65,6	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	11,5	8,5	6,9	70,0	3,1
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	27,0	6,9	4,7	59,2	2,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	26,4	5,4	3,3	63,6	1,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	13,3	4,8	3,8	77,1	1,0
	nevie, bez odpovede	18,8	0,0	0,0	75,0	6,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	7,4	5,6	7,4	79,6	0,0
	Od 3 do 5 rokov	13,5	10,1	6,1	68,9	1,4
	Od 5 do 10 rokov	22,6	3,7	5,3	65,3	3,2
	10 a viac rokov	26,7	5,8	2,8	63,1	1,5
	nevie, bez odpovede	16,7	33,3	16,7	33,3	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	20,9	4,9	3,9	69,2	1,2
	Menej ako 25 %	25,2	11,6	4,8	56,5	2,0
	Od 25 % do 50 %	33,3	5,6	5,6	54,4	1,1
	Viac ako 50 %	26,1	7,2	2,7	62,2	1,8
	nevie, bez odpovede	14,5	5,5	5,5	67,3	7,3

3.3 Dôvody zamietnutia bankového úveru

Najčastejšie dôvody zamietnutia žiadosti o bankový úver **bolo u pätiny podnikateľov (21%)**, ktorí oň žiadali **nedostatočné zabezpečenie**. **Nedostatok vlastných zdrojov** bol príčinou zamietnutia bankového úveru v **16% prípadov**. Z dôvodu **slabého úverového ratingu** tak bolo u **15% podnikateľov**. **Nedostatočný potenciál podniku** zavážil u **5% podnikateľov**, a pre banku **nedostatočná**

podnikateľská, úverová história ovplyvnila negatívne stanovisko voči **14% podnikateľov**. Takmer tretina (**29%**) podnikateľov deklaruje, že **nemá vedomosť o dôvodoch**, ktoré viedli k skutočnosti zamietnutia ich žiadosti o bankový úver.

Graf č. 6

Nedostatočné zabezpečenie mali mierne častejšie (Tab. 6A) oproti FO (19%) MSP-PO podnikatelia (22%). Obe skupiny majú porovnateľné výsledky s celoslovenským priemerom (21%). Častejšie ako celoslovenský priemer uvádzajú nedostatočné zabezpečenie najmä u podnikateľov, ktorí zamestnávajú 50 až 249 zamestnancov (26%), z odvetvia dopravy a informácií (50%), sídlia v Trnavskom kraji (50%) a spoločnosti s ručením obmedzeným (22%).

Nedostatok vlastných zdrojov sa objavil najmä (Tab. 6A) u FO žiadateľov (19%), s počtom zamestnancov 10 až 49 (21%), v odvetví ubytovania a stravovania (50%), sídlia najmä v Trenčianskom kraji (33%). Takmer pätina (19%) FO podnikateľov má **slabý úverový rating**. Tiež sa to týka sa najmä tých, ktorí zamestnávajú od 50 do 249 zamestnancov (16%), a podnikajú najčastejšie v oblasti stavebníctva (25%).

Nedostatočný potenciál podniku (Tab. 6A) banky vyhodnotili pri žiadosti o úver voči FO a MSP-PO podnikateľom zhodne (obe 5%), a zároveň v porovnateľnej miere s celoslovenským priemerom (5%). **Týmto nedostatkom čelili najmä** tí, ktorí zamestnávajú od 10 do 49 zamestnancov (7%), podnikajú v odvetví poľnohospodárstva (17%) a častejšie deklarujú svoje sídlo v Žilinskom a Prešovskom kraji (oba 10%).

Nedostatočná podnikateľská, úverová história je (Tab. 6A) v celoslovenskom meradle na úrovni 14%. Vyšší je tento nedostatok u takmer pätiny FO podnikateľov (19%), častejšie u tých, ktorí majú od 0 do 9 zamestnancov (16%), pracujúcich v odvetví ubytovania a stravovania (50%), sídlacích najmä v Trenčianskom kraji (44%).

Tab. 6A

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?							
Riadkové % VZORKA: 103 podnikateľov		Nedostatočné zabezpečenie	Nedostatok vlastných zdrojov	Slabý úverový rating	Nedostatočný potenciál podniku	Nedostatočná podnikateľská, úverová história	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		21,4	16,5	14,6	4,9	13,6	29,1
	FO	19,0	19,0	19,0	4,8	19,0	19,0
	MSP-PO	22,0	15,9	13,4	4,9	12,2	31,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	20,0	14,5	14,5	5,5	16,4	29,1
	10 až 49 zamestnancov	20,7	20,7	13,8	6,9	10,3	27,6
	50 až 249 zamestnancov	26,3	15,8	15,8	0,0	10,5	31,6
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	16,7	16,7	16,7	16,7	0,0	33,3
	Priemysel	12,5	18,8	12,5	6,3	12,5	37,5
	Stavebníctvo	18,8	12,5	25,0	0,0	25,0	18,8
	Obchod	21,7	13,0	8,7	8,7	8,7	39,1
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	50,0	0,0	0,0	50,0	0,0
	Doprava a informácie	50,0	12,5	12,5	0,0	12,5	12,5
	Odborné a obchodné služby	21,7	21,7	8,7	4,3	8,7	34,8
	Ostatné	22,2	11,1	33,3	0,0	22,2	11,1
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	18,5	22,2	7,4	7,4	11,1	33,3
	Trnavský kraj	50,0	8,3	8,3	0,0	0,0	33,3
	Trenčiansky kraj	0,0	33,3	0,0	0,0	44,4	22,2
	Nitriansky kraj	21,4	14,3	28,6	7,1	7,1	21,4
	Žilinský kraj	0,0	20,0	10,0	10,0	30,0	30,0
	Banskobystrický kraj	30,0	10,0	0,0	0,0	20,0	40,0
	Prešovský kraj	20,0	10,0	50,0	10,0	0,0	10,0
	Košický kraj	27,3	9,1	18,2	0,0	9,1	36,4
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	19,0	19,0	19,0	4,8	19,0	19,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	22,2	14,8	13,6	4,9	12,3	32,1
	Akciová spoločnosť	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Iné	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Nedostatočné zabezpečenie mali najmä tí (Tab. 6B), ktorí sú vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (40%), podnikajú najčastejšie od 5 do 10 rokov (29%), podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb je v rozmedzí 25% a 50% (40%).

Nedostatok vlastných zdrojov sa objavil opäť najmä (Tab. 6B) u začínajúcich podnikateľov (40%), s dĺžkou podnikania od 3 do 5 rokov (25%), s podielom tržieb z vývozu a tovarov služieb menším než 25% (29%).

Slabý úverový rating sa objavuje najčastejšie (Tab. 6B) u podnikateľov vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (44%) , ktorí podnikajú 10 a viac rokov (21%) a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni vyššej ako 50% (18%) alebo nevyvážajú tovary a služby vôbec (17%). **Nedostatočný potenciál podniku** banky vyhodnotili pri žiadosti o úver u tých, ktorí sú vo fáze začiatočného rozvoja podnikania (10%), podnikajú od 3 do 5 rokov (13%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb u nich tvorí od 25% do 50% (10%). **Nedostatočná podnikateľská, úverová história** je vyhodnocovaná častejšie u tých, ktorí sa nachádzajú vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (22%), podnikajú od 5 do 10 rokov (18%) a podiel ich tržieb tvorí menej než 25% (21%).

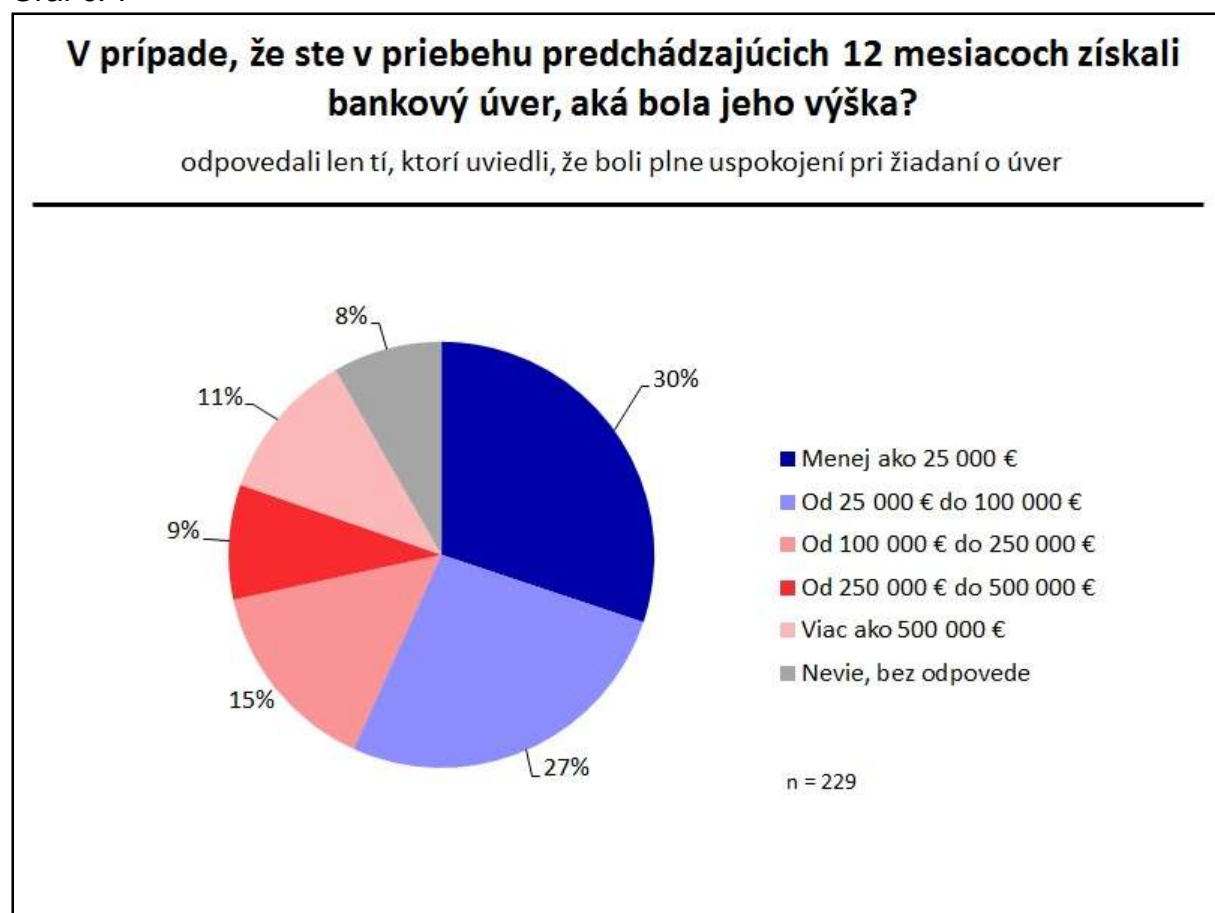
Tab. 6B

V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?							
Riadkové % VZORKA: 103 podnikateľov		Nedostatočné zabezpečenie	Nedostatok vlastných zdrojov	Slabý úverový rating	Nedostatočný potenciál podniku	Nedostatočná podnikateľská, úverová história	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		21,4	16,5	14,6	4,9	13,6	29,1
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	40,0	40,0	0,0	0,0	20,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	20,0	5,0	20,0	10,0	10,0	35,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	37,0	14,8	11,1	3,7	18,5	14,8
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	14,3	21,4	9,5	4,8	9,5	40,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	0,0	11,1	44,4	0,0	22,2	22,2
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	14,3	14,3	0,0	0,0	14,3	57,1
	Od 3 do 5 rokov	25,0	25,0	4,2	12,5	12,5	20,8
	Od 5 do 10 rokov	29,4	11,8	11,8	5,9	17,6	23,5
	10 a viac rokov	19,2	15,4	21,2	1,9	13,5	28,8
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	33,3	0,0	0,0	66,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	17,3	15,4	17,3	5,8	11,5	32,7
	Menej ako 25 %	20,8	29,2	12,5	0,0	20,8	16,7
	Od 25 % do 50 %	40,0	10,0	10,0	10,0	0,0	30,0
	Viac ako 50 %	27,3	9,1	18,2	0,0	18,2	27,3
	nevie, bez odpovede	16,7	0,0	0,0	16,7	16,7	50,0

3.4 Výška získaného bankového úveru

Podnikatelia, ktorí získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch úver, získali v celoslovenskom priemere najčastejšie úver vo výške **menej ako 25 tisíc EUR (30%)**. Mierne **viac ako štvrtina podnikateľov (27%) získala úver vo výške od 25 tisíc do 100 tisíc EUR**. Platí, že čím vyšší je bankový úver, tým nižší je počet podnikateľov, ktorí ho dokázali získať. Bankový úver vo výške **od 100 tisíc do 250 tisíc EUR získalo 15% podnikateľov**, ešte vyšší úver, t. j. **od 250 tisíc do 500 tisíc EUR sa podarilo získať takmer desatine podnikateľov (9%)**. Bankový úver **nad 500 tisíc EUR získalo v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch 11% žiadajúcich podnikateľov**.

Graf č. 7

Tí podnikatelia, ktorí získali úver v hodnote **menej ako 25 tisíc EUR sú najčastejšie** (Tab. 7A) v pozícii FO (56%), majú najnižší počet zamestnancov od 0 do 9 (53%), pracujú prevažne v odvetví ubytovanie a stravovanie (50%), sídlia v Košickom kraji (36%). Bankový úver vo výške **od 25 tisíc EUR do 100 tisíc EUR sa podarilo získať častejšie** oproti FO podnikateľom (20%) MSP-PO podnikateľom (28%). Tretina MSP-PO podnikateľov (33%) s takýmto úverom má najčastejšie 10 až 49 zamestnancov, je v odvetví stavebníctva (37%), sídli v Nitrianskom kraji (39%), a najčastejšie majú právnu formu spoločnosti s ručením obmedzeným (28%).

Bankový úver v opytovanej kategórii vo výške **od 100 tisíc EUR do 250 tisíc EUR, získali najčastejšie** (Tab. 7A) MSP-PO podnikatelia (16%), výrazne menej FO podnikatelia (4%). Častejšie sa podarilo získať ho tým, ktorí majú najviac zamestnancov, teda od 50 do 249 (24%), podnikajú v odvetví ubytovanie a stravovanie (25%), ale aj pätine podnikateľov (20%) z poľnohospodárstva, ale aj z oblasti odborných a obchodných služieb (20%). Tým, ktorí sídlia najmä v Bratislave a Bratislavskom kraji (20%) a podnikajú prostredníctvom spoločnosti s ručením obmedzeným (17%). Vyššie bankové úvery s hranicou **od 250 tisíc EUR do 500 tisíc EUR banky schválili len** MSP-PO podnikateľom (10%), najmä však akciovým spoločnostiam (20%), z odvetvia priemyslu (15%), opýtaných v Trnavskom kraji (27%). Bankové úvery **nad 500 tisíc EUR** získalo v predchádzajúcich 12 mesiacoch v celoslovenskom priemere 11% podnikateľov. Úspešnejší v žiadostiach o vyššie úvery boli opäť skôr MSP-PO podnikatelia (12%). Tí, ktorí zamestnávajú od 50 do 249 zamestnancov (19%), pracujúcich v priemysle (26%), najčastejšie v Žilinskom kraji (21%) a v akciovej spoločnosti (33%).

Tab. 7A

V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?							
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Menej ako 25.000 €	Od 25.000 € do 100.000 €	Od 100.000 € do 250.000 €	Od 250.000 € do 500.000 €	Viac ako 500.000 €	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		30,1	26,6	14,8	8,7	11,4	8,3
POČET ZAMESTNANCOV	FO	56,0	20,0	4,0	0,0	4,0	16,0
	MSP-PO	27,0	27,5	16,2	9,8	12,3	7,4
	0 až 9 zamestnancov	53,1	28,4	6,2	0,0	2,5	9,9
	10 až 49 zamestnancov	16,0	33,3	16,0	13,6	13,6	7,4
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	19,4	16,4	23,9	13,4	19,4	7,5
	Poľnohospodárstvo	20,0	33,3	20,0	6,7	13,3	6,7
	Priemysel	29,6	7,4	18,5	14,8	25,9	3,7
	Stavebníctvo	31,6	36,8	10,5	10,5	5,3	5,3
	Obchod	28,2	29,5	10,3	9,0	11,5	11,5
	Ubytovanie a stravovanie	50,0	12,5	25,0	0,0	0,0	12,5
	Doprava a informácie	27,3	36,4	0,0	9,1	18,2	9,1
	Odborné a obchodné služby	36,4	27,3	20,0	5,5	3,6	7,3
	Ostatné	18,8	25,0	18,8	12,5	18,8	6,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	30,8	29,2	20,0	3,1	12,3	4,6
	Trnavský kraj	33,3	20,0	6,7	26,7	6,7	6,7
	Trenčiansky kraj	31,8	31,8	9,1	4,5	18,2	4,5
	Nitriansky kraj	19,2	38,5	19,2	7,7	7,7	7,7
	Žilinský kraj	31,0	13,8	17,2	10,3	20,7	6,9
	Banskobystrický kraj	30,4	17,4	13,0	8,7	8,7	21,7
	Prešovský kraj	29,6	29,6	3,7	14,8	11,1	11,1
	Košický kraj	36,4	27,3	18,2	9,1	0,0	9,1
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	56,0	20,0	4,0	0,0	4,0	16,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	28,3	27,8	17,1	9,1	10,7	7,0
	Akciová spoločnosť	13,3	13,3	6,7	20,0	33,3	13,3
	Iné	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tí podnikatelia, ktorí **získali najčastejšie úver v hodnote menej ako 25 tisíc EUR** (Tab. 7B) sú vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (100%), podnikajú menej než 3 roky (100%) a ich firma nevyváža tovary a služby (36%). Bankový úver vo výške **od 25 tisíc EUR do 100 tisíc EUR najčastejšie získali** tí, ktorí sú **vo fáze zrelosti a ich podnik je stabilne výkonný** (30%), podnikajú viac než 5 a menej ako 10 rokov (28%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb je menší než 25% (32%). Bankový úver z kategórie **od 100 tisíc EUR do 250 tisíc EUR** získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch najčastejšie tí, ktorí sa nachádzajú **vo fáze útlmu podnikania** (29%), podnikajú 10 a viac rokov (17%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni od 25% do 50% (23%).

Vyššie bankové úvery s hranicou od 250 tisíc EUR do 500 tisíc EUR získali častejšie (Tab. 7B) opäť podnikatelia vo fáze útlmu (14%), s dĺžkou podnikania 10 a viac rokov (12%) a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí viac než 50% (24%).

Tab. 7B

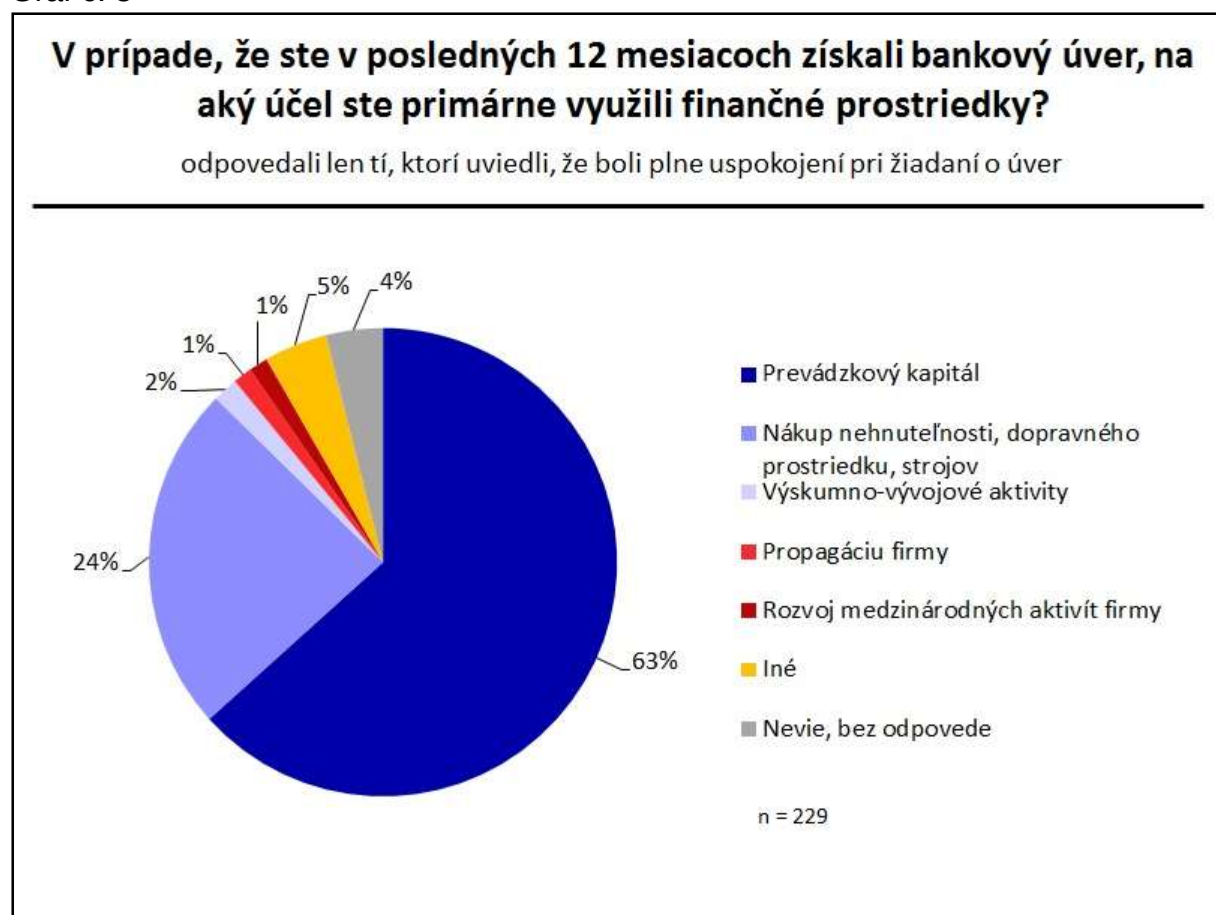
V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?							
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Menej ako 25.000 €	Od 25.000 € do 100.000 €	Od 100.000 € do 250.000 €	Od 250.000 € do 500.000 €	Viac ako 500.000 €	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		30,1	26,6	14,8	8,7	11,4	8,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	53,3	26,7	20,0	0,0	0,0	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	31,7	25,4	12,7	11,1	11,1	7,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	24,2	29,7	13,3	8,6	14,1	10,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	28,6	21,4	28,6	14,3	7,1	0,0
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	66,7	0,0	0,0	33,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Od 3 do 5 rokov	50,0	25,0	15,0	5,0	0,0	5,0
	Od 5 do 10 rokov	46,5	27,9	7,0	0,0	4,7	14,0
	10 a viac rokov	21,7	27,3	16,8	11,8	14,9	7,5
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	36,0	28,8	14,4	4,0	7,2	9,6
	Menej ako 25 %	16,2	32,4	18,9	5,4	21,6	5,4
	Od 25 % do 50 %	26,7	16,7	23,3	16,7	13,3	3,3
	Viac ako 50 %	24,1	27,6	3,4	24,1	17,2	3,4
	nevie, bez odpovede	37,5	0,0	12,5	12,5	0,0	37,5

Viac ako 500 tisíc EUR prostredníctvom bankového úveru získali v predchádzajúcich 12 mesiacoch **najčastejšie** (Tab. 7B) podnikatelia vo fáze zrelosti (14%), podnikajú viac ako 10 rokov (15%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí menej ako 25% (22%).

3.5 Účel využitia bankového úveru

Podnikatelia, ktorí žiadali o bankový úver v posledných 12 mesiacoch, a ktorí boli zároveň úspešní, vložili tieto bankou poskytnuté finančné prostriedky **najmä do prevádzkového kapitálu**, pričom tento krok urobilo **takmer dve tretiny podnikateľov (63%)**. Takmer štvrtina (24%) podnikateľov **nakúpila nehnuteľnosti, dopravné prostriedky alebo pre nich potrebné stroje**. 2% podnikateľov prostredníctvom bankového úveru riešilo aj **otázku výskumno-vývojových aktivít, propagáciu firmy a rozvoj medzinárodných aktivít 1%**. Na **iné účely** ich použilo 5%. Sú však aj takí podnikatelia, ktorí nevedia na aké prostriedky boli vynaložené financie poskytnuté bankou (4%).

Graf č. 8

Typ podnikateľov sa oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 8A) **neodlišuje vo využívaní bankového úveru na prevádzkový kapitál** (FO 64%, MSP-PO 63%) či **nákup nehnuteľností, dopravných prostriedkov alebo strojov** (FO aj MSP-PO 24%).

Žiadatelia, ktorí použili bankový úver na **prevádzkový kapitál, zamestnávajú najčastejšie** 10 až 49 zamestnancov (68%), pracujúcich v odvetví ubytovania a stravovania (100%), sídlia v Trnavskom kraji (80%) a sú najmä akciovou spoločnosťou (73%).

Na **nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku či strojov** bol použitý bankový úver (Tab. 8A) takmer u tretiny (31%) tých, ktorí zamestnávajú 50 až 249 zamestnancov. Použitie finančných prostriedkov na účel tohto typu badať najmä v odvetví priemyslu (37%), v Trenčianskom kraji (41%), v spoločnostiach s inou právnou formou (50%).

Tab. 8A

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?								
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku, strojov	Výskumno-vývojové aktivity	Propagáciu firmy	Rozvoj medzinárodných aktivít firmy	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		63,3	24,0	1,7	1,3	1,3	4,4	3,9
	FO	64,0	24,0	4,0	0,0	0,0	4,0	4,0
	MSP-PO	63,2	24,0	1,5	1,5	1,5	4,4	3,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	65,4	21,0	0,0	1,2	1,2	6,2	4,9
	10 až 49 zamestnancov	67,9	21,0	0,0	2,5	1,2	3,7	3,7
	50 až 249 zamestnancov	55,2	31,3	6,0	0,0	1,5	3,0	3,0
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	60,0	33,3	0,0	0,0	0,0	6,7	0,0
	Priemysel	55,6	37,0	0,0	0,0	0,0	0,0	7,4
	Stavebníctvo	78,9	15,8	0,0	0,0	0,0	5,3	0,0
	Obchod	62,8	19,2	2,6	2,6	2,6	6,4	3,8
	Ubytovanie a stravovanie	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Doprava a informácie	72,7	18,2	0,0	9,1	0,0	0,0	0,0
	Odborné a obchodné služby	54,5	29,1	3,6	0,0	1,8	3,6	7,3
	Ostatné	68,8	25,0	0,0	0,0	0,0	0,0	6,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	66,2	23,1	3,1	0,0	0,0	3,1	4,6
	Trnavský kraj	80,0	13,3	0,0	0,0	0,0	0,0	6,7
	Trenčiansky kraj	45,5	40,9	0,0	0,0	4,5	4,5	4,5
	Nitriansky kraj	61,5	26,9	0,0	0,0	0,0	3,8	7,7
	Žilinský kraj	55,2	27,6	3,4	6,9	3,4	0,0	3,4
	Banskobystrický kraj	65,2	13,0	4,3	4,3	0,0	8,7	4,3
	Prešovský kraj	70,4	18,5	0,0	0,0	0,0	11,1	0,0
	Košický kraj	63,6	27,3	0,0	0,0	4,5	4,5	0,0
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	64,0	24,0	4,0	0,0	0,0	4,0	4,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	63,1	24,1	1,6	1,6	1,6	3,7	4,3
	Akciová spoločnosť	73,3	20,0	0,0	0,0	0,0	6,7	0,0
	Iné	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	50,0	0,0

Na **výskumno-vývojové aktivity** kládli mierne vyšší dôraz oproti celoslovenskému priemeru (Tab. 8A) FO podnikatelia (4%), zamestnávajúci najvyšší počet zamestnancov, teda od 50 do 249 (6%), z odvetvia odborných a obchodných služieb (4%), sídlacích v Banskobystrickom kraji (4%). Na **propagáciu firmy** využilo získané finančné prostriedky 2% MSP-PO, s počtom zamestnancov 10 až 49 (2%), v odvetví dopravy a informácií (9%), podnikatelia so sídlom v Žilinskom kraji (7%), a spoločnosti s ručením obmedzeným (2%). Na **rozvoj medzinárodných aktivít** využilo primárne finančné prostriedky získané z bankového úveru 2% MSP-PO, podnikatelia s počtom 50 až 249 zamestnancov (2%), podnikajúcich v odvetví obchodu (3%), sídlacích v Trenčianskom a Košickom kraji (5%), a spoločnosti s ručením obmedzeným (2%).

Tab. 8B

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?								
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Nákup nehnuteľností, dopravného prostriedku, strojov	Výskumno-vývojové aktivity	Propagáciu firmy	Rozvoj medzinárodných aktivít firmy	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		63,3	24,0	1,7	1,3	1,3	4,4	3,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	66,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	16,7
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	53,3	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	63,5	20,6	3,2	4,8	0,0	0,0	6,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	64,1	25,0	0,8	0,0	1,6	0,0	3,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	78,6	14,3	0,0	0,0	7,1	0,0	0,0
	nevie, bez odpovede	0,0	66,7	33,3	0,0	0,0	0,0	0,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	75,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Od 3 do 5 rokov	70,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,0
	Od 5 do 10 rokov	51,2	30,2	2,3	4,7	0,0	0,0	2,3
	10 a viac rokov	65,8	23,0	1,9	0,6	1,9	0,0	4,3
	nevie, bez odpovede	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	56,8	27,2	0,8	1,6	0,8	0,0	5,6
	Menej ako 25 %	81,1	16,2	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0
	Od 25 % do 50 %	73,3	13,3	3,3	0,0	3,3	0,0	6,7
	Viac ako 50 %	65,5	31,0	3,4	0,0	0,0	0,0	0,0
	nevie, bez odpovede	37,5	25,0	12,5	12,5	0,0	0,0	12,5

Žiadatelia, ktorí **použili bankový úver na prevádzkový kapitál, sú najmä** (Tab. 8B) vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (67%), podnikajú menej ako 3 roky (75%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb sa pohybuje pod úrovňou 25% (81%).

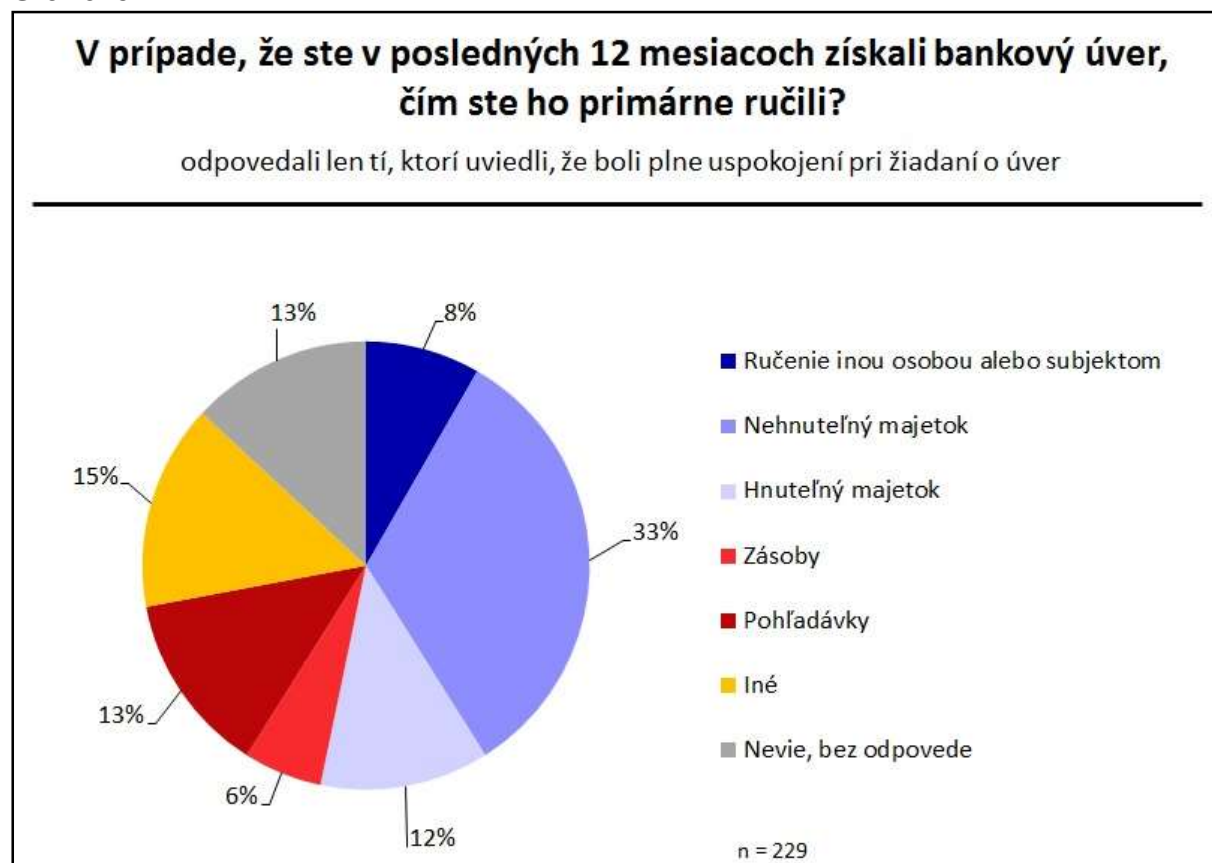
Na **nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku či strojov** bol použitý bankový **úver najmä** (Tab. 8B) u 40% podnikateľov, ktorí deklarujú začiatkový rozvoj. Dĺžka ich podnikania je viac než 5 a menej ako 10 rokov (30%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni viac než 50% (31%).

Na **výskumno-vývojové** aktivity sa zamerali najmä tí (Tab. 8B), ktorí sú vo fáze expanzie (3%). Dĺžka ich podnikania je viac než 5 a menej ako 10 rokov (2%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je medzi 25% a 50% (3%) alebo viac než 50% (3%). **Propagáciu firmy** si zabezpečilo z bankového úveru 5% podnikateľov vo fáze expanzie, ktorí najčastejšie podnikajú od 5 do 10 rokov (5%) a ich firma nevyváža tovary a služby (2%). **Rozvoj medzinárodných aktivít** firmy je deklarovaný najčastejšie u tých, ktorí sa nachádzajú vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity (7%), ich dĺžka podnikania siaha nad 10 a viac rokov (2%), podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je u nich na úrovni 25% až 50% (3%).

3.6 Formy ručenia bankového úveru

Z tých, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch, **ručilo prostredníctvom inej osoby alebo subjektu 8% podnikateľov. Nehnuteľný majetok založila v prospech úveru tretina (33%) a hnutel'ný majetok použilo 12% podnikateľov. Zásobami ručí 6% podnikateľov, pohľadávkami 13% podnikateľov. Iné spôsoby ručenia deklaruje 15% tých, ktorým bol bankový úver schválený.**

Graf č. 9

Častejšie ručia prostredníctvom inej osoby alebo subjektu (Tab. 9A) FO podnikatelia (12%), a tí, ktorých počet zamestnancov sa pohybuje od 0 do 9 (15%), pracujú v odvetví dopravy a informácií (18%) a sídlia najčastejšie v Nitrianskom kraji (15%).

Nehnutelný majetok použilo na primárne (Tab. 9A) ručenie bankového úveru tretina MSP-PO podnikateľov (33%), s počtom zamestnancov medzi 10 až 49 (48%), opýtaných v odvetví poľnohospodárstva (47%) z Trnavského kraja (60%), ktorí podnikajú inou právnou formou (100%).

Hnutelný majetok na ručenie bankového úveru použilo viac (Tab. 9A) MSP-PO podnikateľov (13%). Podiely podľa počtu zamestnancov sú porovnateľné vo všetkých troch kategóriách (12%). Tí, ktorí ručia hnutelným majetkom vykonávajú svoje podnikateľské činnosti najmä v odvetví priemyslu (26%), sú situované v Košickom kraji (23%), najčastejšie pod právnou formou spoločnosti s ručením obmedzeným (14%).

Tab. 9A

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?								
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Ručenie inou osobou alebo subjektom	Nehnutelný majetok	Hnutelný majetok	Zásoby	Pohľadávky	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		8,3	32,8	12,2	5,7	13,1	14,8	13,1
	FO	12,0	28,0	8,0	4,0	0,0	28,0	20,0
	MSP-PO	7,8	33,3	12,7	5,9	14,7	13,2	12,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	14,8	9,9	12,3	3,7	6,2	29,6	23,5
	10 až 49 zamestnancov	7,4	48,1	12,3	2,5	12,3	9,9	7,4
	50 až 249 zamestnancov	1,5	41,8	11,9	11,9	22,4	3,0	7,5
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	13,3	46,7	13,3	0,0	6,7	20,0	0,0
	Priemysel	3,7	29,6	25,9	7,4	14,8	7,4	11,1
	Stavebníctvo	5,3	42,1	10,5	0,0	10,5	21,1	10,5
	Obchod	6,4	34,6	7,7	5,1	15,4	15,4	15,4
	Ubytovanie a stravovanie	12,5	12,5	25,0	12,5	0,0	37,5	0,0
	Doprava a informácie	18,2	18,2	18,2	0,0	9,1	18,2	18,2
	Odborné a obchodné služby	12,7	30,9	7,3	10,9	12,7	12,7	12,7
	Ostatné	0,0	31,3	18,8	0,0	18,8	6,3	25,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	9,2	27,7	12,3	10,8	15,4	10,8	13,8
	Trnavský kraj	0,0	60,0	0,0	0,0	20,0	6,7	13,3
	Trenčiansky kraj	0,0	40,9	18,2	4,5	9,1	18,2	9,1
	Nitriansky kraj	15,4	46,2	3,8	3,8	3,8	19,2	7,7
	Žilinský kraj	13,8	27,6	20,7	0,0	20,7	6,9	10,3
	Banskobystrický kraj	8,7	26,1	0,0	8,7	13,0	21,7	21,7
	Prešovský kraj	7,4	25,9	14,8	3,7	11,1	25,9	11,1
	Košický kraj	4,5	27,3	22,7	4,5	9,1	13,6	18,2
PRÁVNA FORMA	Živnostník	12,0	28,0	8,0	4,0	0,0	28,0	20,0
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	8,6	28,9	13,9	6,4	14,4	14,4	13,4
	Akciová spoločnosť	0,0	80,0	0,0	0,0	20,0	0,0	0,0
	Iné	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Zásobami ručia mierne častejšie (Tab. 9A) oproti FO podnikateľom (4%) MSP-PO podnikatelia (6%). Zamestnávajúci 50 až 249 zamestnancov (12%), v odvetví ubytovanie a stravovanie (13%), sídlia v Bratislave a Bratislavskom kraji (11%) s právnou formou spoločnosť s ručením obmedzeným (6%).

Svojimi **pohľadávkami ručia bankový úver** získaný v posledných 12 mesiacoch (Tab. 9A) MSP-PO podnikatelia (15%), akciové spoločnosti (20%), z odvetvia obchodu (15%), Žilinského a Trnavského kraja (oba 21%).

Tab. 9B

V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?								
Riadkové % VZORKA: 229 podnikateľov		Ručením inou osobou alebo subjektom	Nehnutelný majetok	Hnutelný majetok	Zásoby	Pohľadávky	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		8,3	32,8	12,2	5,7	13,1	14,8	13,1
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	16,7	0,0	0,0	0,0	0,0	50,0	33,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	13,3	20,0	6,7	0,0	0,0	40,0	20,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	7,9	33,3	14,3	6,3	14,3	14,3	9,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	7,8	33,6	11,7	6,3	15,6	10,2	14,8
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	7,1	35,7	21,4	7,1	7,1	21,4	0,0
	nevie, bez odpovede	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dĺžka PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	0,0	0,0	0,0	25,0	0,0	50,0	25,0
	Od 3 do 5 rokov	10,0	20,0	10,0	0,0	10,0	35,0	15,0
	Od 5 do 10 rokov	9,3	23,3	11,6	9,3	4,7	18,6	23,3
	10 a viac rokov	8,1	37,3	13,0	5,0	16,1	10,6	9,9
	nevie, bez odpovede	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	9,6	28,0	13,6	5,6	9,6	17,6	16,0
	Menej ako 25 %	13,5	32,4	8,1	5,4	21,6	10,8	8,1
	Od 25 % do 50 %	3,3	30,0	13,3	13,3	16,7	10,0	13,3
	Viac ako 50 %	3,4	48,3	13,8	0,0	17,2	10,3	6,9
	nevie, bez odpovede	0,0	62,5	0,0	0,0	0,0	25,0	12,5

Častejšie ručia prostredníctvom inej osoby alebo subjektu (Tab. 9B) podnikatelia vo fáze začatia podnikateľskej činnosti (17%), ktorí podnikajú od 3 do 5 rokov (10%) a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí menej než 25% (14%).

Nehnutelný majetok použilo na primárne (Tab. 9B) ručenie bankového úveru najčastejšie 36% podnikateľov vo fáze útlmu podnikateľskej aktivity, ktorí podnikajú

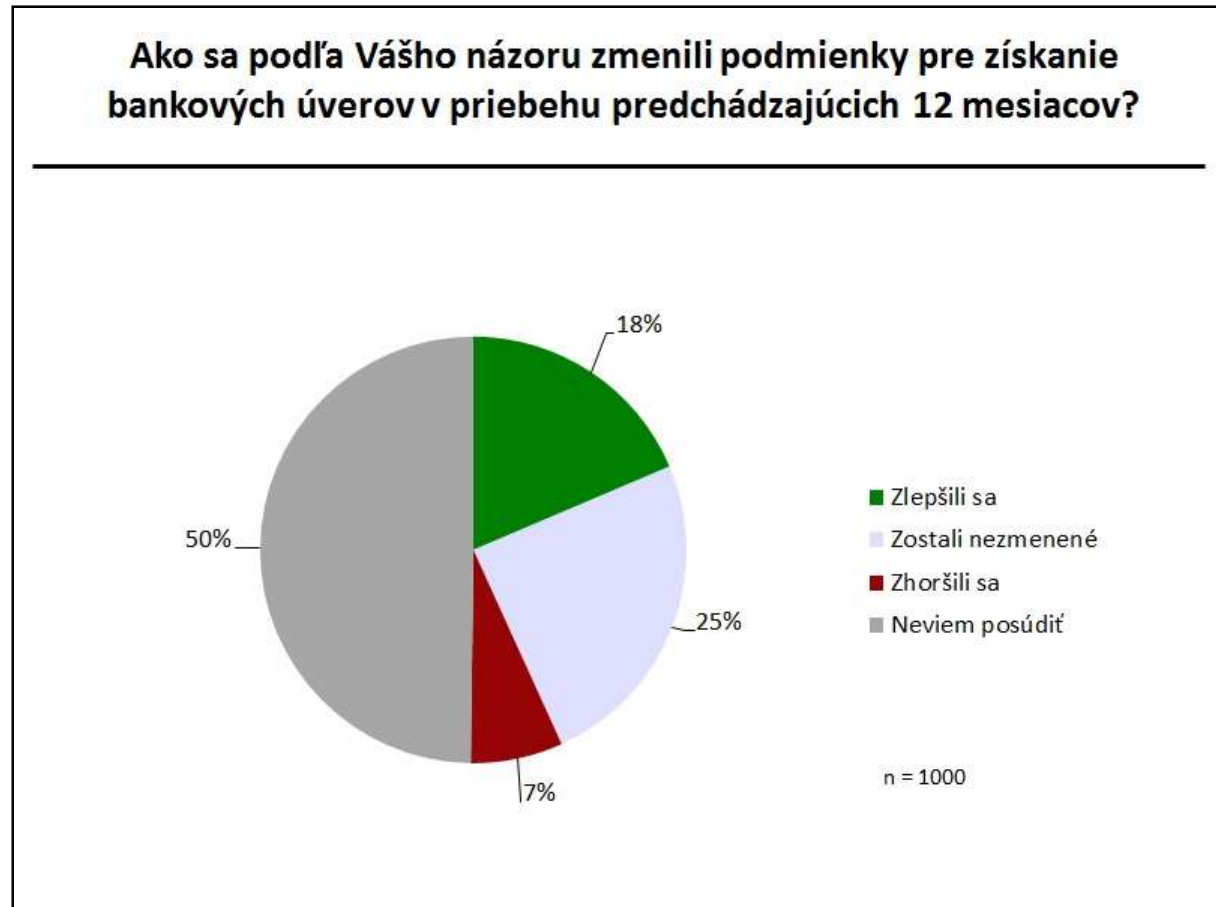
najčastejšie 10 a viac rokov (37%) a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí najčastejšie viac ako 50% (48%).

Hnuteľný majetok na ručenie bankového úveru použilo najviac (Tab. 9B) podnikateľov vo fáze útlmu (21%), ktorí podnikajú 10 a viac rokov (13%). Podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni viac ako 50% (14%) alebo nevyvážajú tovary a služby vôbec (14%). **Zásobami ručia mierne častejšie** tí, ktorí deklarujú fázu útlmu podnikania (7%), podnikaniu sa venujú menej než 3 roky (25%), a podiel ich tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí od 25% do 50% (13%). Svojimi **pohľadávkami ručia bankový úver** získaný v posledných 12 mesiacoch najčastejšie podnikatelia vo fáze zrelosti (16%), podnikatelia ktorí podnikajú 10 a viac rokov (16%), a podnikatelia, ktorí najčastejšie majú percentuálny podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb menší než 25% (22%).

3.7 Vnímanie zmeny podmienok pre získanie bankového úveru

V priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa **podľa takmer pätiny (18%) podnikateľov podmienky pre získanie bankových úverov zlepšili**. Štvrtina podnikateľov (25%) si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené a 7% ich považuje za zhoršené. Polovica podnikateľov sa nevie vyjadriť k tejto otázke (50%).

Graf č. 10

Podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa zdajú byť zlepšené (Tab. 10A) pätine MSP-PO podnikateľov (20%). Tiež tým, ktorí zamestnávajú 10 až 49 zamestnancov (22%), podnikajúcich v odvetví dopravy a informácií, ale aj odborných a obchodných služieb (obe 21%), sídlia v Košickom kraji (26%) a akciovým spoločnostiam (21%). Mierne viac ako štvrtina podnikateľov MSP-PO (28%) si myslí, že **podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa vôbec nezmenili**. Tohto názoru sú častejšie tí, ktorí zamestnávajú 50 až 249 zamestnancov (36%), podnikajú v odvetví odborných a obchodných služieb (29%), cez akciové spoločnosti (40%) a opýtaných v Žilinskom kraji (30%).

Za zhoršené považujú podmienky pre získanie bankových úverov skôr (Tab. 10A) FO podnikateľa (8%) a tiež tí, ktorí zamestnávajú 50 až 249 zamestnancov (8%), podnikajú v obchode (9%) a sídlia najčastejšie v Trnavskom kraji (11%).

Tab. 10A

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		18,6	24,6	7,0	49,8
POČET ZAMESTNANCOV	FO	15,6	15,2	8,0	61,2
	MSP-PO	19,6	27,7	6,7	46,0
	0 až 9 zamestnancov	17,4	16,8	7,6	58,2
	10 až 49 zamestnancov	21,5	32,4	5,1	41,0
ODVETVIE	50 až 249 zamestnancov	18,2	35,5	7,9	38,4
	Poľnohospodárstvo	15,0	25,0	5,0	55,0
	Priemysel	15,7	26,5	4,9	52,9
	Stavebníctvo	18,8	25,0	4,5	51,8
	Obchod	19,2	24,0	8,5	48,3
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	21,6	5,4	56,8
	Doprava a informácie	20,9	12,8	8,1	58,1
	Odborné a obchodné služby	20,8	29,2	7,4	42,6
	Ostatné	11,8	20,6	7,4	60,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	17,5	28,3	7,4	46,8
	Trnavský kraj	19,1	20,2	10,6	50,0
	Trenčiansky kraj	12,8	29,1	7,0	51,2
	Nitriansky kraj	15,8	25,4	9,6	49,1
	Žilinský kraj	18,0	29,7	5,4	46,8
	Banskobystrický kraj	17,4	25,0	0,0	57,6
	Prešovský kraj	24,0	13,5	8,7	53,8
	Košický kraj	25,5	18,6	5,9	50,0
PRAVNA FORMA	Živnostník	15,6	15,2	8,0	61,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	19,6	27,3	6,8	46,3
	Akciová spoločnosť	20,9	39,5	7,0	32,6
	Iné	16,7	8,3	0,0	75,0

Podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa zdajú byť zlepšené najmä tým (Tab. 10B), ktorí začínajú podnikateľskú činnosť a ich produkt, či služba, je zatiaľ neobchodovaná (25%).

Podnikajú najčastejšie 10 a viac rokov (21%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je najčastejšie menej než 25% (21%).

28% podnikateľov, ktorí zažívajú fázu expanzie (Tab. 10B) a teda ich tovar, či služba, sa dostala do ďalšieho rastu ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy, **si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov** v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch **zostali nezmenené**. Deklarujú to aj tí, ktorí podnikajú najčastejšie od 5 do 10 rokov (30%), a ich podiely tržieb z vývozu tovarov a služieb tvoria od 25% do 50% (32%).

Podmienky za zhoršené (Tab. 10B) pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov **považujú** tí, vo fáze útlmu (11%), s dĺžkou podnikania najčastejšie menej ako 3 roky (13%) a podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb na úrovni menej ako 25% (10%).

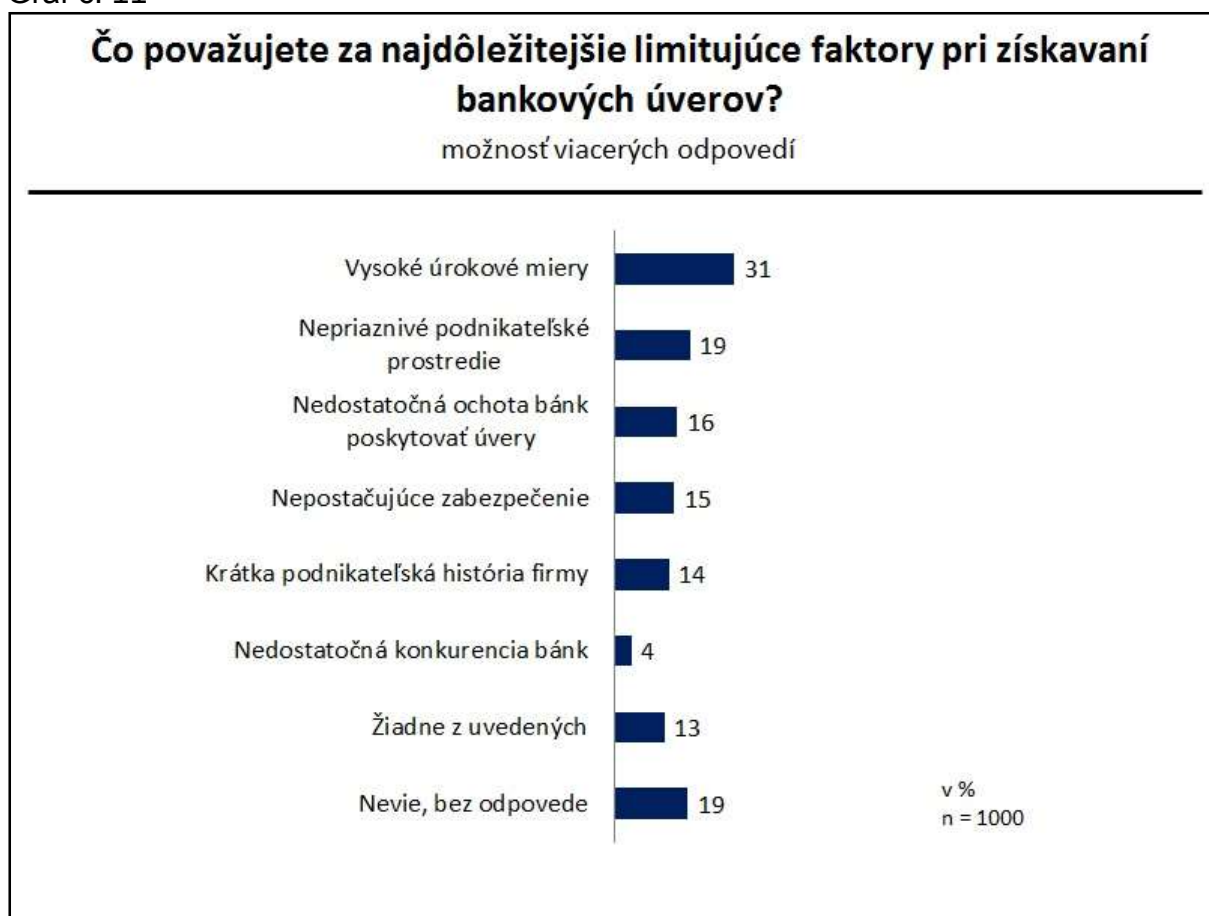
Tab. 10B

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		18,6	24,6	7,0	49,8
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	25,0	21,9	3,1	50,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	16,2	24,6	7,7	51,5
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	21,5	28,3	8,2	42,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	18,6	25,6	5,8	50,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	14,3	14,3	10,5	61,0
	nevie, bez odpovede	12,5	12,5	6,3	68,8
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	16,7	20,4	13,0	50,0
	Od 3 do 5 rokov	14,9	23,0	7,4	54,7
	Od 5 do 10 rokov	15,8	30,0	5,3	48,9
	10 a viac rokov	20,6	23,9	6,8	48,7
	nevie, bez odpovede	16,7	0,0	16,7	66,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	17,9	22,1	6,9	53,1
	Menej ako 25 %	21,1	25,2	10,2	43,5
	Od 25 % do 50 %	18,9	32,2	5,6	43,3
	Viac ako 50 %	18,0	29,7	6,3	45,9
	nevie, bez odpovede	20,0	27,3	3,6	49,1

3.8 Vnímanie limitujúcich faktorov pre získanie bankových úverov

Za **najdôležitejšie limitujúce faktory** pri získavaní bankových úverov podnikatelia považujú najmä **vysoké úrokové miery (31%)**. Takmer pätina **nepriaznivé podnikateľské prostredie (19%)**, a **nedostatočnú ochotu bánk poskytovať úvery (16%)**. **Nepostačujúce zabezpečenie** označilo za limitujúci faktor pri získavaní bankových úverov 15% podnikateľov, **krátku podnikateľskú históriu firmy** 14%, ale objavila sa aj **nedostatočná konkurencia bánk (4%)**, ktorá môže byť limitujúcim faktorom voči získaniu bankového úveru.

Graf č. 11

Nepostačujúce zabezpečenie pri získavaní bankových úverov považujú za limitujúce najčastejšie (Tab. 11A) MSP-PO (16%), ktorí zamestnávajú najčastejšie 50 až 249 zamestnancov, v odvetví priemyslu (23%), podnikatelia v Trenčianskom kraji (21%), a akciové spoločnosti (23%).

S vysokými úrokovými mierami, ako najdôležitejším limitujúcim faktorom (Tab. 11A) pri získavaní bankových úverov, sa stotožňujú najmä FO podnikatelia (35%), zamestnávajúci 0 až 9 zamestnancov (32%), v odvetví stavebníctva (38%), opýtaných v Žilinskom a Banskobystrickom kraji (36%).

Tretím (v celkovom meradle) najčastejšie označovaným limitujúcim faktorom pre získanie bankového úveru je **nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery, a to**

najmä podľa skupiny (Tab. 11A) podnikateľov, ktorí zamestnávajú 50 až 249 zamestnancov (19%), v odvetví priemyslu (21%), z Košického kraja (24%) a podnikajú ako spoločnosti s ručením obmedzeným (17%).

Krátka podnikateľská história firmy je limitujúcim faktorom častejšie (Tab. 11A) pre MSP-PO (14%), ale aj pre tých, ktorí zamestnávajú najmä 0 až 9 zamestnancov (16%), v odvetví odborných a obchodných služieb (18%), sídliačich najčastejšie v Bratislave a Bratislavskom kraji (18%), s právnou formou akciovej spoločnosti (19%).

Tab.11A

Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nepostačujúce zabezpečenie	Vysoké úrokové miery	Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery	Krátka podnikateľská história firmy	Nedostatočná konkurencia bánk	Nepriaznivé podnikateľské prostredie	Žiadne z uvedených	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		15,3	30,6	15,9	13,8	4,4	19,2	12,7	18,6
	FO	13,2	34,8	15,6	12,4	4,4	20,8	10,0	24,4
	MSP-PO	16,0	29,2	16,0	14,3	4,4	18,7	13,6	16,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	13,5	31,8	15,5	15,9	4,1	19,8	10,4	20,7
	10 až 49 zamestnancov	14,5	29,3	14,1	11,3	4,3	19,9	14,5	16,8
	50 až 249 zamestnancov	21,2	29,1	19,2	11,3	5,4	16,7	16,7	15,3
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	7,5	35,0	15,0	5,0	2,5	12,5	15,0	17,5
	Priemysel	22,5	23,5	20,6	10,8	4,9	19,6	16,7	21,6
	Stavebníctvo	19,6	37,5	10,7	9,8	4,5	20,5	16,1	15,2
	Obchod	14,0	33,2	15,1	15,1	4,8	21,0	10,0	18,1
	Ubytovanie a stravovanie	18,9	35,1	10,8	10,8	8,1	16,2	16,2	21,6
	Doprava a informácie	11,6	25,6	19,8	16,3	4,7	15,1	9,3	25,6
	Odborné a obchodné služby	15,5	30,6	16,9	17,6	4,2	20,1	10,9	15,1
	Ostatné	8,8	20,6	14,7	7,4	1,5	16,2	20,6	26,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	16,5	30,6	16,5	17,8	5,4	17,5	10,1	17,5
	Trnavský kraj	19,1	27,7	18,1	14,9	7,4	24,5	11,7	23,4
	Trenčiansky kraj	20,9	30,2	10,5	9,3	2,3	16,3	14,0	19,8
	Nitriansky kraj	12,3	29,8	14,0	11,4	3,5	16,7	15,8	16,7
	Žilinský kraj	7,2	36,0	11,7	12,6	3,6	21,6	12,6	21,6
	Banskobystrický kraj	12,0	35,9	16,3	16,3	4,3	23,9	13,0	17,4
	Prešovský kraj	15,4	32,7	15,4	11,5	4,8	21,2	16,3	16,3
	Košický kraj	18,6	21,6	23,5	8,8	2,0	15,7	12,7	18,6
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	13,2	34,8	15,6	12,4	4,4	20,8	10,0	24,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	15,8	29,1	16,8	14,2	4,3	19,0	13,2	16,8
	Akciová spoločnosť	23,3	34,9	7,0	18,6	4,7	18,6	14,0	4,7
	Iné	0,0	16,7	0,0	0,0	8,3	0,0	33,3	50,0

Nedostatočná konkurencia bánk je oproti celoslovenskému priemeru (4%) (Tab. 11A) voči FO a MSP-PO vnímaná totožne (obe 4%). Nedostatočnú ponuku bankových úverov považujú za limitujúcu najčastejšie tí podnikatelia, ktorí podnikajú v odvetví ubytovania a stravovania (8%), podnikatelia v Trnavskom kraji (7%), a akciové spoločnosti (5%).

Nepriaznivé podnikateľské prostredie považuje za najdôležitejší limitujúci faktor pri získavaní bankového úveru (Tab. 11A) pätina FO podnikateľov (21%), podnikatelia s počtom zamestnancov 0 až 9, a v rovnakej miere aj s 10 až 49 zamestnancami (20%), z odvetvia obchodu (21%), opýtaných v Trnavskom kraji (25%).

Tab.11B

Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?									
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nepostačujúce zabezpečenie	Vysoké úrokové miery	Nedostatočná ochota bán poskytovať úvery	Krátka podnikateľská história firmy	Nedostatočná konkurencia bánk	Nepriaznivé podnikateľské prostredie	Žiadne z uvedených	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		15,3	30,6	15,9	13,8	4,4	19,2	12,7	18,6
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	15,6	37,5	18,8	12,5	0,0	12,5	9,4	15,6
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	13,1	33,1	19,2	22,3	3,1	10,8	6,9	16,9
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	16,7	30,5	20,2	19,3	4,7	18,0	15,0	13,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	16,3	30,6	12,8	10,5	4,8	20,9	14,0	19,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	11,4	27,6	17,1	8,6	4,8	28,6	6,7	27,6
	nevie, bez odpovede	6,3	18,8	6,3	0,0	6,3	6,3	31,3	37,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	14,8	22,2	14,8	22,2	1,9	18,5	7,4	18,5
	Od 3 do 5 rokov	15,5	37,2	18,9	20,9	5,4	16,9	7,4	16,2
	Od 5 do 10 rokov	14,2	29,5	17,4	17,4	1,6	16,8	12,6	17,9
	10 a viac rokov	15,4	30,4	15,0	10,1	5,3	20,8	14,3	19,4
	nevie, bez odpovede	33,3	0,0	0,0	16,7	0,0	0,0	33,3	16,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVAROV A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	16,6	29,8	16,2	14,7	4,5	19,1	12,6	20,3
	Menej ako 25 %	14,3	31,3	16,3	16,3	6,1	21,1	12,9	15,0
	Od 25 % do 50 %	10,0	33,3	16,7	10,0	5,6	22,2	14,4	10,0
	Viac ako 50 %	18,9	25,2	17,1	10,8	1,8	18,0	10,8	20,7
	nevie, bez odpovede	5,5	43,6	7,3	9,1	1,8	12,7	14,5	20,0

Nepostačujúce zabezpečenie pri získavaní bankových úverov považujú za limitujúce najčastejšie (Tab. 11B) podnikatelia, ktorí expandujú (17%), podnikajú od

3 do 5 rokov (16%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí u nich viac než 50% (19%).

S vysokými úrokovými mierami, ako najdôležitejším limitujúcim faktorom pri získavaní bankových úverov, sa stotožňujú najmä tí (Tab. 11B), ktorí začínajú svoju podnikateľskú činnosť (38%), podnikajú od 3 do 5 rokov (37%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb sa u nich pohybuje najčastejšie medzi 25% a 50% (33%).

Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery je najčastejšie limitujúca (Tab. 11B) podľa skupiny podnikateľov nachádzajúcich sa vo fáze expanzie (20%), podnikajúcich od 3 do 5 rokov (19%), ktorých podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb tvorí v 17% prípadov viac než 50%.

Krátka podnikateľská história firmy je limitujúcim faktorom častejšie (Tab. 11B) pre začínajúcich podnikateľov, ktorým sa darí prvotne rásť po začatí ich činnosti (22%), podnikajú menej ako 3 roky (22%), a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb majú menej než štvrtinový (16%).

Nedostatočnú konkurenciu bánk ako limitujúci faktor najčastejšie (Tab. 11B) pociťujú podnikatelia vo fáze zrelosti, ale aj útlmu (5%), podnikajú od 3 do 5 rokov, alebo 10 a viac (obe 5%), a ich podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb je na úrovni menšej než 25% (6%).

Nepriaznivé podnikateľské prostredie považuje za najdôležitejší limitujúci faktor pri získavaní bankového úveru (Tab. 11B) 29% podnikateľov vo fáze útlmu ich podnikateľskej aktivity. Ide o podnikateľov, ktorí podnikajú 10 a viac rokov (21%) a podiel tržieb z vývozu tovarov a služieb u nich tvorí najčastejšie od 25% do 50% (22%).

4 Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania

4.1 Vnímanie možnosti získania externých finančných zdrojov z podporných nástrojov verejného sektora

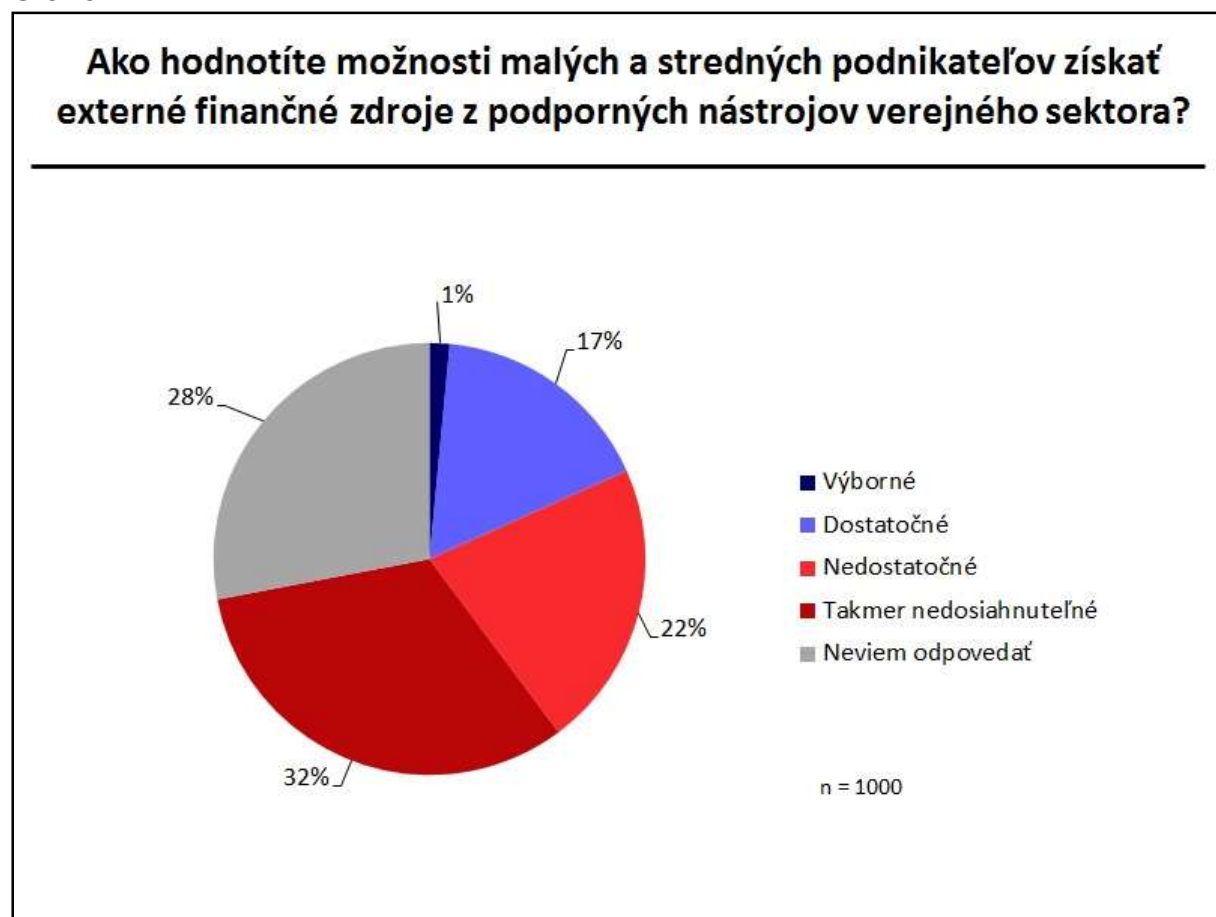
Len **1% opýtaných konštatovalo, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú výborné.**

Takmer 2 z 10 podnikateľov (17%) uviedli, že možnosti sú **dostatočné.**

Mierne viac ako pätina firiem (22%) považuje možnosti za **nedostatočné** a **skoro tretina respondentov (32%)** za **takmer nedosiahnuteľné.**

28% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 12

Ako **výborné tieto podmienky hodnotia hlavne** (Tab. 12A) akciové spoločnosti (7%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (3%) a firmy z oblasti ubytovania a stravovania (3%), odborné a obchodné služby (3%).

Oproti celoslovenskému priemeru (17%) **ako dostatočné hodnotia možnosť získať zdroje z podporných nástrojov verejného sektora častejšie** (Tab. 12A) firmy s 50 až 249 zamestnancami (21%), podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva (30%), firmy z Banskobystrického (22%), Žilinského kraja (21%) a Nitrianskeho kraja (20%), podnikatelia s inou právnou formou (42%). **Za nedostatočné hlavne tieto podmienky hodnotia hlavne** firmy z oblasti ubytovania a stravovania (30%).

Naopak, **za takmer nedosiahnuteľné možnosti celkovo častejšie** (Tab. 12A) považujú, ako je celoslovenský priemer (32%), najmä firmy s 0 až 9 zamestnancami (35%), podnikatelia v oblasti priemyslu (41%) a z Prešovského kraja (36%).

Tab. 12A

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výborné	Dostatočné	Nedostatočné	Takmer nedosiahnuteľné	Neviem odpovedať
CELÁ VZORKA		1,5	16,8	21,5	32,2	28,0
	FO	1,2	15,2	22,0	32,4	29,2
	MSP-PO	1,6	17,3	21,3	32,1	27,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	1,1	15,0	19,2	35,3	29,4
	10 až 49 zamestnancov	1,2	17,6	23,4	30,1	27,7
	50 až 249 zamestnancov	3,0	20,7	25,1	26,6	24,6
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	2,5	30,0	27,5	22,5	17,5
	Priemysel	1,0	13,7	20,6	41,2	23,5
	Stavebníctvo	0,0	18,8	17,0	33,9	30,4
	Obchod	0,7	14,8	19,2	32,5	32,8
	Ubytovanie a stravovanie	2,7	5,4	29,7	35,1	27,0
	Doprava a informácie	1,2	17,4	19,8	32,6	29,1
	Odborné a obchodné služby	2,8	19,7	25,0	30,3	22,2
	Ostatné	1,5	11,8	19,1	26,5	41,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	2,7	15,2	22,2	32,3	27,6
	Trnavský kraj	1,1	13,8	23,4	34,0	27,7
	Trenčiansky kraj	1,2	14,0	20,9	33,7	30,2
	Nitriansky kraj	0,0	20,2	21,1	28,1	30,7
	Žilinský kraj	0,9	20,7	20,7	31,5	26,1
	Banskobystrický kraj	0,0	21,7	22,8	30,4	25,0
	Prešovský kraj	1,9	16,3	20,2	35,6	26,0
	Košický kraj	2,0	14,7	19,6	32,4	31,4
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	1,2	15,2	22,0	32,4	29,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	1,3	16,8	21,3	33,1	27,5
	Akciová spoločnosť	7,0	18,6	27,9	25,6	20,9
	Iné	0,0	41,7	0,0	0,0	58,3

Tab. 12B

Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výborné	Dostatočné	Nedostatočné	Takmer nedosiahnuteľné	Neviem odpovedať
CELÁ VZORKA		1,5	16,8	21,5	32,2	28,0
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	6,3	25,0	15,6	31,3	21,9
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	3,1	18,5	25,4	26,2	26,9
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	1,7	18,5	26,6	33,0	20,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	0,8	16,1	19,8	32,0	31,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	1,0	11,4	16,2	39,0	32,4
	nevie, bez odpovede	0,0	18,8	12,5	31,3	37,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	0,0	18,5	25,9	29,6	25,9
	Od 3 do 5 rokov	2,7	20,3	23,0	27,0	27,0
	Od 5 do 10 rokov	3,2	14,2	25,3	33,2	24,2
	10 a viac rokov	0,8	16,8	19,6	33,4	29,4
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	16,7	33,3	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	0,8	15,4	20,3	34,3	29,1
	Menej ako 25 %	2,0	14,3	26,5	29,3	27,9
	Od 25 % do 50 %	3,3	18,9	27,8	24,4	25,6
	Viac ako 50 %	1,8	24,3	14,4	35,1	24,3
	nevie, bez odpovede	3,6	20,0	25,5	23,6	27,3

Oproti celoslovenskému priemeru **ako výborné hodnotia možnosť získať zdroje z podporných nástrojov verejného sektora častejšie** (Tab. 12B) firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (6%). Ako **dostatočné najviac tiež firmy** na začiatku podnikateľskej činnosti (25%). Ako **nedostatočné najviac** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25-50% (28%). Ako **takmer nedosiahnuteľné najviac** firmy vo fáze útlmu (39%).

4.2 Vnímanie zmien v podmienkach pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora

Len 9% respondentov uviedlo, **že sa podmienky** pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov **zlepšili**:

pričom 1% opýtaných konštatovalo, že išlo o výrazné zlepšenie, a zvyšných 8% opýtaných, že sa zlepšili.

Zhoršenie podmienok vnímalo 8% podnikateľov a **výrazné zhoršenie** 4% podnikateľov.

Pre takmer 4 z 10 podnikateľov (37%) zostali podmienky nezmenené.

42% oslovených podnikateľov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č. 13

Ako **výrazne zlepšené podmienky pre získanie externých zdrojov z verejného sektora hodnotili najčastejšie** (Tab. 13A) firmy z oblasti poľnohospodárstva (3%)

Zlepšenie podmienok častejšie (Tab. 13A) ako je celoslovenský priemer (8%) konštatovali najmä firmy s 50 až 249 zamestnancami (10%), firmy z oblasti ubytovania a stravovania (16%), firmy v Žilinskom (11%) a Bratislavskom kraji (10%) a akciové spoločnosti (19%).

Ako **nezmenené podmienky**, v porovnaní s celoslovenským priemerom (37%), **častejšie vnímali** (Tab. 13A) firmy s 10 až 49 zamestnancami (40%), podnikatelia v odvetví stavebníctva (44%), firmy z Banskobystrického (41%) a Nitrianskeho kraja (40%), firmy s inou právnou formou (50%).

Naopak, **zhoršenie podmienok častejšie** (Tab. 13A) ako je celoslovenský priemer (8%) uviedli najmä podnikatelia v oblasti poľnohospodárstva (13%), podnikatelia v Prešovskom kraji (13%) a akciové spoločnosti (9%). Ako **výrazné zhoršenie najčastejšie** firmy v Nitrianskom kraji (7%).

Tab.13A

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výrazne sa zlepšili	Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Výrazne sa zhoršili	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		0,7	8,1	36,6	7,6	4,0	43,0
	FO	0,8	8,4	33,6	7,2	3,2	46,8
	MSP-PO	0,7	8,0	37,6	7,7	4,3	41,7
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	0,6	7,4	34,9	7,6	4,1	45,5
	10 až 49 zamestnancov	0,8	7,8	39,5	7,4	4,3	40,2
	50 až 249 zamestnancov	1,0	10,3	37,4	7,9	3,4	39,9
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	2,5	12,5	35,0	12,5	5,0	32,5
	Priemysel	1,0	4,9	39,2	6,9	3,9	44,1
	Stavebníctvo	0,9	8,0	43,8	8,9	4,5	33,9
	Obchod	0,0	6,6	31,4	8,5	4,4	49,1
	Ubytovanie a stravovanie	0,0	16,2	27,0	2,7	0,0	54,1
	Doprava a informácie	0,0	8,1	34,9	5,8	4,7	46,5
	Odborné a obchodné služby	1,4	8,8	40,5	8,1	3,5	37,7
	Ostatné	0,0	8,8	33,8	2,9	4,4	50,0
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	0,7	10,1	36,4	5,7	4,0	43,1
	Trnavský kraj	0,0	7,4	37,2	8,5	0,0	46,8
	Trenčiansky kraj	1,2	3,5	29,1	9,3	4,7	52,3
	Nitriansky kraj	1,8	7,0	40,4	5,3	7,0	38,6
	Žilinský kraj	0,0	10,8	32,4	9,0	3,6	44,1
	Banskobystrický kraj	1,1	7,6	41,3	8,7	2,2	39,1
	Prešovský kraj	1,0	7,7	36,5	12,5	5,8	36,5
	Košický kraj	0,0	5,9	39,2	5,9	3,9	45,1
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	0,8	8,4	33,6	7,2	3,2	46,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	0,7	7,2	37,7	7,8	4,5	42,2
	Akciová spoločnosť	0,0	18,6	32,6	9,3	2,3	37,2
	Iné	0,0	16,7	50,0	0,0	0,0	33,3

Ako **výrazne zlepšené najčastejšie** (Tab. 13B) hodnotili firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (9%), ako **zlepšené najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (11%). Ako **nezmenené najčastejšie** tiež firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (43%), ako **zhoršené najčastejšie** firmy vo fáze expanzie (9%), ako **výrazne zhoršené** firmy vo fáze útlmu (9%).

Tab.13B

Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Výrazne sa zlepšili	Zlepšili sa	Zostali nezmenené	Zhoršili sa	Výrazne sa zhoršili	Neviem posúdiť
CELÁ VZORKA		0,7	8,1	36,6	7,6	4,0	43,0
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	9,4	6,3	25,0	3,1	0,0	56,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	0,0	10,8	37,7	7,7	3,1	40,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	0,4	8,6	42,1	9,0	3,9	36,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	0,6	8,5	36,2	7,2	3,3	44,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	0,0	3,8	31,4	6,7	8,6	49,5
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	18,8	12,5	12,5	56,3
Dĺžka PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	0,0	9,3	42,6	5,6	0,0	42,6
	Od 3 do 5 rokov	0,7	6,1	41,2	4,7	2,0	45,3
	Od 5 do 10 rokov	1,1	10,5	37,4	7,9	5,3	37,9
	10 a viac rokov	0,7	7,6	34,9	8,3	4,5	44,0
	nevie, bez odpovede	0,0	16,7	16,7	16,7	0,0	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	0,7	6,7	35,3	7,7	3,7	45,9
	Menej ako 25 %	0,0	10,9	39,5	6,1	6,1	37,4
	Od 25 % do 50 %	3,3	11,1	43,3	7,8	4,4	30,0
	Viac ako 50 %	0,0	7,2	36,9	7,2	4,5	44,1
	nevie, bez odpovede	0,0	12,7	30,9	10,9	0,0	45,5

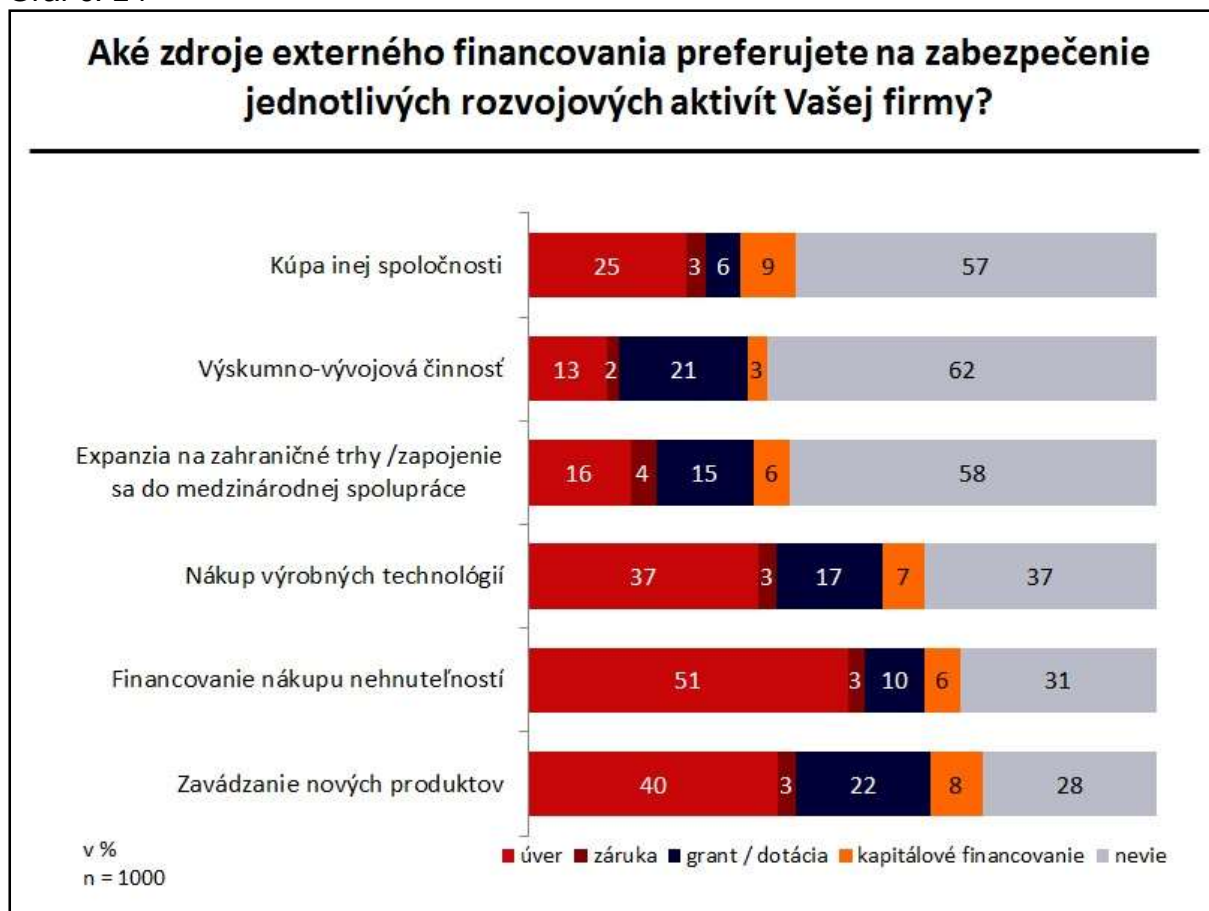
5 Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít

Úver ako zdroj externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít preferuje 5 z 10 opýtaných (51%) na financovanie nákupu nehnuteľností, 4 z 10 opýtaných (40%) na zavádzanie nových produktov, 37% opýtaných na nákup výrobných technológií, štvrtina opýtaných (25%) na kúpu inej spoločnosti, 16% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej siete a 13% na výskumno-vývojovú činnosť.

Grant / dotáciu, ktorá bola po úvere deklarovaná ako druhá najčastejšia, preferuje 22% firiem na zavádzanie nových produktov, 21% na výskumno-vývojovú činnosť, 17% na nákup výrobných technológií, 15% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce, 10% na financovanie nákupu nehnuteľností a 6% na kúpu inej spoločnosti.

Kapitálové financovanie má pri všetkých aktivitách preferenciu menšiu ako 10%: pričom takýto zdroj financovania preferuje 9% na kúpu inej spoločnosti, 8% na zavádzanie nových produktov, 7% na nákup výrobných technológií, 6% na expanziu na zahraničné trhy aj financovanie nákupu nehnuteľností a 3% na výskumno-vývojovú činnosť. **Záruka** je používaná najmenej často – pre všetky možnosti 4% a menej.

Graf č. 14

V porovnaní s celoslovenským priemerom (40%), celkovo na **zavádzanie nových produktov využívajú úver častejšie** (Tab. 14A) najmä MSP-PO (43%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (44%), podnikatelia v odvetví obchodu (45%), firmy z Prešovského kraja (46%) a akciové spoločnosti (49%).

Záruku na zavádzanie nových produktov a služieb preferujú najčastejšie (Tab. 14A) akciové spoločnosti (7%), **kapitálové financovanie za týmto účelom preferujú najčastejšie** podnikatelia z odvetvia ubytovania a stravovania (22%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (22%), celkovo na **zavádzanie nových produktov využívajú grant / dotáciu častejšie** najmä FO (27%), firmy s 0 až 9 zamestnancami (23%), podnikatelia v odvetví poľnohospodárstva (35%), firmy z Košického (27%) a Banskobystrického kraja (26%) a iné právne formy (50%).

Tab. 14A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		39,8	2,7	21,6	8,2	27,7
	FO	31,2	1,2	27,2	5,6	34,8
	MSP-PO	42,7	3,2	19,7	9,1	25,3
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	36,2	2,0	23,3	7,2	31,2
	10 až 49 zamestnancov	44,1	2,7	19,1	9,8	24,2
	50 až 249 zamestnancov	43,8	4,4	20,2	8,9	22,7
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	35,0	2,5	35,0	2,5	25,0
	Priemysel	39,2	2,0	23,5	8,8	26,5
	Stavebníctvo	40,2	1,8	21,4	8,0	28,6
	Obchod	45,4	2,6	17,7	7,0	27,3
	Ubytovanie a stravovanie	32,4	2,7	21,6	21,6	21,6
	Doprava a informácie	38,4	3,5	14,0	11,6	32,6
	Odborné a obchodné služby	38,0	3,9	22,9	7,4	27,8
	Ostatné	33,8	0,0	30,9	7,4	27,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	38,0	3,7	19,9	10,8	27,6
	Trnavský kraj	41,5	2,1	17,0	9,6	29,8
	Trenčiansky kraj	44,2	1,2	23,3	9,3	22,1
	Nitriansky kraj	38,6	2,6	20,2	5,3	33,3
	Žilinský kraj	38,7	1,8	24,3	4,5	30,6
	Banskobystrický kraj	39,1	2,2	26,1	4,3	28,3
	Prešovský kraj	46,2	4,8	19,2	9,6	20,2
	Košický kraj	36,3	1,0	26,5	7,8	28,4
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	31,2	1,2	27,2	5,6	34,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	43,0	3,0	19,1	9,4	25,5
	Akciová spoločnosť	48,8	7,0	20,9	4,7	18,6
	Iné	0,0	0,0	50,0	8,3	41,7

Tab. 14B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		39,8	2,7	21,6	8,2	27,7
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	50,0	0,0	21,9	6,3	21,9
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	43,8	0,8	26,9	5,4	23,1
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	38,6	3,9	22,7	10,3	24,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	40,3	2,9	19,6	7,9	29,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	33,3	2,9	21,0	9,5	33,3
	nevie, bez odpovede	31,3	0,0	25,0	6,3	37,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	40,7	0,0	13,0	7,4	38,9
	Od 3 do 5 rokov	43,2	2,0	28,4	8,8	17,6
	Od 5 do 10 rokov	38,4	3,7	18,9	8,9	30,0
	10 a viac rokov	39,4	2,8	21,4	8,0	28,4
	nevie, bez odpovede	33,3	0,0	33,3	0,0	33,3
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	37,5	2,5	21,8	8,0	30,2
	Menej ako 25 %	43,5	2,7	25,2	4,1	24,5
	Od 25 % do 50 %	45,6	4,4	20,0	14,4	15,6
	Viac ako 50 %	45,0	2,7	18,9	9,9	23,4
	nevie, bez odpovede	34,5	1,8	18,2	7,3	38,2

Na **zavádzanie nových produktov a služieb** preferujú **úver najčastejšie** (Tab. 14B) firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (50%), **záruku preferujú najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovaru a služieb 25-50% (4%) a firmy vo fáze expanzie (4%), **grant / dotáciu firmy v začiatkovom rozvoji** (27%), **kapitálové financovanie najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25-50% (14%)

V porovnaní s celoslovenským priemerom (51%), celkovo **na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú úver častejšie** (Tab. 15A) najmä MSP-PO (53%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (58%), podnikatelia v odvetví odborné a obchodné služby (57%), firmy z Trenčianskeho (58%) a Banskobystrického kraja (58%), akciové spoločnosti (56%).

Záruku na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú najčastejšie (Tab. 15A) podnikatelia v poľnohospodárstve (5%), **kapitálové financovanie najčastejšie** firmy iných právnych foriem (17%)

V porovnaní s celoslovenským priemerom (10%), celkovo **na financovanie nákupu nehnuteľností preferujú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 15A) najmä opýtaní v ostatných odvetviach (13%), firmy z Košického (18%) a Žilinského kraja (15%) a podnikatelia v iných právnych formách (17%).

Tab. 15A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		50,9	2,6	9,6	5,6	31,3
	FO	46,0	1,6	8,4	3,2	40,8
	MSP-PO	52,5	2,9	10,0	6,4	28,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	48,6	2,6	10,0	4,1	34,8
	10 až 49 zamestnancov	57,8	1,6	10,5	5,1	25,0
	50 až 249 zamestnancov	48,3	3,9	7,4	10,3	30,0
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	40,0	5,0	10,0	5,0	40,0
	Priemysel	50,0	1,0	10,8	8,8	29,4
	Stavebníctvo	50,9	1,8	11,6	6,3	29,5
	Obchod	50,2	1,8	10,0	4,8	33,2
	Ubytovanie a stravovanie	51,4	2,7	10,8	10,8	24,3
	Doprava a informácie	44,2	4,7	9,3	7,0	34,9
	Odborné a obchodné služby	56,7	3,9	7,0	3,9	28,5
	Ostatné	45,6	0,0	13,2	5,9	35,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	48,8	4,0	6,1	5,7	35,4
	Trnavský kraj	50,0	2,1	10,6	5,3	31,9
	Trenčiansky kraj	58,1	0,0	7,0	3,5	31,4
	Nitriansky kraj	50,0	1,8	9,6	5,3	33,3
	Žilinský kraj	52,3	1,8	15,3	6,3	24,3
	Banskobystrický kraj	57,6	1,1	8,7	5,4	27,2
	Prešovský kraj	48,1	4,8	7,7	6,7	32,7
	Košický kraj	48,0	2,0	17,6	5,9	26,5
PRÁVNA FORMA	Živnostník	46,0	1,6	8,4	3,2	40,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	52,9	2,6	9,8	6,2	28,5
	Akciová spoločnosť	55,8	9,3	11,6	7,0	16,3
	Iné	16,7	0,0	16,7	16,7	50,0

Úver na financovanie nákupu nehnuteľností využívajú najčastejšie (Tab. 15B) firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (57%), **záruku využívajú najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (6%), **grant / dotáciu využívajú najčastejšie** firmy vo fáze začiatočného rozvoja (17%), **kapitálové financovanie najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (11%).

Tab. 15B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		50,9	2,6	9,6	5,6	31,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	53,1	3,1	9,4	6,3	28,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	53,1	3,1	16,9	3,1	23,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	50,2	3,4	8,6	7,7	30,0
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	51,7	2,1	9,1	5,0	32,2
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	47,6	1,9	6,7	6,7	37,1
	nevie, bez odpovede	37,5	6,3	0,0	6,3	50,0
DLŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	53,7	0,0	5,6	5,6	35,2
	Od 3 do 5 rokov	56,1	2,7	12,8	4,7	23,6
	Od 5 do 10 rokov	51,6	4,7	10,0	5,3	28,4
	10 a viac rokov	49,7	2,0	9,0	6,0	33,4
	nevie, bez odpovede	0,0	16,7	16,7	0,0	66,7
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	51,6	1,5	9,4	4,9	32,7
	Menej ako 25 %	56,5	4,1	7,5	4,8	27,2
	Od 25 % do 50 %	48,9	5,6	8,9	11,1	25,6
	Viac ako 50 %	51,4	4,5	12,6	5,4	26,1
	nevie, bez odpovede	30,9	1,8	12,7	7,3	47,3

V porovnaní s celoslovenským priemerom (37%), celkovo na **nákup výrobných technológií využívajú úver častejšie** (Tab. 16A) najmä MSP-PO (39%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (43%), podnikatelia v odvetví priemyslu (46%), firmy z Prešovského (41%) z Trenčianskeho kraja (41%), spoločnosti s ručením obmedzeným (40%) aj akciové spoločnosti (40%).

Záruku na nákup výrobných technológií využívajú najčastejšie (Tab. 16A) podnikatelia z oblastí dopravy a informácií (6%), **kapitálové financovanie najčastejšie** firmy iných právnych foriem (17%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (17%), celkovo na **nákup výrobných technológií využívajú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 16A) najmä opýtaní v odvetví poľnohospodárstva (33%), firmy z Košického (24%) a Banskobystrického kraja (21%), podnikatelia v iných právnych formách (33%) aj akciové spoločnosti (30%).

Tab. 16A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		36,6	2,9	17,0	6,6	36,9
	FO	29,6	2,8	18,0	4,4	45,2
	MSP-PO	38,9	2,9	16,7	7,3	34,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	32,3	3,0	17,6	5,9	41,2
	10 až 49 zamestnancov	43,0	1,6	16,8	5,5	33,2
	50 až 249 zamestnancov	39,9	4,4	15,8	9,9	30,0
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	40,0	0,0	32,5	0,0	27,5
	Priemysel	46,1	1,0	21,6	6,9	24,5
	Stavebníctvo	38,4	5,4	19,6	6,3	30,4
	Obchod	35,1	3,0	14,8	5,5	41,7
	Ubytovanie a stravovanie	40,5	2,7	13,5	10,8	32,4
	Doprava a informácie	31,4	5,8	12,8	7,0	43,0
	Odborné a obchodné služby	36,3	2,8	14,8	7,0	39,1
	Ostatné	29,4	0,0	22,1	10,3	38,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	37,4	4,0	13,5	5,1	40,1
	Trnavský kraj	35,1	5,3	14,9	6,4	38,3
	Trenčiansky kraj	40,7	0,0	17,4	5,8	36,0
	Nitriansky kraj	35,1	2,6	19,3	6,1	36,8
	Žilinský kraj	30,6	1,8	18,0	9,0	40,5
	Banskobystrický kraj	38,0	2,2	20,7	7,6	31,5
	Prešovský kraj	41,3	2,9	15,4	9,6	30,8
	Košický kraj	34,3	2,0	23,5	5,9	34,3
	Živnostník	29,6	2,8	18,0	4,4	45,2
PRÁVNÁ FORMA	Spoločnosť s ručením obmedzeným	39,6	2,9	15,5	7,2	34,8
	Akciová spoločnosť	39,5	4,7	30,2	7,0	18,6
	Iné	0,0	0,0	33,3	16,7	50,0

Úver na nákup výrobných technológií využívajú najčastejšie (Tab. 16B) firmy na začiatku podnikateľskej činnosti (50%), **záruku najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (8%), **grant / dotáciu najčastejšie** firmy v začiatočnom rozvoji (25%), **kapitálové financovanie najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (11%).

Tab. 16B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		36,6	2,9	17,0	6,6	36,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	50,0	0,0	12,5	6,3	31,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	34,6	4,6	24,6	4,6	31,5
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	35,2	3,0	19,7	8,2	33,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	38,4	2,5	14,5	6,0	38,6
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	29,5	3,8	15,2	9,5	41,9
	nevie, bez odpovede	37,5	0,0	12,5	0,0	50,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	35,2	1,9	16,7	5,6	40,7
	Od 3 do 5 rokov	35,1	4,1	21,6	7,4	31,8
	Od 5 do 10 rokov	37,4	4,2	14,7	7,9	35,8
	10 a viac rokov	37,2	2,3	16,4	6,0	38,0
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	33,3	16,7	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	34,8	2,0	16,1	5,5	41,5
	Menej ako 25 %	38,8	4,8	18,4	6,8	31,3
	Od 25 % do 50 %	41,1	7,8	16,7	11,1	23,3
	Viac ako 50 %	45,0	0,9	23,4	5,4	25,2
	nevie, bez odpovede	25,5	3,6	10,9	12,7	47,3

V porovnaní s celoslovenským priemerom (16%), celkovo na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú úver častejšie (Tab. 17A) najmä MSP-PO (18%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (19%), podnikatelia v odvetví obchodu (20%) a poľnohospodárstva (20%), firmy z Trenčianskeho kraja (20%), z Nitrianskeho kraja (19%) a z Trnavského kraja (19%), tiež akciové spoločnosti (23%).

Záruku na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú najčastejšie (Tab. 17A) firmy z oblasti poľnohospodárstva (10%) a akciové spoločnosti (9%), **kapitálové financovanie na tento účel najčastejšie** preferujú podnikatelia v oblasti ubytovania a stravovania (16%)

V porovnaní s celoslovenským priemerom (15%), celkovo na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú grant / dotáciu častejšie (Tab. 17A) najmä firmy s 50 až 247 zamestnancami (17%), podnikatelia v odvetví priemyslu (21%) a v ostatných odvetviach (22%), firmy z Banskobystrického kraja (24%), a podnikatelia v iných právnych formách (25%).

Tab. 17A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		16,4	4,1	15,4	5,8	58,3
	FO	13,2	4,4	15,6	4,4	62,4
	MSP-PO	17,5	4,0	15,3	6,3	56,9
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	15,2	4,3	15,5	5,2	59,9
	10 až 49 zamestnancov	18,8	3,1	14,1	4,7	59,4
	50 až 249 zamestnancov	16,7	4,9	16,7	8,9	52,7
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	20,0	10,0	10,0	2,5	57,5
	Priemysel	18,6	7,8	20,6	5,9	47,1
	Stavebníctvo	8,0	7,1	13,4	6,3	65,2
	Obchod	20,3	3,0	12,9	5,9	57,9
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	2,7	10,8	16,2	54,1
	Doprava a informácie	15,1	2,3	11,6	5,8	65,1
	Odborné a obchodné služby	17,3	3,5	17,6	4,9	56,7
	Ostatné	7,4	0,0	22,1	4,4	66,2
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	15,2	4,0	17,2	6,7	56,9
	Trnavský kraj	19,1	3,2	13,8	4,3	59,6
	Trenčiansky kraj	19,8	1,2	10,5	5,8	62,8
	Nitriansky kraj	19,3	6,1	14,0	5,3	55,3
	Žilinský kraj	16,2	5,4	11,7	8,1	58,6
	Banskobystrický kraj	15,2	2,2	23,9	5,4	53,3
	Prešovský kraj	14,4	6,7	15,4	5,8	57,7
	Košický kraj	14,7	2,9	13,7	2,9	65,7
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	13,2	4,4	15,6	4,4	62,4
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	17,4	3,6	15,3	6,0	57,7
	Akciová spoločnosť	23,3	9,3	14,0	9,3	44,2
	Iné	0,0	8,3	25,0	8,3	58,3

Na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce preferujú úver najčastejšie (Tab. 17B) firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50 % (26%) a viac ako 50% (25%). **Záruku za týmto účelom využívajú najčastejšie** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb od 25% do 50 % (11%), **grant / dotáciu najčastejšie preferujú** podnikatelia na začiatku podnikateľskej činnosti (22%) a s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb menej ako 25% (22%), **kapitálové financovanie preferujú najviac** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov viac ako 50% (12%).

Tab. 17B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		16,4	4,1	15,4	5,8	58,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	21,9	3,1	21,9	3,1	50,0
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	20,0	5,4	19,2	4,6	50,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	17,6	3,9	19,7	8,6	50,2
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	15,5	4,1	12,8	4,5	63,0
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	12,4	3,8	13,3	8,6	61,9
	nevie, bez odpovede	12,5	0,0	0,0	0,0	87,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	22,2	3,7	11,1	5,6	57,4
	Od 3 do 5 rokov	16,2	6,1	20,9	6,8	50,0
	Od 5 do 10 rokov	21,1	3,2	16,8	6,3	52,6
	10 a viac rokov	14,5	4,0	13,8	5,5	62,3
	nevie, bez odpovede	16,7	0,0	33,3	0,0	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	13,1	2,8	14,6	4,5	65,0
	Menej ako 25 %	18,4	3,4	21,8	4,1	52,4
	Od 25 % do 50 %	25,6	11,1	17,8	10,0	35,6
	Viac ako 50 %	25,2	7,2	13,5	11,7	42,3
	nevie, bez odpovede	14,5	1,8	7,3	5,5	70,9

V porovnaní s celoslovenským priemerom (13%), celkovo **na výskumno-vývojovú činnosť preferujú úver častejšie** (Tab. 18A) najmä firmy s 50 až 249 zamestnancami (15%), opýtaní v odvetví priemyslu (19%), firmy z Trnavského (15%), Nitrianskeho (14%) a z Trenčianskeho kraja (14%), aj akciové spoločnosti (14%).

Záruku na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac (Tab. 18A) akciové spoločnosti (7%), **kapitálové financovanie za týmto účelom preferujú najviac** spoločnosti iných právnych foriem (8%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (21%), celkovo **na výskumno-vývojovú činnosť preferujú grant / dotáciu častejšie** (Tab. 18A) najmä MSP-PO (22%), firmy s 50 až 249 zamestnancami (25%), podnikatelia v odvetví odborných a obchodných služieb (27%) a priemyslu (24%), firmy z Košického kraja (25%) a akciové spoločnosti (30%).

Tab. 18A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		12,5	1,9	20,6	3,1	61,9
	FO	11,2	2,4	15,6	2,0	68,8
	MSP-PO	12,9	1,7	22,3	3,5	59,6
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	11,5	2,0	18,7	3,5	64,3
	10 až 49 zamestnancov	12,5	0,4	21,5	3,1	62,5
	50 až 249 zamestnancov	15,3	3,4	24,6	2,0	54,7
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	7,5	5,0	20,0	2,5	65,0
	Priemysel	18,6	1,0	23,5	2,9	53,9
	Stavebníctvo	12,5	3,6	13,4	3,6	67,0
	Obchod	15,9	0,7	17,0	3,3	63,1
	Ubytovanie a stravovanie	10,8	2,7	16,2	5,4	64,9
	Doprava a informácie	9,3	1,2	19,8	4,7	65,1
	Odborné a obchodné služby	11,3	2,1	26,8	2,5	57,4
	Ostatné	2,9	2,9	20,6	1,5	72,1
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	11,4	3,4	21,2	3,4	60,6
	Trnavský kraj	14,9	1,1	18,1	5,3	60,6
	Trenčiansky kraj	14,0	1,2	12,8	2,3	69,8
	Nitriansky kraj	14,0	0,9	21,9	1,8	61,4
	Žilinský kraj	12,6	0,0	21,6	3,6	62,2
	Banskobystrický kraj	10,9	2,2	22,8	2,2	62,0
	Prešovský kraj	11,5	3,8	19,2	2,9	62,5
	Košický kraj	12,7	0,0	24,5	2,9	59,8
	Živnostník	11,2	2,4	15,6	2,0	68,8
PRÁVNÁ FORMA	Spoločnosť s ručením obmedzeným	13,1	1,4	21,9	3,3	60,3
	Akciová spoločnosť	14,0	7,0	30,2	4,7	44,2
	Iné	0,0	0,0	16,7	8,3	75,0

Úver na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac (Tab. 18B) podnikatelia na začiatku podnikateľskej činnosti (22%), **záruku na tento účel preferujú najviac** takisto podnikatelia na začiatku svojej činnosti (6%). **Grant / dotáciu na výskumno-vývojovú činnosť preferujú najviac** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (29%), **kapitálové financovanie najviac preferujú** takisto firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (7%) a firmy vo fáze útlmu (tiež 7%).

Tab. 18B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		12,5	1,9	20,6	3,1	61,9
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	21,9	6,3	15,6	0,0	56,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	16,2	1,5	27,7	4,6	50,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	12,4	3,0	26,6	3,9	54,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	11,8	1,2	18,2	1,9	66,9
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	10,5	1,9	14,3	6,7	66,7
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	18,5	1,9	20,4	0,0	59,3
	Od 3 do 5 rokov	14,2	2,7	20,9	6,1	56,1
	Od 5 do 10 rokov	13,7	1,1	24,2	4,2	56,8
	10 a viac rokov	11,3	1,8	19,4	2,2	65,3
	nevie, bez odpovede	0,0	16,7	16,7	16,7	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	10,4	1,7	18,6	2,2	67,2
	Menej ako 25 %	12,9	3,4	24,5	3,4	55,8
	Od 25 % do 50 %	17,8	2,2	28,9	6,7	44,4
	Viac ako 50 %	18,9	0,9	27,0	3,6	49,5
	nevie, bez odpovede	12,7	1,8	5,5	5,5	74,5

V porovnaní s celoslovenským priemerom (25%), celkovo **na kúpu inej spoločnosti preferujú úver častejšie** (Tab. 19A) najmä MSP-PO (26%), firmy s 10 až 49 zamestnancami (31%), podnikatelia v odvetví priemyslu (29%) a v odvetví obchodu (29%), firmy z Banskobystrického (34%) a z Trenčianskeho kraja (30%), aj spoločnosti s ručením obmedzeným (27%).

Záruku na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac (Tab. 19A) akciové spoločnosti (9%), **kapitálové financovanie za týmto účelom preferujú najviac** takisto akciové spoločnosti (21%).

V porovnaní s celoslovenským priemerom (6%), celkovo **na kúpu inej spoločnosti preferujú grant / dotáciu** najmä firmy v Banskobystrickom kraji (10%) a spoločnosti iných právnych foriem (8%).

Tab. 19A

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		25,2	3,1	5,6	8,8	57,3
	FO	21,6	2,4	6,4	6,0	63,6
	MSP-PO	26,4	3,3	5,3	9,7	55,2
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	22,9	2,8	5,7	8,1	60,4
	10 až 49 zamestnancov	30,9	2,7	4,7	10,2	51,6
	50 až 249 zamestnancov	24,1	4,4	6,4	8,9	56,2
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	25,0	0,0	0,0	2,5	72,5
	Priemysel	29,4	0,0	6,9	10,8	52,9
	Stavebníctvo	19,6	5,4	4,5	8,0	62,5
	Obchod	29,2	3,0	5,5	7,0	55,4
	Ubytovanie a stravovanie	27,0	2,7	5,4	18,9	45,9
	Doprava a informácie	19,8	1,2	5,8	10,5	62,8
	Odborné a obchodné služby	26,8	4,2	6,7	9,2	53,2
	Ostatné	11,8	4,4	4,4	8,8	70,6
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	25,3	4,4	5,4	8,8	56,2
	Trnavský kraj	21,3	4,3	4,3	13,8	56,4
	Trenčiansky kraj	30,2	1,2	4,7	9,3	54,7
	Nitriansky kraj	21,9	5,3	1,8	9,6	61,4
	Žilinský kraj	24,3	1,8	6,3	7,2	60,4
	Banskobystrický kraj	33,7	4,3	9,8	5,4	46,7
	Prešovský kraj	20,2	0,0	5,8	8,7	65,4
	Košický kraj	26,5	1,0	7,8	7,8	56,9
	Živnostník	21,6	2,4	6,4	6,0	63,6
PRÁVNÁ FORMA	Spoločnosť s ručením obmedzeným	27,2	2,9	5,6	9,2	55,1
	Akciová spoločnosť	20,9	9,3	0,0	20,9	48,8
	Iné	0,0	8,3	8,3	0,0	83,3

Úver na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac (Tab. 19B) firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (41%), **záruku na tento účel preferujú najviac** firmy s podielom z vývozu tovarov a služieb 25-50% (9%). **Grant / dotáciu na kúpu inej spoločnosti preferujú najviac** firmy v začiatočnom rozvoji (12%), **kapitálové financovanie na tento účel preferujú najviac** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb viac ako 50% (15%).

Tab. 19B

Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti –						
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		úver	záruka	grant / dotácia	kapitálové financovanie	nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		25,2	3,1	5,6	8,8	57,3
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	40,6	0,0	6,3	0,0	53,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	25,4	3,8	11,5	7,7	51,5
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	27,0	5,6	5,2	11,2	51,1
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	23,6	2,5	4,1	9,3	60,5
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	25,7	1,0	6,7	6,7	60,0
	nevie, bez odpovede	12,5	0,0	0,0	0,0	87,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	22,2	0,0	5,6	11,1	61,1
	Od 3 do 5 rokov	24,3	6,1	9,5	9,5	50,7
	Od 5 do 10 rokov	23,7	3,7	7,4	8,4	56,8
	10 a viac rokov	26,2	2,5	3,8	8,6	58,8
	nevie, bez odpovede	16,7	0,0	33,3	0,0	50,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	23,1	2,2	5,4	7,4	62,0
	Menej ako 25 %	32,0	4,1	6,8	10,2	46,9
	Od 25 % do 50 %	26,7	8,9	7,8	10,0	46,7
	Viac ako 50 %	29,7	1,8	1,8	15,3	51,4
	nevie, bez odpovede	18,2	3,6	9,1	5,5	63,6

6 Vnímanie dôvodov nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu

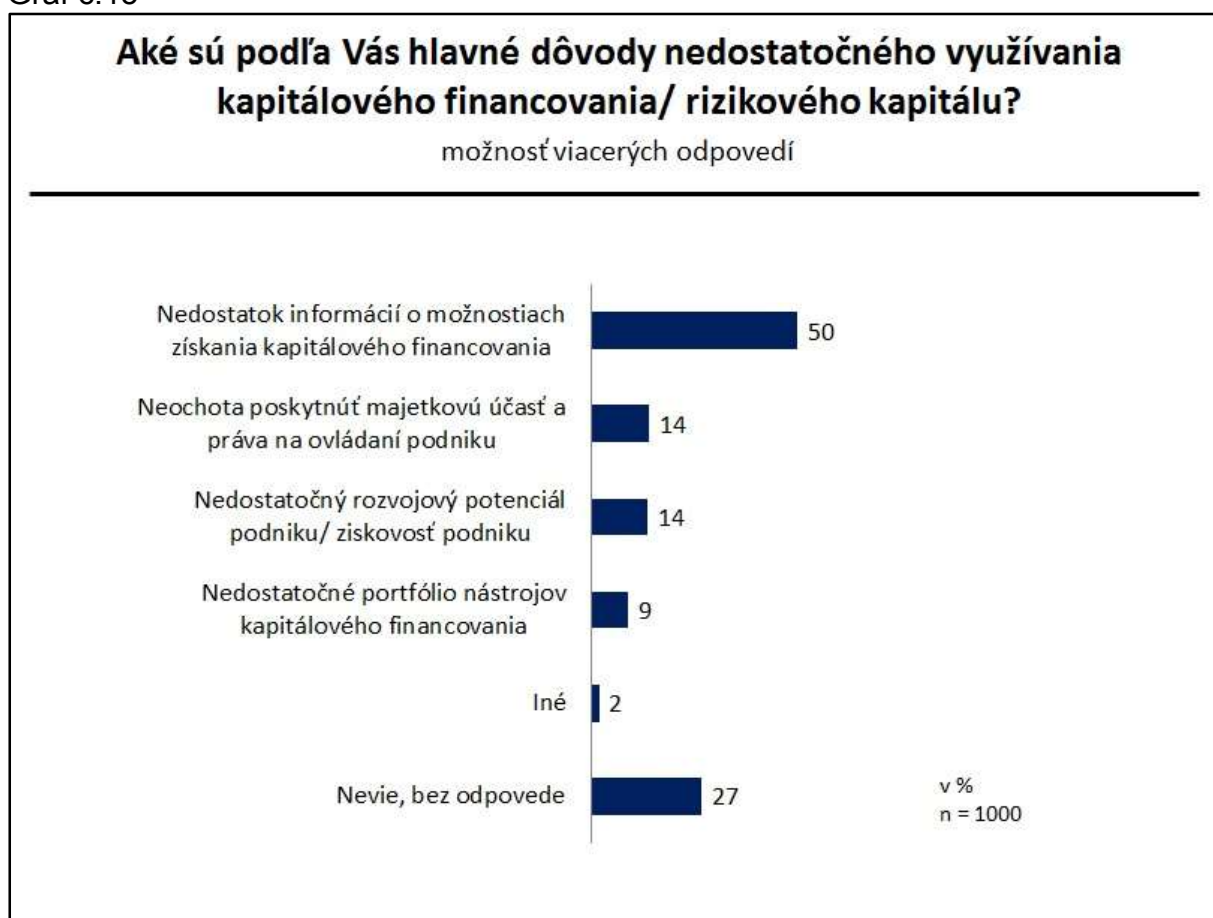
5 z 10 oslovených podnikateľov (50%) považuje za hlavný dôvod nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu **nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania**.

14% respondentov uviedlo ako hlavný dôvod **neochotu poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku**. Rovnaké percento (14%) zase **nedostatočný rozvojový potenciál podniku / ziskovosť podniku**.

Len takmer 1 z 10 opýtaných (9%) považuje za hlavný dôvod **nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania**.

2% opýtaných uviedlo **iný hlavný dôvod**. **27% oslovených respondentov** sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Graf č.15

Tab.20A

Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nedostatočný rozvojový potenciál podniku/ ziskovosť podniku	Neochota poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku	Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania	Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		13,7	14,0	9,1	50,1	2,1	26,8
	FO	14,4	13,2	9,6	52,4	3,6	26,8
	MSP-PO	13,5	14,3	8,9	49,3	1,6	26,8
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	12,4	12,6	8,9	51,8	2,6	27,9
	10 až 49 zamestnancov	12,9	14,5	9,8	48,4	1,2	27,7
	50 až 249 zamestnancov	18,2	17,2	8,9	47,8	2,0	22,7
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	27,5	12,5	10,0	45,0	0,0	17,5
	Priemysel	16,7	12,7	10,8	43,1	4,9	31,4
	Stavebníctvo	14,3	20,5	10,7	50,0	3,6	22,3
	Obchod	8,9	12,2	8,5	53,5	1,5	29,5
	Ubytovanie a stravovanie	18,9	27,0	10,8	48,6	0,0	21,6
	Doprava a informácie	11,6	11,6	8,1	54,7	3,5	24,4
	Odborné a obchodné služby	16,2	13,0	9,9	48,9	0,7	27,1
	Ostatné	8,8	13,2	2,9	50,0	4,4	26,5
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	12,5	15,2	11,1	49,5	0,7	26,9
	Trnavský kraj	14,9	14,9	5,3	53,2	4,3	25,5
	Trenčiansky kraj	10,5	17,4	11,6	55,8	0,0	20,9
	Nitriansky kraj	13,2	7,9	7,9	55,3	0,9	26,3
	Žilinský kraj	7,2	14,4	7,2	49,5	5,4	25,2
	Banskobystrický kraj	18,5	13,0	9,8	43,5	1,1	33,7
	Prešovský kraj	21,2	17,3	10,6	50,0	3,8	23,1
	Košický kraj	14,7	10,8	5,9	45,1	2,9	32,4
	Živnostník	14,4	13,2	9,6	52,4	3,6	26,8
PRÁVNÁ FORMA	Spoločnosť s ručením obmedzeným	13,5	13,4	9,2	50,1	1,7	26,8
	Akciová spoločnosť	16,3	27,9	7,0	39,5	0,0	23,3
	Iné	0,0	16,7	0,0	41,7	0,0	41,7

Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania, v porovnaní s celoslovenským priemerom (50%), **častejšie vnímali** (Tab. 20A) najmä FO, firmy s 0 až 9 zamestnancami (v oboch prípadoch 52%), podnikatelia v odvetví dopravy a informácií (55%) a obchodu (54%), firmy z Trenčianskeho (56%) a Nitrianskeho kraja (55%). Naopak, **nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania menej často uvádzali** najmä MSP-PO (49%),

firmy s 50 až 249 zamestnancami (48%), podnikatelia v odvetví priemyslu (43%), firmy v Banskobystrickom kraji (44%) a akciové spoločnosti (40%).

Neochotu poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku v porovnaní s priemerom (14%) (Tab. 20A), deklarovalo najmä 21% firiem v stavebníctve, 27% firiem v oblasti ubytovania a stravovania ale aj 28% akciových spoločností. **Nedostatočný rozvojový potenciál podniku** sa oproti priemeru (14%), javil ako jeden z dôvodov pre firmy z oblasti poľnohospodárstva (28%), firmy v Prešovskom kraji (21%). **Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania** v porovnaní s priemerom (9%), vnímali ako dôvod najviac firmy v Trenčianskom kraji ako aj firmy, ktoré sa nachádzajú vo fáze útlmu (12%). Naopak najmenej ho deklarovali firmy v Trnavskom kraji (5%).

Nedostatočný rozvojový potenciál ako dôvod nedostatočného využívania kapitálového financovania uviedli najviac (Tab. 20B) firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (22%), **neochotu poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku najčastejšie** uviedli firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb 25-50% (21%). **Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania uviedli najčastejšie firmy** s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb viac ako 50% (13%). **Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania, najčastejšie vnímali** firmy ktoré sú v biznise menej ako tri roky (69%). **Iný dôvod najčastejšie uviedli** firmy s podielom tržieb z vývozu tovarov a služieb viac ako 50% (4%).

Tab.20B

Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu?							
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Nedostatočný rozvojový potenciál podniku/ ziskovosť podniku	Neochota poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku	Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania	Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		13,7	14,0	9,1	50,1	2,1	26,8
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	21,9	9,4	6,3	56,3	0,0	15,6
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	13,1	13,8	8,5	58,5	0,8	19,2
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo penikania na nové trhy	10,7	15,9	8,2	48,9	3,0	28,3
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	14,0	13,8	9,1	47,5	2,3	28,1
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	17,1	10,5	12,4	51,4	1,9	28,6
	nevie, bez odpovede	12,5	25,0	12,5	56,3	0,0	37,5
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	5,6	11,1	11,1	68,5	0,0	24,1
	Od 3 do 5 rokov	16,2	12,2	8,1	56,1	2,7	19,6
	Od 5 do 10 rokov	15,8	16,3	10,0	52,6	2,1	18,9
	10 a viac rokov	13,3	14,0	9,0	46,2	2,2	31,2
	nevie, bez odpovede	0,0	16,7	0,0	50,0	0,0	33,3
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	13,4	13,1	8,0	52,1	2,2	28,6
	Menej ako 25 %	16,3	16,3	11,6	50,3	1,4	23,8
	Od 25 % do 50 %	17,8	21,1	10,0	43,3	1,1	15,6
	Viac ako 50 %	9,9	10,8	12,6	50,5	3,6	22,5
	nevie, bez odpovede	10,9	12,7	5,5	38,2	1,8	41,8

7 Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

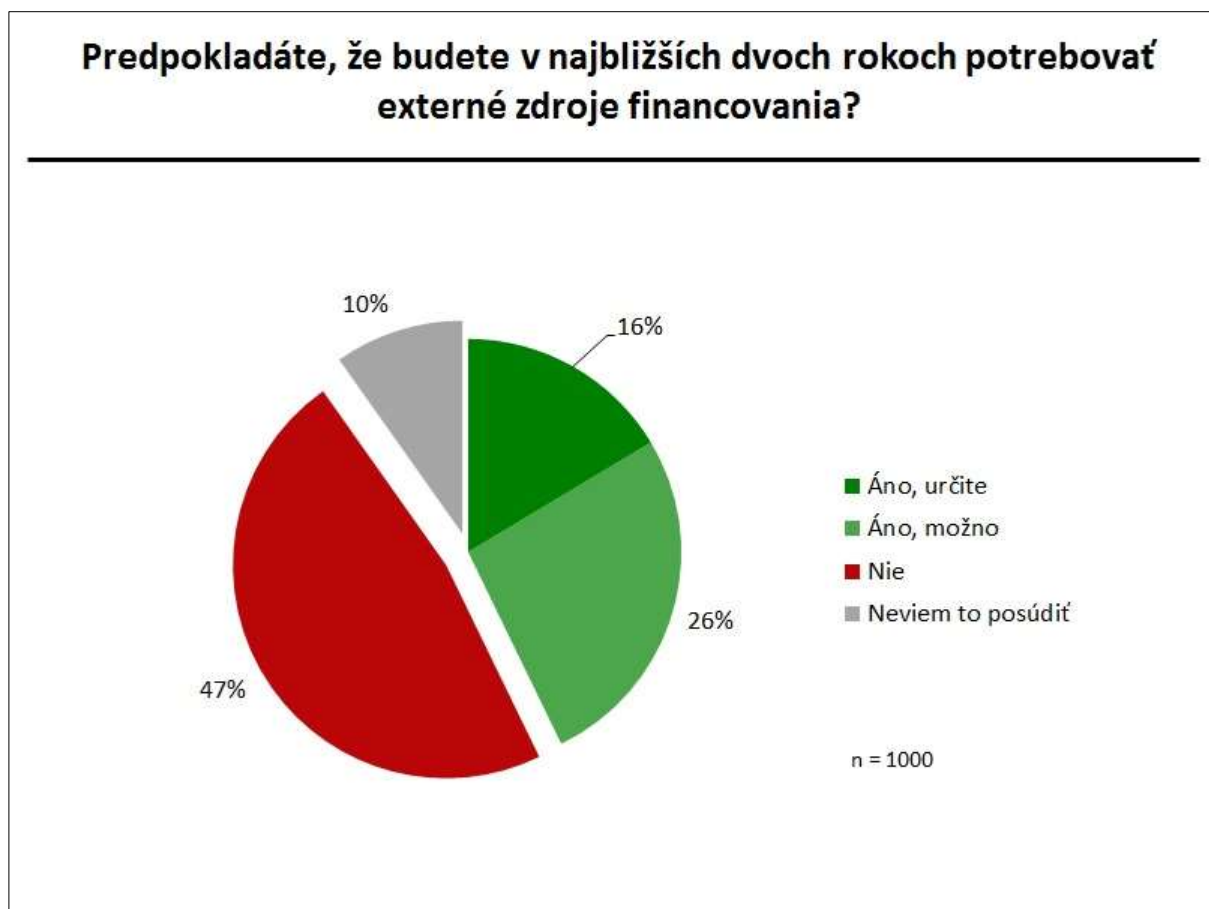
7.1 Potreba využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

16% oslovených podnikateľov uviedlo, že bude v najbližších 2 rokoch **určite potrebovať** externý zdroj financovania.

Štvrtina (26%) oslovených ďalej uviedla, že externý zdroj **bude potrebovať menej pravdepodobne**.

Naopak **takmer polovica (47%)** respondentov tvrdí, že **nebude potrebovať** externé zdroje financovania. Svoju situáciu **nevedelo posúdiť 10% podnikateľov**.

Graf č. 16

V jednotlivých skupinách podnikateľov výsledky prieskumu naznačujú (Tab. 21A), že oproti celoslovenskému priemeru (16%) v najbližších 2 rokoch budú **externé zdroje**

financovania určite potrebovať firmy s 50 – 249 zamestnancami (23%), firmy z oblasti poľnohospodárstva (23%) a priemyslu (22%), z Banskobystrického (24%) a Prešovského kraja (22%).

Odpoveď, že **možno budú** potrebovať externé zdroje financovanie uviedlo opäť **najviac** (Tab. 21A) firiem z odvetvia poľnohospodárstva (35%) a priemyslu (34%). **Externé zdroje financovania nebude potrebovať** 61% živnostníkov.

Tab.21A

Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Áno, určite	Áno, možno	Nie	Neviem to posúdiť
CELÁ VZORKA		16,4	26,4	47,4	9,8
	FO	9,6	20,8	60,8	8,8
	MSP-PO	18,7	28,3	42,9	10,1
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	13,3	25,7	51,8	9,2
	10 až 49 zamestnancov	18,0	28,9	42,6	10,5
	50 až 249 zamestnancov	22,7	25,1	41,9	10,3
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	22,5	35,0	35,0	7,5
	Priemysel	21,6	34,3	36,3	7,8
	Stavebníctvo	14,3	25,9	50,0	9,8
	Obchod	17,7	23,2	48,3	10,7
	Ubytovanie a stravovanie	16,2	37,8	35,1	10,8
	Doprava a informácie	16,3	26,7	50,0	7,0
	Odborné a obchodné služby	13,0	24,3	52,1	10,6
	Ostatné	17,6	25,0	47,1	10,3
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	14,1	23,2	51,2	11,4
	Trnavský kraj	11,7	30,9	51,1	6,4
	Trenčiansky kraj	15,1	29,1	45,3	10,5
	Nitriansky kraj	12,3	28,1	54,4	5,3
	Žilinský kraj	18,9	21,6	45,9	13,5
	Banskobystrický kraj	23,9	33,7	33,7	8,7
	Prešovský kraj	22,1	27,9	39,4	10,6
	Košický kraj	17,6	24,5	49,0	8,8
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	9,6	20,8	60,8	8,8
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	18,3	28,5	42,9	10,4
	Akciová spoločnosť	23,3	27,9	44,2	4,7
	Iné	25,0	16,7	41,7	16,7

Určite budú potrebovať externý zdroj financovania najčastejšie (Tab. 21B) subjekty, ktoré sú na začiatku podnikateľskej aktivity (25%) a podobne aj subjekty vo fáze expanzie (23%). **Možno budú potrebovať externé zdroje financovania najčastejšie** firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (34%), **externé zdroje financovania najviac nebudú potrebovať** firmy vo fáze útlmu podnikateľskej činnosti (66%).

Tab.21B

Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?					
Riadkové % VZORKA: 1000 podnikateľov		Áno, určite	Áno, možno	Nie	Neviem to posúdiť
CELÁ VZORKA		16,4	26,4	47,4	9,8
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	25,0	34,4	37,5	3,1
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	14,6	30,8	40,8	13,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	22,7	29,6	37,8	9,9
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	14,3	25,4	51,0	9,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	9,5	15,2	65,7	9,5
	nevie, bez odpovede	31,3	31,3	31,3	6,3
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	9,3	31,5	42,6	16,7
	Od 3 do 5 rokov	14,9	27,7	48,6	8,8
	Od 5 do 10 rokov	15,8	24,2	50,5	9,5
	10 a viac rokov	17,6	26,1	46,7	9,6
	nevie, bez odpovede	16,7	50,0	33,3	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	13,4	26,0	50,1	10,6
	Menej ako 25 %	23,1	27,2	43,5	6,1
	Od 25 % do 50 %	22,2	28,9	38,9	10,0
	Viac ako 50 %	21,6	25,2	45,0	8,1
	nevie, bez odpovede	10,9	27,3	47,3	14,5

7.2 Predpokladaný účel využitia zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch

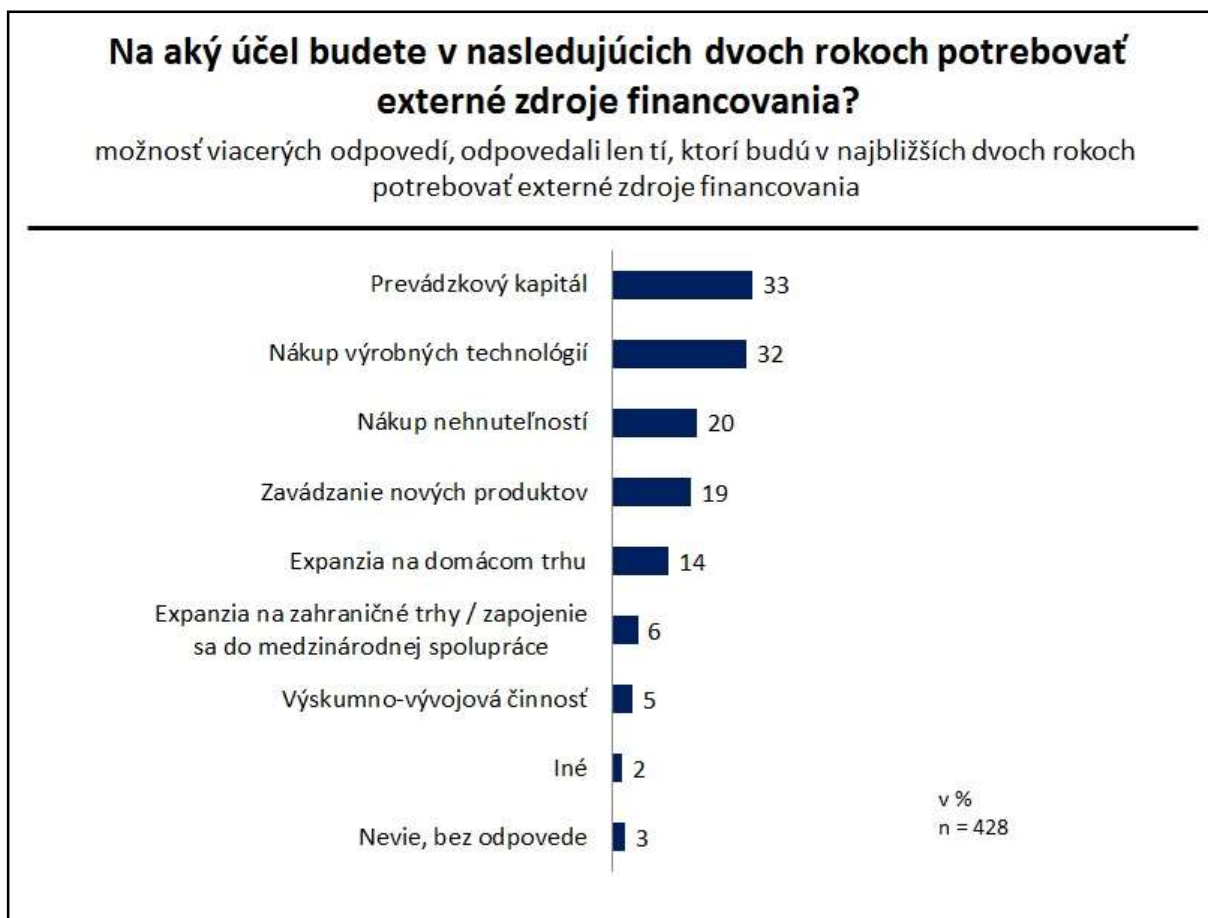
Prostriedky, ktoré budú potrebovať, chcú podnikatelia použiť na **zabezpečenie prevádzkového kapitálu 33%** a **nákup výrobných technológií 32%**.

Pätina respondentov (20%), chce využiť prostriedky na **nákup nehnuteľností a zavedenie nových produktov (19%)**.

14% opýtaných podnikateľov chce zabezpečiť využitím externých zdrojov **financovanie expanzie na domáci trh** a **6%** ich chce použiť na **expandovanie do zahraničia**.

Iba **5%** podnikateľov chce investovať do **výskumno-vývojovej činnosti**.

Graf č. 17

V porovnaní s celoslovenským priemerom 33%, **na prevádzkový kapitál budú potrebovať externé zdroje hlavne** (Tab. 22A) akciové spoločnosti 41% a podnikatelia z Trenčianskeho (42%) a Žilinského kraja (42%). Na **nákup výrobných technológií** sa oproti priemeru (32%) **viac chystajú** podnikatelia – fyzické osoby (38%), vo väčšej miere sa tiež jedná o poľnohospodárske (70%) a priemyselné odvetvia (63%).

Do nákupu nehnuteľností v porovnaní oproti priemeru (20%), **chcú investovať najviac** (Tab. 22A) predstavitelia firiem zo sektoru odborné a obchodné služby (27%) a ubytovanie a stravovanie (25%), tiež firmy v Košickom 30% a Trenčianskom kraji 26%. **Na zavedenie nových produktov bude najviac potrebovať** prostriedky 25% fyzických osôb a 27% akciových spoločností. **Expandovanie na domácom trhu sa na jednotlivých skupinách príliš nelíši od priemeru**, ktorý je 14%. Prostriedky na expanziu bude chcieť použiť najmä 21% firiem v Trenčianskom kraji. **Najviac chcú do expanzie na zahraničnom trhu investovať** firmy z odvetvia doprava a informácie (16%). Do výskumno-vývojovej činnosti chcú najviac investovať firmy v Trnavskom kraji (10%) a akciové spoločnosti (9%).

Tab. 22A

Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?										
Riadkové % VZORKA: 428 podnikateľov		Prevádzkový kapitál	Zavádzanie nových produktov	Nákup nehnuteľností	Nákup výrobných technológií	Expanzia na domácom trhu	Expanzia na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce	Výskumno-vývojová činnosť	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		33,4	18,9	20,3	32,0	13,6	6,1	4,9	2,3	3,0
	FO	30,3	25,0	18,4	38,2	14,5	2,6	0,0	2,6	3,9
	MSP-PO	34,1	17,6	20,7	30,7	13,4	6,8	6,0	2,3	2,8
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	30,3	24,2	22,7	25,1	16,6	7,1	2,4	3,3	2,8
	10 až 49 zamestnancov	37,5	10,8	20,8	35,8	13,3	3,3	7,5	1,7	2,5
	50 až 249 zamestnancov	35,1	17,5	14,4	42,3	7,2	7,2	7,2	1,0	4,1
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	21,7	21,7	17,4	69,6	4,3	0,0	4,3	0,0	0,0
	Priemysel	31,6	12,3	10,5	63,2	10,5	5,3	5,3	1,8	3,5
	Stavebníctvo	35,6	17,8	13,3	35,6	11,1	2,2	2,2	4,4	4,4
	Obchod	38,7	20,7	23,4	15,3	18,0	5,4	4,5	0,0	1,8
	Ubytovanie a stravovanie	30,0	30,0	25,0	20,0	10,0	5,0	0,0	5,0	10,0
	Doprava a informácie	32,4	24,3	21,6	37,8	18,9	16,2	8,1	8,1	2,7
	Odborné a obchodné služby	30,2	16,0	27,4	24,5	13,2	8,5	6,6	0,9	1,9
	Ostatné	37,9	20,7	10,3	27,6	10,3	0,0	3,4	6,9	6,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	37,8	17,1	15,3	27,0	16,2	11,7	5,4	1,8	0,9
	Trnavský kraj	35,0	20,0	22,5	20,0	10,0	5,0	10,0	5,0	5,0
	Trenčiansky kraj	42,1	15,8	26,3	28,9	21,1	5,3	2,6	0,0	0,0
	Nitriansky kraj	21,7	26,1	13,0	41,3	13,0	8,7	6,5	2,2	4,3
	Žilinský kraj	42,2	17,8	24,4	22,2	11,1	2,2	6,7	0,0	2,2
	Banskobystrický kraj	28,3	20,8	20,8	37,7	5,7	1,9	5,7	3,8	9,4
	Prešovský kraj	28,8	17,3	19,2	42,3	15,4	3,8	1,9	3,8	1,9
	Košický kraj	27,9	18,6	30,2	39,5	14,0	2,3	0,0	2,3	2,3
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	30,3	25,0	18,4	38,2	14,5	2,6	0,0	2,6	3,9
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	33,5	16,9	21,2	30,8	14,2	6,5	5,8	2,5	2,5
	Akciová spoločnosť	40,9	27,3	13,6	31,8	4,5	13,6	9,1	0,0	9,1
	Iné	40,0	20,0	20,0	20,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Tab. 22B

Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?		Prevádzkový kapitál	Zavádzanie nových produktov	Nákup nehnuteľností	Nákup výrobných technológií	Expanzia na domácom trhu	Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce	Výskumno-vývojová činnosť	Iné	Nevie, bez odpovede
Riadkové % VZORKA: 428 podnikateľov										
CELÁ VZORKA		33,4	18,9	20,3	32,0	13,6	6,1	4,9	2,3	3,0
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	21,1	36,8	10,5	31,6	15,8	0,0	0,0	0,0	5,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	20,3	27,1	32,2	37,3	15,3	5,1	5,1	3,4	0,0
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	27,0	19,7	18,0	27,0	20,5	11,5	9,0	2,5	2,5
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	41,1	14,1	18,8	33,9	10,4	4,7	3,6	1,6	3,6
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	46,2	23,1	19,2	30,8	0,0	0,0	0,0	3,8	3,8
	nevie, bez odpovede	30,0	10,0	30,0	30,0	10,0	0,0	0,0	10,0	10,0
DLŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	36,4	27,3	22,7	13,6	18,2	0,0	0,0	4,5	4,5
	Od 3 do 5 rokov	31,7	30,2	25,4	31,7	15,9	3,2	1,6	1,6	1,6
	Od 5 do 10 rokov	27,6	17,1	27,6	31,6	15,8	10,5	5,3	1,3	1,3
	10 a viac rokov	35,4	15,6	17,1	33,5	12,2	6,1	6,1	2,7	3,8
	nevie, bez odpovede	25,0	50,0	0,0	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	35,7	16,6	24,3	26,0	14,9	5,5	3,4	3,4	3,4
	Menej ako 25 %	32,4	20,3	20,3	33,8	13,5	6,8	2,7	0,0	4,1
	Od 25 % do 50 %	28,3	28,3	15,2	52,2	8,7	2,2	8,7	0,0	0,0
	Viac ako 50 %	30,8	15,4	11,5	38,5	9,6	11,5	11,5	1,9	0,0
	nevie, bez odpovede	28,6	28,6	9,5	33,3	19,0	4,8	4,8	4,8	9,5

Na prevádzkový kapitál budú najviac zdrojov (Tab. 22B) potrebovať firmy vo fáze útlmu (46%), na zavádzanie nových produktov najviac firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (37%), na nákup nehnuteľností najviac firmy v začiatkovom rozvoji (32%). Do nákupu výrobných technológií plánujú investovať najviac firmy z podielom tržieb z vývoju tovarov a služieb 25-50% (52%), na expanziu na

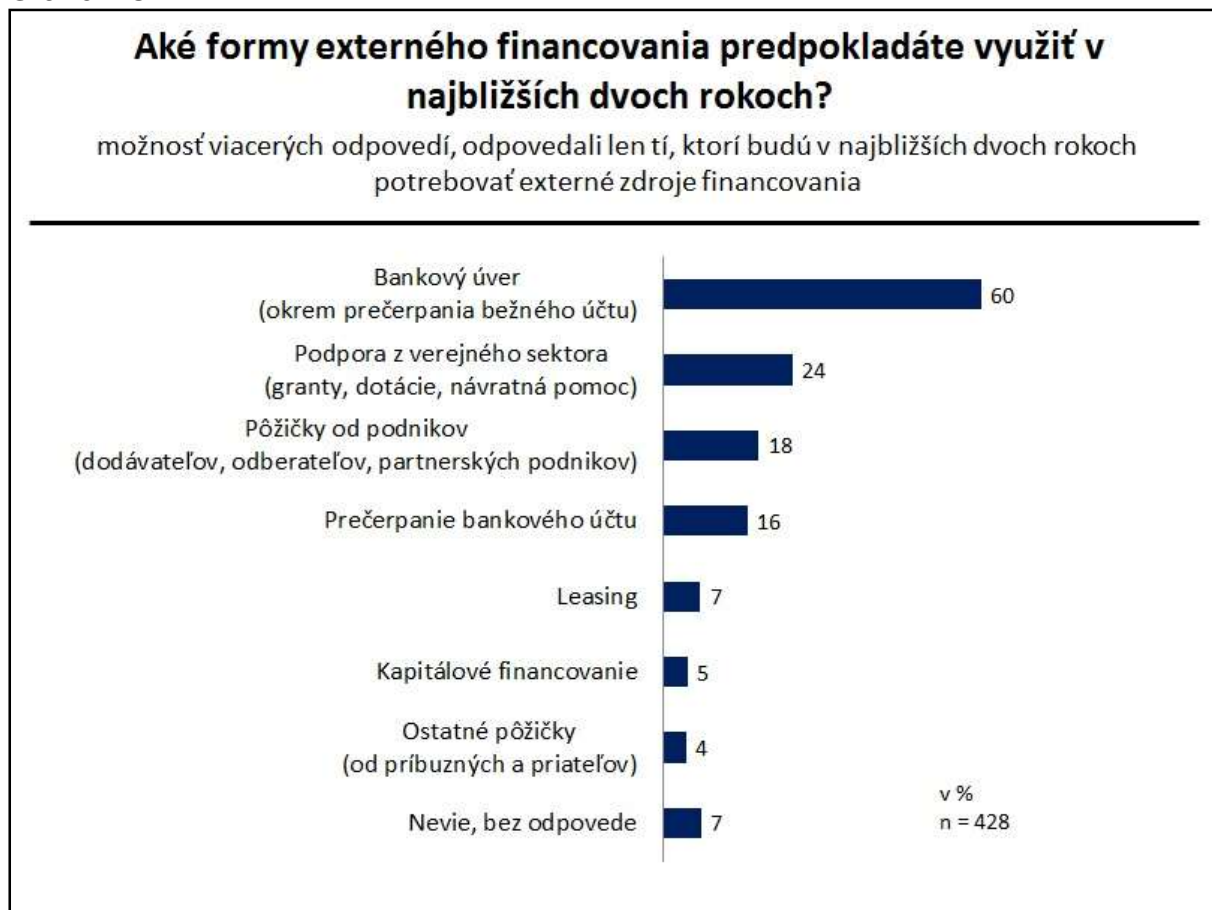
domáce trhy najviac firmy vo fáze expanzie (21%), **na expanziu na zahraničné trhy najviac** firmy vo fáze expanzie a firmy s podielom tržieb nad 50% (rovnako 12%). Do výskumno-vývojovej činnosti chcú najviac investovať firmy, ktoré sú na trhu menej ako 3 roky (5%)

7.3 Predpokladané formy využitie zdrojov externého financovania v najbližších dvoch rokoch

Takmer dve tretiny podnikateľov (60%) predpokladajú, že využijú najmä bankový úver. Ďalšia štvrtina podnikateľov (24%) bude chcieť využiť verejnú podporu. Na pôžičky od podnikov sa spolieha 18% podnikateľov firiem. Pre 16% podnikateľov prichádza do úvahy ešte možnosť prečerpania bankového účtu.

Ďalšie formy získania externých zdrojov ako leasing, kapitálové financovanie alebo pôžičky od príbuzných a priateľov chce využiť menej ako 10% podnikateľov.

Graf č. 18

Bankový úver ako najpreferovanejšia forma externého financovania (Tab. 23A) oproti celoslovenskému priemeru (60%) prevažuje najmä u spoločností s ručením obmedzeným (64%), u podnikateľov z priemyselných odvetví (70%) a z Trnavského kraja (70%). Tiež pre 65% firiem vo fáze zrelosti je bankový úver najpreferovanejšou formou využitia externých zdrojov.

Podpora z verejného sektora je oproti celoslovenskému priemeru (24%) preferovaná najmä (Tab. 23A) u firiem s 50 až 249 zamestnancami (28%), v odvetví dopravy a informácií (30%), ako aj u odborných a obchodných služieb (27%). Preferujú ju aj firmy v Prešovskom kraji (31%).

Tab. 23A

Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?										
Riadkové % VZORKA: 428 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)	Kapitálové financovanie	iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		59,6	15,9	4,4	7,0	24,3	18,0	4,7	0,0	7,2
	FO	46,1	5,3	5,3	14,5	18,4	27,6	2,6	0,0	13,2
	MSP-PO	62,5	18,2	4,3	5,4	25,6	15,9	5,1	0,0	6,0
POČET ZAMESTNANCOV	0 až 9 zamestnancov	55,5	13,3	3,3	9,0	21,8	19,9	4,3	0,0	10,0
	10 až 49 zamestnancov	66,7	17,5	5,8	7,5	25,8	12,5	3,3	0,0	5,8
	50 až 249 zamestnancov	59,8	19,6	5,2	2,1	27,8	20,6	7,2	0,0	3,1
ODVETVIE	Poľnohospodárstvo	47,8	4,3	4,3	8,7	21,7	47,8	0,0	0,0	4,3
	Priemysel	70,2	10,5	3,5	3,5	24,6	21,1	0,0	0,0	1,8
	Stavebníctvo	51,1	13,3	0,0	8,9	24,4	24,4	2,2	0,0	6,7
	Obchod	62,2	24,3	7,2	3,6	20,7	7,2	4,5	0,0	9,9
	Ubytovanie a stravovanie	65,0	5,0	5,0	15,0	20,0	30,0	10,0	0,0	15,0
	Doprava a informácie	43,2	13,5	2,7	5,4	29,7	21,6	8,1	0,0	10,8
	Odborné a obchodné služby	63,2	14,2	3,8	6,6	27,4	16,0	7,5	0,0	5,7
	Ostatné	55,2	24,1	6,9	20,7	24,1	13,8	3,4	0,0	6,9
KRAJ SÍDLA	Bratislava a Bratislavský kraj	63,1	22,5	5,4	10,8	26,1	13,5	7,2	0,0	6,3
	Trnavský kraj	70,0	10,0	2,5	2,5	22,5	15,0	5,0	0,0	7,5
	Trenčiansky kraj	63,2	13,2	2,6	2,6	15,8	5,3	2,6	0,0	13,2
	Nitriansky kraj	50,0	17,4	2,2	8,7	23,9	17,4	4,3	0,0	13,0
	Žilinský kraj	55,6	17,8	2,2	2,2	22,2	22,2	2,2	0,0	6,7
	Banskobystrický kraj	52,8	18,9	9,4	5,7	26,4	37,7	5,7	0,0	9,4
	Prešovský kraj	61,5	11,5	3,8	5,8	30,8	17,3	5,8	0,0	1,9
	Košický kraj	58,1	4,7	4,7	11,6	20,9	16,3	0,0	0,0	2,3
	nevie, bez odpovede	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
PRÁVNÁ FORMA	Živnostník	46,1	5,3	5,3	14,5	18,4	27,6	2,6	0,0	13,2
	Spoločnosť s ručením obmedzeným	64,0	17,5	4,3	4,9	25,8	15,7	5,2	0,0	6,2
	Akciová spoločnosť	45,5	31,8	4,5	13,6	27,3	9,1	4,5	0,0	4,5
	Iné	40,0	0,0	0,0	0,0	0,0	60,0	0,0	0,0	0,0

Pôžičky od podnikov preferuje (Tab. 23A) oproti priemeru 18% najmä 28% fyzických osôb. V odvetviach je to 48% firiem v poľnohospodárstve a 30% firiem v stravovacích a ubytovacích službách.

Prečerpanie bankového účtu preferujú najmä (Tab. 23A) firmy z oblasti obchodu a z oblasti ostatných služieb (obe 24%), **leasing preferujú najmä** firmy z odvetvia ostatných služieb (24%), **kapitálové financovanie najmä** firmy z oblasti stravovania a ubytovania (10%), **ostatné pôžičky preferujú najmä** firmy z oblasti obchodu (7%).

Bankový úver preferujú najviac (Tab. 23B) firmy s dĺžkou podnikania 3-5 rokov (68%), **prečerpanie bankového účtu najviac** firmy s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 50% (27%). **Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov najviac preferujú firmy** s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb viac ako 25-50% (11%), **leasing preferujú najviac firmy**, ktoré sú na trhu 3-5 rokov (14%). **Podporu z verejného sektora preferujú najviac** firmy s podielom z tržieb na vývoze tovarov a služieb menej ako 25% (42%). **Pôžičky od podnikov najviac preferujú** firmy začínajúce podnikateľskú činnosť (42%), **kapitálové financovanie najviac** firmy vo fáze útlmu (8%).

Tab. 23B

Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?										
Riadkové % VZORKA: 428 podnikateľov		Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)	Prečerpanie bankového účtu	Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)	Leasing	Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)	Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)	Kapitálové financovanie	Iné	Nevie, bez odpovede
CELÁ VZORKA		59,6	15,9	4,4	7,0	24,3	18,0	4,7	0,0	7,2
FÁZA ŽIVOTNÉHO CYKLU	Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná	52,6	5,3	5,3	5,3	26,3	42,1	0,0	0,0	5,3
	Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti	49,2	25,4	6,8	8,5	18,6	25,4	3,4	0,0	6,8
	Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy	62,3	18,9	4,9	6,6	23,0	17,2	7,4	0,0	7,4
	Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku	64,6	14,1	3,6	7,8	25,0	14,6	3,6	0,0	6,3
	Fáza útlmu podnikateľskej aktivity	50,0	7,7	3,8	3,8	30,8	11,5	7,7	0,0	7,7
	nevie, bez odpovede	30,0	0,0	0,0	0,0	40,0	20,0	0,0	0,0	30,0
DĹŽKA PODNIKANIA	Menej ako 3 roky	40,9	9,1	9,1	4,5	13,6	27,3	0,0	0,0	13,6
	Od 3 do 5 rokov	68,3	15,9	3,2	14,3	23,8	17,5	4,8	0,0	3,2
	Od 5 do 10 rokov	55,3	17,1	3,9	9,2	23,7	18,4	6,6	0,0	6,6
	10 a viac rokov	61,2	16,0	4,6	4,9	25,5	16,7	4,6	0,0	8,0
	nevie, bez odpovede	0,0	25,0	0,0	0,0	25,0	50,0	0,0	0,0	0,0
PODIEL TRŽIEB Z VÝVOZU TOVARU A SLUŽIEB	0 % - naša firma nevyváža tovary a služby	63,4	13,6	3,8	8,9	20,0	14,5	5,1	0,0	9,4
	Menej ako 25 %	52,7	21,6	4,1	6,8	41,9	21,6	6,8	0,0	4,1
	Od 25 % do 50 %	54,3	13,0	10,9	6,5	21,7	26,1	2,2	0,0	0,0
	Viac ako 50 %	63,5	26,9	3,8	0,0	25,0	17,3	3,8	0,0	0,0
	nevie, bez odpovede	42,9	0,0	0,0	4,8	14,3	28,6	0,0	0,0	28,6

8 Metodika prieskumu

Terénna fáza prieskumu sa uskutočnila v dňoch 7. až 26. októbra 2015 prostredníctvom vyškolených operátorov agentúry Crystal Call, a. s.

Prieskum sa realizoval metódou CATI (Computer Assisted Telephone Interviewing) – telefonické rozhovory so zaznamenávaním odpovedí do počítača.

Základný súbor tvorili podnikatelia – fyzické osoby (FO) a predstavitelia malých a stredných podnikov – právnické osoby (MSP-PO).

Výberový súbor o veľkosti 1000 podnikateľov bol vytvorený stratifikovaným náhodným výberom zo základného súboru osobitne pre podnikateľov – fyzické osoby a predstaviteľov malých a stredných podnikov – právnické osoby.

Rozdelenie podnikov podľa počtu zamestnancov:

- mikro podnikatelia s počtom zamestnancom 0-9 tvorili 55% vzorky (550 respondentov)
- malé podniky s 10-49 zamestnancami tvorili 25% vzorky (250 respondentov)
- stredné podniky s 50-249 zamestnancami tvorili 20% vzorky (200 respondentov)

Vzorka bola stratifikovaná na základe nasledujúcich znakov:

1) hlavný druh ekonomickej činnosti - na základe medzinárodnej klasifikácie NACE

- pôdohospodárstvo – A;
- priemysel - B, C, D, E;
- stavebníctvo – F;
- obchod – G;
- stravovacie a ubytovacie služby – I;
- doprava/ informácie/ komunikácie - H, J;
- obchodné služby - K, L, M, N
- ostatné služby – O, P, Q, R, S

2) rozdelenie podnikov podľa ich sídla z hľadiska krajského členenia

- Bratislavský
- Trnavský
- Trenčiansky
- Nitriansky
- Žilinský
- Banskobystrický
- Prešovský
- Košický kraj.

9 Zhrnutie výsledkov

Využívanie externých finančných zdrojov

Najčastejšie využívaným zdrojom financií na začiatku podnikania boli vlastné úspory (75%). 2 z 10 oslovených podnikateľov (22%) uviedli bankový úver ako zdroj, ktorým financovali začiatok svojho podnikania. Ako ďalšie boli využívané na začiatku podnikania tieto zdroje: príspevok na začatie podnikania z Úradu práce (6%), úspory iných členov rodiny (6%), neformálna pôžička od známych alebo príbuzných (2%), pôžička od inej firmy (2%), iný zdroj (3%). 5% oslovených respondentov sa nevedeli k otázke vyjadriť.

Polovica podnikateľov (51%) deklarovala, že nevyužila v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov žiadnu formu externého financovania. Takmer 3 z 10 oslovených respondentov (28%) uviedli, že v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov využili ako zdroj externého financovania bankový úver. 15% podnikateľov deklarovalo využitie leasingu a 13% formu prečerpania na bankovom účte. Najmenej často využívané zdroje boli: podpora z verejného sektora (4%), ostatné pôžičky (4%), kapitálové financovanie (2%) a iné zdroje (1%).

Vnímanie nepriaznivej finančnej situácie ako prekážky pre fungovanie a rozvoj firiem

Takmer polovica podnikateľov (49%) uviedla, že nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania nie je žiadna prekážka pre fungovanie a rozvoj firmy. 23% podnikateľov uviedlo, že ide len o miernu prekážku pre fungovanie a rozvoj firmy. Naopak, takmer štvrtina (23%) konštatovala, že ide o prekážku pre rozvoj a fungovanie firmy, pričom za vážnu prekážku ju považuje 16% respondentov a za rozhodujúcu prekážku 7% respondentov. 6% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Bankový úver ako zdroj externého financovania

Podnikatelia, ktorí využili ako zdroj externého financovania bankový úver alebo prečerpanie bankového účtu, tento úver zaručili verejnou zárukou v 10% prípadov. Až 82% podnikateľov nepoužilo na ručenie verejnú záruku (SZRB alebo JEREMIE). 8% podnikateľov deklaruje, že nevie akým spôsobom majú vyriešené ručenie v ich prípade.

Takmer dve tretiny podnikateľov (65%) v predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky vôbec nežiadalo. Tretina podnikateľov (33%) o bankový úver žiadala, celkovo takmer štvrtina (23%) podnikateľov bola plne úspešná. Len čiastočne uspokojil bankový úver potreby 6% podnikateľov. Mierne nižší podiel tvoria neuspokojení podnikatelia (4%) a v 2% prípadov nevedeli podnikatelia k tejto otázke zaujať svoje stanovisko.

Najčastejšie dôvody zamietnutia žiadosti o bankový úver bolo u pätiny podnikateľov (21%), ktorí oň žiadali nedostatočné zabezpečenie. Nedostatok vlastných zdrojov bol príčinou zamietnutia bankového úveru v 16% prípadov. Z dôvodu slabého úverového ratingu tak bolo u 15% podnikateľov. Nedostatočný potenciál podniku zavážil u 5% podnikateľov, a pre banku nedostatočná podnikateľská, úverová história ovplyvnila negatívne stanovisko voči 14% podnikateľov. Takmer tretina (29%) podnikateľov deklaruje, že nemá vedomosť o dôvodoch, ktoré viedli k skutočnosti zamietnutia ich žiadosti o bankový úver.

Podnikatelia, ktorí získali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch úver, získali v celoslovenskom priemere najčastejšie úver vo výške menej ako 25 tisíc EUR (30%). Mierne viac ako štvrtina podnikateľov (27%) získala úver vo výške od 25 tisíc do 100 tisíc EUR. Platí, že čím vyšší je bankový úver, tým nižší je počet podnikateľov, ktorí ho dokázali získať. Bankový úver vo výške od 100 tisíc do 250 tisíc EUR získalo 15% podnikateľov, ešte vyšší úver, t. j. od 250 tisíc do 500 tisíc EUR sa podarilo získať takmer desatine podnikateľov (9%). Bankový úver nad 500 tisíc EUR získalo v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch 11% žiadajúcich podnikateľov.

Podnikatelia, ktorí žiadali o bankový úver v posledných 12 mesiacoch, a ktorí boli zároveň úspešní, vložili tieto bankou poskytnuté finančné prostriedky najmä do prevádzkového kapitálu, pričom tento krok urobilo takmer dve tretiny podnikateľov (63%). Takmer štvrtina (24%) podnikateľov nakúpila nehnuteľnosti, dopravné prostriedky alebo pre nich potrebné stroje. 2% podnikateľov prostredníctvom bankového úveru riešilo aj otázku výskumno-vývojových aktivít, propagáciu firmy a rozvoj medzinárodných aktivít 1%. Na iné účely ich použilo 5%. Sú však aj takí podnikatelia, ktorí nevedia na aké prostriedky boli vynaložené financie poskytnuté bankou (4%).

Z tých, ktorí bankový úver získali v posledných 12 mesiacoch, ručilo prostredníctvom inej osoby alebo subjektu 8% podnikateľov. Nehnuteľný majetok založila v prospech úveru tretina (33%) a hnuteľný majetok použilo 12% podnikateľov. Zásobami ručí 6% podnikateľov, pohľadávkami 13% podnikateľov. Iné spôsoby ručenia deklaruje 15% tých, ktorým bol bankový úver schválený.

V priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov sa podľa takmer pätiny (18%) podnikateľov podmienky pre získanie bankových úverov zlepšili. Štvrtina podnikateľov (25%) si myslí, že podmienky pre získanie bankových úverov zostali nezmenené a 7% ich považuje za zhoršené. Polovica podnikateľov sa nevie vyjadriť k tejto otázke (50%).

Za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov podnikatelia považujú najmä vysoké úrokové miery (31%). Takmer pätina nepriaznivé podnikateľské prostredie (19%), a nedostatočnú ochotu bánk poskytovať úvery (16%). Nepostačujúce zabezpečenie označilo za limitujúci faktor pri získavaní bankových úverov 15% podnikateľov, krátku podnikateľskú históriu firmy 14%, ale objavila sa aj nedostatočná konkurencia bánk (4%), ktorá môže byť limitujúcim faktorom voči získaniu bankového úveru.

Podporné nástroje verejného sektora ako externý zdroj financovania

Len 1% opýtaných konštatovalo, že možnosti podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora sú výborné. Takmer 2 z 10 podnikateľov (17%) uviedli, že možnosti sú dostatočné. Mierne viac ako pätina firiem (22%) považuje možnosti za nedostatočné a skoro tretina respondentov (32%) za takmer nedosiahnuteľné. 28% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Len 9% respondentov uviedlo, že sa podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov zlepšili: pričom 1% opýtaných konštatovalo, že išlo o výrazné zlepšenie, a zvyšných 8% opýtaných, že sa zlepšili. Zhoršenie podmienok vnímalo 8% podnikateľov a výrazné zhoršenie 4% podnikateľov. Pre takmer 4 z 10 podnikateľov (37%) zostali podmienky nezmenené. 42% oslovených podnikateľov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Využívanie zdrojov externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít

Úver ako zdroj externého financovania na zabezpečenie rozvojových aktivít preferuje 5 z 10 opýtaných (51%) na financovanie nákupu nehnuteľností, 4 z 10 opýtaných (40%) na zavádzanie nových produktov, 37% opýtaných na nákup výrobných technológií, štvrtina opýtaných (25%) na kúpu inej spoločnosti, 16% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej siete a 13% na výskumno-vývojovú činnosť.

Grant / dotáciu, ktorá bola po úvere deklarovaná ako druhá najčastejšia, preferuje 22% firiem na zavádzanie nových produktov, 21% na výskumno-vývojovú činnosť, 17% na nákup výrobných technológií, 15% na expanziu na zahraničné trhy / zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce, 10% na financovanie nákupu nehnuteľností a 6% na kúpu inej spoločnosti.

Kapitálové financovanie má pri všetkých aktivitách preferenciu menšiu ako 10%: pričom takýto zdroj financovania preferuje 9% na kúpu inej spoločnosti, 8% na zavádzanie nových produktov, 7% na nákup výrobných technológií, 6% na expanziu na zahraničné trhy aj financovanie nákupu nehnuteľností a 3% na výskumno-vývojovú činnosť.

Záruka je používaná najmenej často – pre všetky možnosti 4% a menej.

Vnímanie dôvodov nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu

5 z 10 oslovených podnikateľov (50%) považuje za hlavný dôvod nedostatočného využívania kapitálového financovania / rizikového kapitálu nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania. 14% respondentov uviedlo ako hlavný dôvod neochotu poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku. Rovnaké percento (14%) zase nedostatočný rozvojový potenciál podniku / ziskovosť podniku.

Len takmer 1 z 10 opýtaných (9%) považuje za hlavný dôvod nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania. 2% opýtaných uviedlo iný hlavný dôvod. 27% oslovených respondentov sa nevedelo k otázke vyjadriť.

Vnímanie využitia externých zdrojov financovania v najbližších dvoch rokoch

16% oslovených podnikateľov uviedlo, že bude v najbližších 2 rokoch určite potrebovať externý zdroj financovania. Štvrtina (26%) oslovených ďalej uviedla, že externý zdroj bude potrebovať menej pravdepodobne. Naopak takmer polovica (47%) respondentov tvrdí, že nebude potrebovať externé zdroje financovania. Svoju situáciu nevedelo posúdiť 10% podnikateľov.

Zoznam tabuliek

Tab č.1A:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	11
Tab č.1B:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	13
Tab č.2A:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	15
Tab č.2B:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	16
Tab č.3A:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	18
Tab č.3B:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	19
Tab č.4A:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	21
Tab č.4B:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	22
Tab č.5A:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	24

Tab č.5B:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	25
Tab č.6A:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	27
Tab č.6B:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	28
Tab č.7A:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	30
Tab č.7B:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	31
Tab č.8A:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	33
Tab č.8B:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	34
Tab č.9A:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	36
Tab č.9B:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	37
Tab č.10A:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	39

Tab č.10B:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	40
Tab č.11A:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	42
Tab č.11B:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	43
Tab č.12A:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	46
Tab č.12B:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	47
Tab č.13A:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	49
Tab č.13B:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	50
Tab č.14A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	52
Tab č.14B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Zavádzanie nových produktov – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	53

Tab č.15A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	54
Tab č.15B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Financovanie nákupu nehnuteľností – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	55
Tab č.16A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	56
Tab č.16B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Nákup výrobných technológií – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	57
Tab č.17A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	58
Tab č.17B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	59
Tab č.18A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	60
Tab č.18B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Výskumno-vývojová činnosť – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	61
Tab č.19A:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti – <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	62

Tab č.19B:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy? – Kúpa inej spoločnosti – <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	63
Tab č.20A:	Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	65
Tab č.20B:	Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	67
Tab č.21A:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	69
Tab č.21B:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	70
Tab č.22A:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	72
Tab č.22B:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	73
Tab č.23A:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? <i>(triedenie podľa typu, počtu zamestnancov, odvetvia, kraja sídla a právnej formy)</i>	75
Tab č.23B:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch? <i>(triedenie podľa fázy životného cyklu firmy, dĺžky podnikania a podielu tržieb z vývozu tovaru a služieb)</i>	77

Zoznam grafov

Graf č.1:	Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania?	10
Graf č.2:	Aké zdroje externého financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	14
Graf č.3:	Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy?	17
Graf č.4:	V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)?	20
Graf č.5:	V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní?	23
Graf č.6:	V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia?	26
Graf č.7:	V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacoch získali bankový úver, aká bola jeho výška?	29
Graf č.8:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky?	32
Graf č.9:	V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?	35
Graf č.10:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	38
Graf č.11:	Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov?	41
Graf č.12:	Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora?	45
Graf č.13:	Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov?	48
Graf č.14:	Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?	51

Graf č.15:	Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu?	64
Graf č.16:	Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	68
Graf č.17:	Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania?	71
Graf č.18:	Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?	74

Dotazník

Dobrý deň, pri telefóne (meno/ priezvisko) zo spoločnosti Crystal Call. V spolupráci so Slovak Business Agency - inštitúcie, ktorá sa špecializuje na rozvoj a podporu malých a stredných podnikov realizujeme prieskum zameraný na získavanie názorov na využívanie externých foriem financovania. Mohli by sme Vás požiadať na rozhovor pre túto tému?

1. Aké finančné zdroje ste využili na začiatok svojho podnikania? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Vlastné úspory
- 2 Úspory iných členov rodiny
- 3 Neformálna pôžička od známych alebo príbuzných
- 4 Bankový úver
- 5 Príspevok na začatie podnikania z Úradu práce
- 6 Pôžička od inej firmy
- 7 Iný zdroj (uvedte)
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

2. Nakoľko predstavuje pre Vašu firmu nepriaznivá situácia v oblasti získavania externých zdrojov financovania prekážku pre fungovanie a rozvoj Vašej firmy? (iba jedna odpoveď)

- 1 Nie je to žiadna prekážka
- 2 Je to len mierna prekážka
- 3 Je to vážna prekážka
- 4 Je to rozhodujúca prekážka
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

3. Aké zdroje externé financovania využila Vaša firma v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)
- 2 Prečerpanie bankového účtu
- 3 Ostatné pôžičky (od podnikov, príbuzných a priateľov)
- 4 Leasing
- 5 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)
- 6 Kapitálové financovanie
- 7 Iné (uvedte)...
- 8 Nevyužili sme žiadne externé zdroje

3A. V prípade využitia bankového úveru jednalo sa o úver zaručený verejnou zárukou (napr. SZRB alebo JEREMIE)? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 3 uviedli odpoveď 1 alebo 2)

- 1 Áno
- 2 Nie
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

4. V prípade, že ste žiadali v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov o bankový úver z komerčnej banky, do akej miery ste boli úspešní? (iba jedna odpoveď)

- 1 Žiadali sme a boli sme plne uspokojení
- 2 Žiadali sme a boli sme čiastočne uspokojení
- 3 Žiadali sme, ale boli sme neuspokojení
- 4 Nežiadali sme o bankový úver
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

5. V prípade, že ste neboli plne uspokojení so svojou žiadosťou o bankový úver, aké boli dôvody zamietnutia? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 2 alebo č. 3; možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nedostatočné zabezpečenie
- 2 Nedostatok vlastných zdrojov
- 3 Slabý úverový rating
- 4 Nedostatočný potenciál podniku
- 5 Nedostatočná podnikateľská, úverová história
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

6. V prípade, že ste v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov získali bankový úver, aká bola jeho výška? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Menej ako 25 000 €
- 2 Od 25 000 € do 100 000 €
- 3 Od 100 000 € do 250 000 €
- 4 Od 250 000 € do 500 000 €
- 5 Viac ako 500 000 €
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

7. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, na aký účel ste primárne využili finančné prostriedky? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Prevádzkový kapitál
- 2 Nákup nehnuteľnosti, dopravného prostriedku, strojov
- 3 Výskumno-vývojové aktivity
- 4 Propagáciu firmy
- 5 Rozvoj medzinárodných aktivít firmy
- 6 Iné (uved'te) ...
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

8. V prípade, že ste v posledných 12 mesiacoch získali bankový úver, čím ste ho primárne ručili?
(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 4 uviedli odpoveď č. 1, iba jedna odpoveď)

- 1 Ručenie inou osobou alebo subjektom
- 2 Nehnuteľný majetok
- 3 Hnuteľný majetok
- 4 Zásoby
- 5 Pohľadávky
- 6 Iné (uved'te) ...
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

9. Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie bankových úverov v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (iba jedna odpoveď)

- 1 Zlepšili sa
- 2 Zostali nezmenené
- 3 Zhoršili sa
- 4 Nevieť posúdiť

10. Čo považujete za najdôležitejšie limitujúce faktory pri získavaní bankových úverov? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nepostačujúce zabezpečenie
- 2 Vysoké úrokové miery
- 3 Nedostatočná ochota bánk poskytovať úvery
- 4 Krátka podnikateľská história firmy
- 5 Nedostatočná konkurencia bánk
- 6 Nepriaznivé podnikateľské prostredie
- 7 Žiadne z uvedených
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

11. Ako hodnotíte možnosti malých a stredných podnikateľov získať externé finančné zdroje z podporných nástrojov verejného sektora? (iba jedna odpoveď)

- 1 výborné
- 2 dostatočné
- 3 nedostatočné
- 4 takmer nedosiahnuteľné
- 5 neviem odpovedať

12. Ako sa podľa Vášho názoru zmenili podmienky pre získanie externých zdrojov financovania z verejného sektora v priebehu predchádzajúcich 12 mesiacov? (iba jedna odpoveď)

- 1 Výrazne sa zlepšili
- 2 Zlepšili sa
- 3 Zostali nezmenené
- 4 Zhoršili sa
- 5 Výrazne sa zhoršili
- 6 Nevieť posúdiť

13. Aké zdroje externého financovania preferujete na zabezpečenie jednotlivých rozvojových aktivít Vašej firmy?

1 úver					
2 záruka					
3 grant / dotácia					
4 kapitálové financovanie					
99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]					
<i>Uvedte prosím preferovanú odpoveď</i>	1	2	3	4	99
A Zavádzanie nových produktov					
B Financovanie nákupu nehnuteľností					
C Nákup výrobných technológií					
D Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce					
E Výskumno-vývojová činnosť					
F Kúpa inej spoločnosti					

14. Aké sú podľa Vás hlavné dôvody nedostatočného využívania kapitálového financovania/ rizikového kapitálu? (možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Nedostatočný rozvojový potenciál podniku/ ziskovosť podniku
- 2 Nepochota poskytnúť majetkovú účasť a práva na ovládanie podniku
- 3 Nedostatočné portfólio nástrojov kapitálového financovania
- 4 Nedostatok informácií o možnostiach získania kapitálového financovania
- 5 Iné (uvedte)
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

15. Predpokladáte, že budete v najbližších dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (iba jedna odpoveď)

- 1 Áno určite
- 2 Áno možno
- 3 Nie
- 4 Nevie to posúdiť

16. Na aký účel budete v nasledujúcich dvoch rokoch potrebovať externé zdroje financovania? (odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 15 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Prevádzkový kapitál
- 2 Zavádzanie nových produktov
- 3 Nákup nehnuteľností
- 4 Nákup výrobných technológií
- 5 Expanzia na domácom trhu
- 6 Expanzia na zahraničné trhy /zapojenie sa do medzinárodnej spolupráce
- 7 Výskumno-vývojová činnosť
- 8 Iný účel (uvedte)
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

17. Aké formy externého financovania predpokladáte využiť v najbližších dvoch rokoch?
(odpovedajú respondenti, ktorí v otázke č. 15 uviedli odpoveď č. 1 alebo č. 2, možnosť výberu viacerých odpovedí)

- 1 Bankový úver (okrem prečerpania bežného účtu)
- 2 Prečerpanie bankového účtu
- 3 Pôžičky od podnikov (dodávateľov, odberateľov, partnerských podnikov)
- 4 Ostatné pôžičky (od príbuzných a priateľov)
- 5 Leasing
- 6 Podpora z verejného sektora (granty, dotácie, návratná pomoc)
- 7 Kapitálové financovanie
- 8 Iné (uvedte)...
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

Triediace otázky:

18. V akej fáze životného cyklu sa nachádza v súčasnosti Vaša firma? (iba jedna odpoveď)

- 1 Začatie podnikateľskej činnosti - produkt, služba zatiaľ neobchodovaná
- 2 Začiatkový rozvoj – prvotný rast podniku po začatí činnosti
- 3 Expanzia – ďalší rast ako dôsledok zavádzania nových produktov alebo prenikania na nové trhy
- 4 Fáza zrelosti – stabilná výkonnosť podniku
- 5 Fáza útlmu podnikateľskej aktivity
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

19. Aká je právna forma Vašej firmy?

- 1 Živnostník
- 2 Spoločnosť s ručením obmedzeným
- 3 Akciová spoločnosť
- 4 Iné (uvedte)...
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

20. Ako dlho podnikáte?

- 1 Menej ako 3 roky
- 2 Od 3 do 5 rokov
- 3 Od 5 do 10 rokov
- 4 10 a viac rokov
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

21. Aký podiel predstavovali tržby z vývozu tovarov a služieb na celkových Vašich tržbách v roku 2014?

- 1 0 % - naša firma nevyváža tovary a služby
- 2 Menej ako 25 %
- 3 Od 25 % do 50 %
- 4 Viac ako 50 %
- 99 nevie, bez odpovede [NEPONÚKAJTE!]

To bola moja posledná otázka, ďakujem za Váš čas a prajem Vám príjemný deň, dopyčutia.